

Žužemberk zdaj še več v izvoz

Do leta 1995 80 odstotkov fizične proizvodnje v izvoz — Priznanja tujim partnerjem in domačim delavcem — J. Stanovnik o vzrokih gospodarske krize

ŽUŽEMBERK — V prisotnosti številnih krajanov, delavcev Iskre, poslovnih partnerjev iz domovine in tujine, predstavnikov občine in republike so v soboto predali svojemu namenu novo proizvodno halo Keko 3, ki jo je postavil novomeški Pionir, v njej pa teče proizvodnja specialne opreme za keramične kondenzatorje, pretežno za izvoz. To je bil hkrati tudi osrednji dogodek praznika krajevne skupnosti Žužemberk v spomin na Suho krajino kot prvo slovensko osvobodeno ozemlje spomladi in poleti leta 1942.

Najprej je predsednik krajevne skupnosti Janko Skube predstavil krajevno skupnost in pomen novih pridobitev za njene prebivalce, potem pa je o dosedanjem delu Iskre, njenih načrtih za bodočnost in tesni povezanosti s krajem govoril direktor žužemberške Iskre Dušan Lavrič in med drugim dejal: »Letos se Iskra Žužemberk koncipira tudi kot samostojno tržno usmerjeno podjetje. S tem bodo dane možnosti za še hitrejši in uspešnejši razvoj.«

Slavnostni govornik, predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, se je v svojem govoru dotaknil predvsem perečih ekonomskih vidikov naše

gospodarske krize, izgub, inflacije, prelivanja dohodka, zadolževanja, tečajnih razlik in krčevitih poskusov naše nove vlade, da bi razmotila ta zapleteni klopčič ter pokazala, kje tiče predvsem globlji vzroki naše krize. Tako je dejal: »Moram reči, da mi je zelo žal, da predsednik zvezne vlade tega pritiska tokrat le ni zdržal, ampak je moral popustiti zaradi tega, ker denar za zvezno vlado le mora biti, če hoče še naprej poslovati. Vendar je to, kar se je zadnje dni dogajalo pri nas, za vse nas izredno koristno. Zakaj? Predvsem zaradi tega, ker je resnica priplavala na površje. Doslej se je vse to delalo na skrivaj in pod vodo, se-

daj pa je jasno, kdo pije in kdo plača. Sedaj je jasno, kje so tisti računi, sedaj je

Na slovesni otvoritvi hale Keko 3 v Žužemberku sta prejela posebno priznanje Iskre predstavnik partnerjev iz Sovjetske zveze, generalni direktor firme Monolit iz Vitebska Valerij Pavlovič Negrej in pomočnik generalnega direktorja zunanjetrgovinske firme Elektronintorg iz Moksve Anatolij Odinkov. Posebno priznanje je dobil tudi pionir žužemberške Iskre Anton Konda, za tridesetletnico dela v kolektivu pa so prijelo priznanje Vida Struna, Anica Novak, Ivanka Blatnik, Marija Kastelic in Mihaela Vidmar.

jasno, kako se prelija družbeni produkt in družbeni dohodek.« T. JAKŠE

JANEZ STANOVNIK: »Žal mi je, da Markovič ni zdržal pritiska...«

BERITE DANES!

- na 4. strani:
 - Stavkali so tudi v novomeškem tozdu
- na 5. strani:
 - Pomisleki ob čistilni napravi
- na 6. strani:
 - Tekstilci v hudem primežu
- na 7. strani:
 - Kaj po bienalu?
- na 9. strani:
 - Zakaj ljudje in živali zehajo?
- na 16. strani:
 - Napada na vojaka ni bilo

Največ škode v vinogradih

Plazovi in voda so odnesli občini 27 odst. družbenega proizvoda

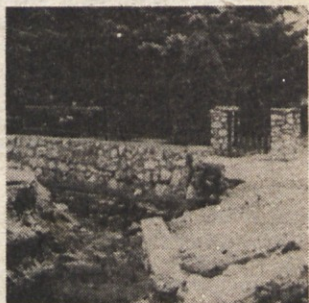
BREŽICE — Posledice hudega neurja v noči od 3. na 4. julij so v občini katastrofalne, ponekod celo nepopravljive. Plazovi so opustošili vinograde, hudourniške vode so razdrle ceste, poplavljen je bila polja, uničeni so posevki in zmrje za žetev.

Predsednica izvršnega sveta Jelka Barlič je v ponedeljek povedala, da je brežiška občina za Ptujem in Slovensko Bistrico najbolj prizadeta. Škode je za 132 milijard dinarjev, kar predstavlja 27 odst. od ocenjenega družbenega proizvoda za tekoče leto. Prvo pomoč iz republike pričakujejo konec julija.

Najbolj prizadeti so vinogradniki in do ponedeljka je prijavilo plazove 263 Slovinovih kooperantov. Komisije iz delovne organizacije so, kot je dejal inž. Lojze Kunej, takoj po neurju krenile na teren in ugotovile v zasebnem sektorju za 95,5 milijarde škode, v Slovinovih nasadih pa za 3,3 milijarde. Številke še niso dokončne. Ponekod bodo morali vinograde celo opustiti, ker bi bila sanacija plazov predraga. Premaknili in raztrgali je cele nasade, precej škodo pa naknadno ugotavljajo tudi tam, kjer je odneslo samo nekaj deset trt, vendar strojna obdelava ne bo več mogoča.

Zaradi ogromnih količin dežja, kakršnega po Kunejevih besedah ljudje na tem območju ne poznajo, je bilo ogromno poplav na poljih, vse strmine pa so se spremenile v hudournike. Pod vodo so bili celo nekateri zaselki. Najhuje je bilo v središču vasi Bizeljsko, kjer je voda vdrla v hiše, hleve in gospodarska poslopja in jih poplavlila 1 meter visoko. Hudourniški potok je sredi vasi pretrgal regionalno cesto Brežice — Bizeljsko — Bistrica ob Sotli, kjer je še vedno obvoz skozi Orešje. Kaže, da bodo morali zgraditi most, saj cevi ob nalih ne požirajo vse vode in povzročajo pogoste poplave.

J. TEPPEY

PREKINJENA REGIONALNA CESTA NA BIZELJSKEM — Potok Sušica je odtrgal velik asfaltni blok v središču vasi in promet proti Bistrici ob Sotli in Mariboru so preusmerili skozi Orešje. (Foto: J. Teppey)

MANJ OLJNE REPICE

METLIKA — Na družni zemlji v metliškem Mestnem logu so oljno repico posejali na 15 hektarjih, še na 3 ha pa so jo posejali kooperanti. Vendar letošnje vreme, zlasti to pred žetvijo, ni bilo ugodno za oljno repico, zaradi močre so stroki pokali, neurje pa jo je poglelo. Tako letošnji pridelek za oljarno v Slovenski Bistrici ne bo tako dober kot lanskega, ko so poželi 1,7 tone oljne repice na hektar.

(Pre)dobro življenje?

Ocenjeni povprečni življenjski stroški so v juniju v Sloveniji znašali za tričlansko družino 10.172.622 din, za štiričlansko pa 12.520.485 din. Minimalni stroški so bili seveda nekaj manjši, za tričlansko družino nekaj manj kot 6,3 milijona dinarjev, za štiričlansko pa skoraj 7,7 milijona dinarjev. Povprečna slovenska plača je v tem času znašala okrog 4,7 milijona dinarjev. Dve povprečni slovenski plači v družinskem proračunu torej ne zagotavljata povprečnega življenja slovenski družini. Poleg tega sploh ni malo delavcev in družin, ki o povprečni plači le slišijo. Podatki o življenjskih stroških pa so seveda tudi že »zelo stari«, v zadnjih dneh smo spet doživeli množične podražitve vsega megočeja, ki jim je svoje priateknile še zvezni izvršni svet z zvišanjem prometnega davka prav tako za celo vrsto izdelkov, med katerimi posebej zbedejo v oči tisti za otroke, na primer toaletne potrebščine zanje pa vozički itd. Saj se tudi plače povečujejo, ponekod celo v skladu z rastjo tečajja marke, a takih podjetij je vendarle še bolj malo. Inflacijska spirala je resnično vse bolj zastrašujoča. Jo bo ukrepom Markovičeve vlade vsaj sčasoma uspelo pretrgati, kot je slišati obete? Lahko le upamo, čeprav zadnja dogajanja v Beogradu žal niso ravno v spodbudo temu upanju. Do takrat se bodo Slovenci še naprej množično mučili s svojo ekonomijo, da bodo povprečno preživeli, hkrati pa verjetno poslušali očitke, kako jim gre (pre)dobro, seveda na tuj račun. Nori svet, ni kaj!

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Pojem slovenske zavesti

V počastitev 90-letnice rojstva Božidarja Jakca so v njegovem rodnem mestu odprli razstavo grafik — Slavnostna govornika Ciril Zlobec in Milček Komelj

NOVO MESTO — Minulo nedeljo je oče slovenske umetniške grafike in patriarh slovenskega slikarstva Božidar Jakac dočkal visoko življenjsko obletnico — leta svojega življenja je zaokrožil na častiljivih devet desetletjih.

V počastitev tega jubileja so v petek, 14. julija, v zgornjih in spodnjih prostorih Dolenjske galerije odprli retrospektivno razstavo njegovih javnosti še nepredstavljenih grafik iz obdobja 1921 — 1923. Razstava sodi v okvir prireditve 1. bienala slovenske grafike, z njo pa so počastili tudi 70. obletnico novomeške pomladi. Slavjenec se zaradi slabega zdravja svečane otvoritve ni mogel udeležiti.

Po uvodnem nagovoru Toneta Kneza in pozdravnih govorih Janeza Komljanca, ki je prinesel pozdrave občanov slovenjegraške občine, katere častni občan je Jakac, ter Zorana Solna, ki je ob tej priložnosti umetnikovi ženi Tatjani predal Jakcu podeljeno zlato plaketo SO Krško, je spregovoril akademik Ciril Zlobec, podpredsednik RK SZDL. Z izbranimi besedami je orisal pomembnost Jakčevega ustvarjanja in življenja ter ga označil kot osebnost cele slovenske zgodovine, kot pojem slovenske kulturne in nacionalne zavesti. »Taki ljudje so tiste prvine v narodnem spominu, na katere se opiramo v trenutkih malodušja, v kakršnih Slovenci živimo prav zdaj, in od njih dobivamo moč, da preživimo pokončno in samozavestno,« je dejal Zlobec. Kot ustvarjalec, intimno globoko navezan

na Dolenjsko, Jakac ni upodobil le tega dela Slovenije, marveč duha in dušo slovenstva, kot velik ustvarjalec pa je ves čas deloval z mislijo, da ustvarja umetnost, ki je hkrati slovenska in svetovna. »Njegov delež v dediščini slovenskega naroda bo zmeraj pomemben in živ; čutili ga bomo, kot bi bil zmeraj med nami,« je zaključil Zlobec.

Milček Komelj, ki sodi med največje poznavalce Jakčevega dela in ki je tudi pripravil izbor grafik za novomeško razstavo, je esejistično iskriko in poglobljeno predstavil dinamiko Jakčevega ustvarjanja, iz katere je mogoče razumeti njegovo silovito vsestranskost, predanost umetniškemu dokumentiranju časa in prostora ter globoko, življenjsko zavezanost umetnosti, ki jo je Jakac dojemal kot cilj in smisel življenja, kot edino iluzijo, ki vse minljivo ohranja. Zavezan tradicionalnim vrednotam, slovenstvu in veri v umetnost je postal slovenski prvak, likovni Goethe in Valvasor, najplodovitejši slovenski likovni umetnik in pravi kronist tega stoletja.

Otvoritev je glasbeno obogatil Godalni kvintet glasbene šole Marjan Kozina, ki je s solistom zaigral Vivaldijev koncert za kitaro in godala, članici kvinteta pa sta zaigrali nekaj stavkov Telemanovih sonatin.

M. MARKELJ

DELAVCI ZAHTEVAJO BOLJŠO ORGANIZIRANOST PROIZVODNJE

BREŽICE — V ponedeljek je sindikalna organizacija v obratu Tovarne avtomobilskih prikolic IMV Brežice organizirala sestanek z občinskim svetom sindikata in vodilnimi delavci v obratu. Udeležila se ga je približno četrtna zaposlenih, ki so zahtevali boljše organiziranost proizvodnje, znižanje razlik med osebnimi dohodki zaposlenih in ureditev odnosov znotraj kolektiva. Izrazili so pripravljenost, da delajo več, samo če bodo odpravili zastoj v proizvodnji in povečali učinkovitost. Več o delavskem alarmu v tem obratu prihodnjic.

SLOVESNO V RODNEM MESTU — Slovesne otvoritve razstave Jakčevih grafik, ki so jo pripravili v počastitev umetnikove 90-letnice v prostorih Dolenjske galerije v Novem mestu, se je udeležilo izjemno veliko obiskovalcev. Med gosti so bili tudi Ciril Zlobec z ženo, Tatjana Jakac in Janko Jarc (v prvi vrsti z desne na levo). Za vzdušje je poskrbel novomeški godalni kvintet.

Neurje s kot oreh debelo točo

V nekaterih vaseh semiške krajevne skupnosti so zaradi neurja popolnoma uničene poljščine in vinogradi — Poplavljen Rožni Dol — Hitra pomoč

ČRNOMELJ — V torek, 11. julija, med 18. in 19. uro je hudo neurje s točo močno prizadelo številne vasi v semiški krajevni skupnosti. Toča, ki je imela v premeru 3 do 5 centimetrov in je bila torej debelejša od oreha, je najbolj prizadela območje Gradnika, Sodjega vrha, Praproč in dela Omote, kjer je škoda na poljih in v vinogradih stodoletna. Da bi bila mera polna, pa je v noči od srede na četrtek zaradi močnega dežja poplavljen potok v Rožnem Dolu, prav tako v semiški krajevni skupnosti, ki si je našel novo strugo kar po vaški cesti ter tako odrezal krajane od sveta. Talna voda pa je vdrla v hiše in gospodarska poslopja.

Toča je v omenjenih štirih vaseh povsem uničila letošnji pridelek poljščin in travnine. Da bi bila tragedija še večja, pšenica še ni bila požeta. Posledice neurja bodo prebivalci čutili še nekaj let, saj je to območje izrazilo vinogradništvo, z veliko tržno proizvodnjo grozdja, zaradi poškodb lesa na trtah pa bo pridelek še nekaj časa pičel. Po pripovedovanju prebivalcev Gradnika tudi 90-letni vaščani ne poznajo takšnega neurja, ki je trajalo eno uro, 20 minut pa je tolkla sama toča brez dežja. Po poteh je ležala toča 10 cm na debelo, po kotanjah pa tudi do pol metra in se je marsikje obdržala še do naslednjega večera. Kot je povedal Silvo Hutar z Gradnika, so mnogi ljudje apatični, saj jim je že predlani vinograde »obrala« toča, lani pa pozeba.

Tudi na območju Črešnjevca, Cerovca, Hriba pri Cerovcu, dela Strekejčevca in dela Omote so nekateri posevki povsem uničeni, sicer pa 85- do 95-odst. S polj so pospravili le približno petino pšenice, ker pa tudi tu prevladuje vinogradništvo, posledic neurja z letošnjim letom se ne bo konec. Okolica Osojnika, Krvavčevega vrha in Podrebra je prizadeta 50-odst., vinogradi v Kotu in Semiški gori pa 30-odst. Hud veter je v torek zvečer vrgel na tla tudi okrog 200 m² veliko pločevinasto streho s hleva Pavleta Malnarica na Krupi, ki je bila pred časom obnovljena.

V Rožnem Dolu velja, da so poplave približno vsakega pol stoletja. Zadnje so bile pred 52 leti, ko je deževalo dva dni in dve noči, nazadnje pa se je utrgal še oblak. V noči od srede na četrtek pretekli teden pa je bilo dovolj le 2 uri dežja, da si je potok utrl pot po vaški cesti in jo tako rekoč odnesel s seboj. Vaščani so bili do približno 8. ure popolnoma odrezani od sveta — če odstejemo telefon — tako da nihče tega dne ni odšel v službo. Iz vasi pa ni bilo moč

Slabša letina pšenice

Vzrok: neurja in bolezni — Kombajnistom, ki povzročajo zmedo, drugo leto prepovedali žetev

ČRNOMELJ — Do preteklega četrtega so v črnomaljski občini poželi 20 do 30 odst. pšenice, vendar so že lahko ugotovili, da bo letošnja letina tako po kvaliteti kot po količini slaba. Pridelek pšenice bo po ocenah strokovnjakov za 30 do 40 odst. nižji kot sicer, seveda pa različno po posameznih območjih. V okolici Gradnika, Sodjega vrha, Praproč in Omote, kjer je pretekli teden pustošila toča, ne bo kaj žeti.

Sicer pa so poleg neurij glavni vzrok za slabo letino bolezni, predvsem pepelasta plesen in rja. Pričakujejo, da bo hektarski donos 25 do 30 centov, to pa ne bo dovolj, da bi kmetijska zadruga lahko odkupila 520 ton pšenice, kot so

načrtovali, čeprav so jo v občini zasejali na 700 hektarjih. Predstavniki zadruge so se s kombajnisti dogovorili tudi za ceno kombajniranja, ki naj bi za kombajne z delovno širino nad 2,60 metra veljala z vezanjem 780.000 din na uro, brez vezanja pa 90 tisočakov manj. Ta dogovorjena cena je sicer nižja kot v metliški občini, vendar se že dogaja, da kombajnisti zaračunavajo tudi po 900 tisočakov na uro, upoštevajoč tečaj marke.

Tako, kot že celo desetletje doslej, pa se tudi letos dogaja, da nekateri kombajnisti ne žanjejo po vrsti, ampak »skačejo« z njive na njivo. To pri kmetih povzroča veliko hude krvi, nekateri zahtevajo celo tržnega inšpektorja, pa tudi, da bi dovolili žetev kombajnistom iz Hrvaške, saj jim gre le za to, da bi bilo zrnje čimprej v kašah. Zato je črnomaljski izvršni svet na nedavni seji sprejel sklep, naj predstavniki kmetijske zadruge ugotovijo, kateri kombajnisti povzročajo na njivah zmedo in nered, in jim prihodnje leto ne dovolijo več žetve v občini. Bojazni, da bi bilo kombajnistov premalo, namreč ni.

M. B.-J.

Vse kaže, da bo proti koncu tedna sončno in vroče!

KOT BI STRMOGLAVILO LETALO — Kako močno je bilo neurje, ki se je v torek pretekli teden razvijalo nad Belo krajino, priča tudi zgornja fotografija: pri Malnarici na Krupi je namreč močan vrtnec vetra dvignil s hleva okrog 200 m² pločevinaste strehe ter jo kot za stavo treščil med gospodarska poslopja. V nekaterih bližnjih vaseh pa je toča povsem uničila letošnji pridelek na poljih, medtem ko so bile v Rožnem Dolu njive pod vodo, cesto pa je odnesel potok. (Foto: M. B.-J.)

K absolutni ničli

V Philadelphiji že več kot mesec dni teče sojenje kombinirani ameriško-jugoslovanski ekipi, ki je obtožena pranja umazanega denarja. Čeprav je proces šele v uvodnem delu, se že nedvomno vidi, da bo črna zvezda brez dvoma Bahrudin Bijić, naš generalni konzul v ZDA. Novinar ni pristojen ugotavljati morebitno Bijićevo vlogo v čudnih finančnih operacijah, gotovo pa ga lahko postavi pod lupo kot našega, jugoslovanskega predstavnika v veliki državi čez veliko lužo, generalni konzul SFRJ v ZDA namreč ni kdorkoli.

Na žalost se je že na začetku pranja perila izkazalo, da človek, ki ne bi smel biti kdorkoli, sicer predstavlja Jugoslavijo v najbogatejši državi na svetu, vendar sploh ne zna pošteno njenega jezika angleščine. Generalni konzul torej ne zna jezika dežele, kjer je generalni konzul! Kaj takega je res mogoče samo še v Jugoslaviji.

V poroti v Philadelphiji nedvomno

sele ljudje, ki poznajo življenje in človekovo naravo, vendar jim je nerodno, ko poslušajo tajno posnete magnetofonske zapise moških opolzosti in šal, ki so si jih pripovedovali Bijić in tovarišija. Porotniki pač ne vedo, da smo dežela, kjer v vsakem drugem stavku pošljemo vse nazaj na začetek, to je v p. m.

Sprašujem se tudi, kakšen konzularni uslužbenec Jugoslavije je Bahrudin Bijić, med prijatelji imenovan Burija, če se priča Cole hvali s stiki z jugoslovansko policijo, Bijića pa na veliko predstavlja kot bivšega šefa bosanske tajne policije. Cole je moral za Bijićevo prejšnje delo od nekoga zvrediti. Dosele ni bilo v navadi, da bi se jugoslovanski agenti službe državne varnosti po svetu hvalili, da so bili agenti državne varnosti.

Nenavadno za generalne konzule je tudi, da sprejemajo kovčke s pol milijona dolarji in jih na mednarodnem letališču v Chicagu izročijo Jatovim usluž-

bencem kot diplomatsko prtljago, rekoč, da naj dajo kovček med posadkino prtljago. Kovček z zelenimi bankovci po takem posredovanju seveda ni bil pregledan.

Mednarodni ugled SFRJ se počasi približuje absolutni ničli, gre nam tako slabo, da je moral Budimir Lončar, šef jugoslovanske diplomacije, v Parizu našo državo predstavljati kot eno največjih zagovornikov civilnega služenja vojaškega roka. Diplomacija je ena sama velika laž, vendar je vprašanje, ali je smiselno lagati na tako kratke proge.

Nedvomno je bilo veliko priložnosti, da bi ob različnih jugoslovanskih diplomatskih škandalih prevetrili, uradno rečemo podružabili, našo zunanjo politiko, katere del so tudi obnašanje, znanje in sposobnost predstavnikov SFRJ v tujini. Bojim se, da bo ob negativni in rodovni selekciji v naši diplomaciji v prihodnje nerodnosti še več, s prevetrivijo pa ne bo nič.

Zato, ker se zdi, da je SFRJ kot država že prestopila ali pa ravnokar prestopa tisto mejo, do katere imajo države še toliko moči in ponosa, da priznajo lastne napake. Ali kot pravi ljudstvo: za pijanca je še kakšna možnost, dokler prizna, da pije. Potem možnosti sicer ni več, vendar je pijanec zadnji, ki bi ga to zanimalo.

M. BAUER

TOČA VZELA SVOJ DAVEK

METLIKA — Hudo neurje s točo je v torek, 11. julija, med 18. in 20. uro prizadelo tudi gorjanski del metliške občine in povzročilo precej škodo v vinogradih, na sadnem drevju in na poljih. Stalna komisija za oceno škode po elementarnih nesrečah pri metliškem izvršnem svetu je obiskala prizadeta območja in ocenila povprečno škodo.

Najbolj je neurje prizadelo Dragomirje vas, kjer škoda v vinogradništvu in sadjarstvu znaša od 50 do 60 odst., prav toliko na pšenici in

koruzi. Na območju vasi Bereča vas, Hrast, Božič vrh, Skemljevec, Gor. in Dol. Lokvica je škoda v vinogradništvu in sadjarstvu 30- do 40-odst., na pšenici in koruzi pa 20 do 30-odst. Isto velja za vasi Trmolec, Berčice, Brezovica, Grabrovec, Bočka in metliško Veselico. Na Jugorju, Gor. in Dol. Suhorju, v Selih, Ravnacah, Bušnji vasi, Dolah in Dragah bo pridelek grozdja in sadja za 20 do 30 odst., manjši, pšenice in koruze pa za 10 do 20 odst.

Za ublažitev posledic neurja strokovna komisija priporoča takojšnje škropljenje vinogradov s sredstvi proti peronospori, oidijsu in sivi grozdni plesni.

Slovenija Moja dežela.

Skupno do obnove gozdov

GG Novo mesto in SOZD Slovenija papir skupno vlagata v pogozdovanje dolenjskih gozdov

NOVO MESTO — Gozdno gospodarstvo Novo mesto in SOZD Slovenija papir, ki ga sestavljajo glavni porabniki lesa za pridelavo papirja v Sloveniji, letos že četrto leto skupno financirata obnovo gozdov na Dolenjskem, na področju, ki ga pokriva gozdarski sistem.

Pogodbo o skupnem vlaganju v pogozdovanje sta podpisala že leta 1985 za obdobje do leta 1990. V pogodbi navajata, da bosta prispevala vsak polovico sredstev za pogozdovna dela, ki obsegajo pripravo tal, sajenje sadik in vzdrževanje pogozdenih površin.

Podobne oblike sodelovanja so se občasno pojavljale tudi že prej, predvsem s proizvajalcem papirja Đuro Salaj iz Krškega. V zadnjem obdobju pa so vsi največji porabniki lesa spoznali, da so tudi oni dolžni pomagati gozdarjem, če si želijo tudi v prihodnje zagotoviti to surovino. Po tej pogodbi imajo gozdarji točno določene obveze, in sicer so po tridesetih letih dolžni papirni industriji zagotoviti 50 odstotkov lesa, ki na teh pogozdenih površinah zraste v 100 letih. Zato morajo toliko bolj preudariti, v katere površine bodo vložili ta denar.

V pogodbi so se obvezali, da bodo vsako leto umetno obnovili 46 ha; prvo leto jim je uspelo pogozditi le 10 ha, drugo 22 ha, letos pa so po programu umetno obnovili že 20 ha, do konca leta pa jih načrtujejo še 25 ha. Vendar do tega sifinanciranja ni prišlo le zaradi pomanjkanja denarja, ampak tudi zaradi potrebe po lesu, namenjeno je tudi sanaciji gozdov, saj ugotavljajo, da ekološka

ogroženost iz leta v leto narašča. Predvsem vidno propadajo jelka in kostanj, medtem ko sta bukev in hrast zaenkrat še odprta. Žal pogozdovanje jelke ni uspelo, pogozdovanje predvsem smere in listavce.

Pogozdovanje poteka enako uspešno tudi v zasebnem sektorju, saj ima Gozdno gospodarstvo Novo mesto kar 2/3 gozdov v zasebnih rokah, družbene gozda je le 26000 ha. Skupno financiranje še zdaleč ne predstavlja podarjenega denarja, je pa pomoč, ki jim je dobrodošla.

J. ŽAGAR

BREZ TOZDOV

SEVNICA — V največjem sevnškem delovnem kolektivu v Konfekciji Lisca so se odločili, da bodo samoupravno organizirano prilagodili zakonu o podjetjih, da bi se povečali poslovno učinkovitost. To bodo storili v dveh etapah. Prvi korak je bil sprejem samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju, s čimer so ukinili vse tozde. Kljub dopustniškemu času in že sicer sorazmerno visoki dnevni odsotnosti delavcev zaradi bolniške in porodniške, se je na referendumu 74,8 odstotka delavcev odločilo za to potezo. Najboljši izid so dosegli v Sivalnici Zagorje (82,10%), na Senovem je bil rezultat 73,82, najmanj delavcev pa je za ta korak glasovalo v Sivalnici v Sevnici (70,68). V drugi etapi jeseni, predvidoma oktobra, pa se bodo delavci Lisce odločili o notranji organiziranosti podjetja.

Naša anketa

Najcenejša je senca

Smo sredi glavne dopustniške sezone in počitnic. Pred dnevi smo tudi že doživeli in preživeli napad prave poletne vročine, ki niti ne bi bila posebna omemba vredna, če ne bi bila zaradi sopenar prav moreča. Glede na to, da se je končala s katastrofo v severovzhodnem delu Slovenije in z razdejanjem v Beli krajini, bi bilo bolje, da bi se kar trajala. Potem bi se navsezadnje tudi naši potoki in reke, v katerih kopanje vendar še ne pomeni hujšega tveganja, toliko otoplili, da bi se bilo v njih mogoče hladiti. Tovrstno hlajenje je namreč že za mnoge še edino sprejemljivo. Toplice niso prav poceni, kljub temu pa so v vročih počitniških dneh večinoma tako množično obiskane, da ljudje skoraj hodijo drug po drugem. Morje je pa vse bolj posebna zgodba. Letovanje je postalo tako drago, da vse večjemu številu niti cenejši sindikalne oblike niso več dosegljive, poleg tega pa zaradi neprijetnega cvetenja morje sploh izgublja svojo privlačnost. Davki na pretekle in še sedanje neumnosti in barabije so resnično vse večji, plačujejo pa jih žal vedno bolj nepravilno kot pravi.

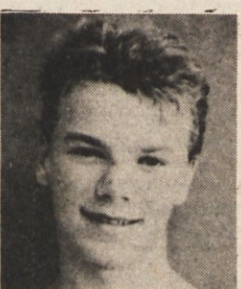
MIROSLAVA KOČEVAR, delavka v Iskri Žužemberk: »Pri nas v Žužemberku se otroci ponavadi zatečejo pred vročino kar v Krko, saj je tukaj še dovolj čista. Letos zaradi muhastega vremena to žal ni mogoče. V Toplice je daleč in tudi drago je, da bi šli na morje, pa sploh ne pomislimo, saj je za nas preveč 'slano'. Tako bo treba pač počakati, da bodo vode upadle in se ogrele za kopanje. Za otroke bo že nekako, za starejše pa bo dobra senca, saj je najcenejša.«

FRANC KOZINA, obrtnik, Sušje, Ribnica: »Še dobro se spominjam, kako smo se v vročih poletnih dneh hodili otroci kopat v Bistrico, sicer pa smo se skozi leto skopali kar doma v leseni kadi pred hišo. Sedaj je Bistrica regulirana, ni več tistih tolmunov kot včasih, vendar se mladina vseeno znajde in napravi lastne jezove. Letos zaradi deževja kopanje v njej tako ali tako ni mogoče, toplice ali morje pa si privoščijo tisti, ki to še zmorejo.«

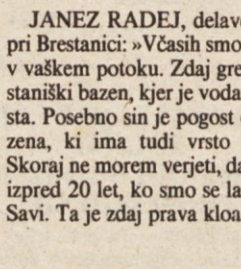

VESNA VERBANČIČ, prodajalka iz Kapel: »Letos se ne bom kaj preveč hladila, saj sem pripravnik in nimam dopusta. Delam v izmenici, vmes pa še postorim kaj doma, tako da mi za popoldansko kopanje niti ne ostane dosti časa. Sicer pa tudi pravega vremena ni, da bi o tem kaj več razmišljala. Prejšnja leta sem večkrat šla v Čateške Toplice v bazen, letos se bom hladila v senci s piščo. Morda bom šla kam jeseni, ko bom dobila dopust.«

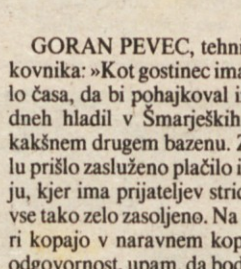
ALOJZ ŠMALCELJ, strojni ključavničar iz Predgrada: »Le 10 minut hoje od naše vasi teče Kolpa, ki pa se za kopanje segreje šele po dveh tednih vročine. Če se letos ne bom mogel ohladiti v tej reki, bom mogoče za nekaj dni odšel na morje s šotorom. Kakršnokoli drugačno hlajenje, če odstejem hladno brizganec, pa je za delavski žep predrago. O tem, da bi se hodil kopat v bazen, lahko le sanjam, saj bi me stroški za vožnjo in vstopnino le še bolj pogreli.«

ANDREJ JAKLJEVIČ, učenec iz Črnomlja: »S starši sem bil nekaj dni na morju, sicer pa računam, da se bo Kolpa končno le toliko ogrela, da se bomo lahko ohladili v njej. 10. julija smo se najbolj pogumni že pogladili vanjo. Včasih pa smo se kopali že junija. Kolpa je za nas mlade v tej dragini tudi edina možnost za kopanje, saj vstopnine ni, na kopališčih gremo z avtostopom, hrano pa si vzamemo od doma. Zato bo razočaranje toliko večje, če ne bo lepega vremena.«

LUCIJA GRADIŠAR, srednješolka iz Sevnice: »Ko sem pred kratkim pomagala mami v šentjanski hrib, sem izkoristila priložnost tudi za kopanje v vaškem potoku pri Koludru. Pravi užitek je, da lahko še kje najdeš tako čisto vodo, v kateri postavi sploh niso nobena redkost. Spominjam se zgodnjih otroških let, ko smo se veliko kopali v Mirni pri Dolenjem Boštanju. Upam, da bo Mirna še kdaj primernejša za kopanje kot zdaj, ko je le za najvztrajnejše.«

GORAN PEVEC, tehnik strežbe iz Rakovnika: »Kot gostinec imam zdaj bolj malo časa, da bi pohajkoval in se v teh pasjih dneh hladil v Šmarjeških Toplicah ali v kakšnem drugem bazenu. Zato pa bo kmalu prišlo službeno plačilo in odhiti na morje, kjer ima prijatelj stric kamp in ne bo vse tako zelo zasoljeno. Na Mirni se nekatere kopajo v naravnem kopališču na lastno odgovornost, upam, da bodo Mirenčani našli kakšnega bogatega strica, da bo uredil kopališče.«

STANE HUDOROVAC, delavec pri metliškem Komunalnem podjetju, iz Dobrave: »Za dopust na morju pri nas ni ne časa ne denarja. Po službi je še delo doma, imamo kmetijo in na morje nisem nikoli hodil. Če je kaj časa, se hodimo hladiti na Kolpo v Podzemelj, letos pa še to odpade, ker še ni bilo prave poletne vročine in tudi Kolpa še ni za kopanje.«

Novi programi so še redkost

Pomanjkanje denarja in kadrov zavira uvajanje novih proizvodnih programov — Spremenjena zaposlovalna podoba — Obrt rešilna bilka?

NOVO MESTO — Večina organizacij združenega dela v novomeški občini spreminja organizacijske oblike poslovanja, da bi se prilagodile spremenjenim pogojem trga in trženja ter rešitvam iz zakona o podjetjih, s tem pa se tudi priprave na prestrukturiranje proizvodnje.

Zaenkrat organizacije sicer v glavnem ostajajo pri dosedanjih proizvodnih programih, le najbolj nerentabilne ukinjajo. Imajo ali še razvijajo pa tudi nove programe, predvsem takšne, da bodo izdelke lahko prodajali na zahodnem tržišču. Ovir za nove programe pa je tako pomanjkanje sredstev kot strokovno usposobljenih kadrov, z. katere ponekod (npr. v IMV, Novolesu, Novoteku) ocenjujejo, da jih bodo zelo težko ali pa sploh ne dobili v novomeški občini. Pomanjkanje lastnih sredstev za nove programe, brez katerih se nam obeta kaj klavn položaj v Evropi po letu 1992, skušajo nekatere organizacije odpraviti s tujim svežim denarjem. Posrečilo se je zaenkrat le IMV, ki se je lani s sodelovanjem Renaulta preoblikovala v mešano podjetje in uspešno posluje, drugi pa tuje sodelavce bolj ali manj resno in uspešno šele iščejo. Za nove programe, povezane s prestrukturiranjem ali izvozno usmeritvijo, so Novoles, IMV in Opekarna Zalog dobili tudi posojilo iz slovenskega razvojnega dinarja.

Že v fazi privajanja na poslovanje v tržnih razmerah so organizacije močno omejele zaposlovanje, izjema so le visoko izobraženi strokovni kadri. Prav tako organizacije močno zmanjšujejo število režijskih delavcev. Vprašanje presežka, dobljenega v drugačnih časih blagostanja (bolj navideznega kot res-

ničnega), rešujejo z uvajanjem druge izmene ali z razširjanjem proizvodnje sedaj tržno zanimivih programov, ki se dobro prodajajo. Zdašnji tehnološki in ekonomski presežki delavcev so ocenjeni na 5 odstotkov vseh zaposlenih, zaradi praktično ustavljenega zaposlovanja v vseh organizacijah pa se bo 535 iskalcem zaposlitve (kolikor jih je bilo prijavljenih na občinski skupnosti za zaposlovanje konec aprila) sedaj pridružilo še okrog 270 diplomantov vseh stopenj. Zaradi neustrezne kadrovske sestave delavcev v organizacijah tudi izvajajo programe dodatnega izobraževanja in programe prekvalifikacij oz. preusposabljanja delavcev. Najobsežnejši program za to ima Novoles (dobil je tudi republiška sredstva, podobno Novoteks), sledijo Iskra Tenel, IMV, Novoteks in drugi.

Zaradi močno priprti vrat zaposlovanja in odvečnih delavcev v gospodarstvu se z mnogo upanja gleda v drobno gospodarstvo kot v rešilno bilko. V občini je sicer v porastu izdaja obrtnih dovoljenj, predvsem za stornitvene dejavnosti, vse več ljudi pa se odloča za popoldansko obrt, kar kaže na preslabo plačano dopoldansko delo v podjetju, ki ne omogoča normalnega življenja. Sicer je razvoj drobnega gospodarstva naredil le prve korake. Obrtna zadruga Hrast pripravlja dokumentacijo za obrtno cono na Cikavi, za katero je predvi-

zujejo s primerjalnimi statistikami, ki resda govorijo o padcu števila nočitev v nekaterih hotelih tudi za slabo tretjino, odkar avtomobili brzijo po novem asfaltu. Pravzaprav ni jasno, kaj želijo s tem tarnanjem doseči: nekaj podobnega so navsezadnje morali pričakovati, torej gre samo za vprašanje, kako se bodo prilagodili novim razmeram — s čim bodo tuja povlekli s štiriposovnice in ga primamili v mestno središče. Na kakšno odškodnino od cestne skupnosti in iz mariborske proračuna, ker sta jim z dograditvijo ceste vzela nekaj zaslužka, najbrž ne računajo. Domnevamo tudi, da nova hitra cesta ni kriva, če je imel znani pohorski hotel Bellevue v tem tednu samo tri goste!

Malce tarnajo že tudi gostinci. Dokler hitre ceste ni bilo, so bili pogosto deležni kritik, zakaj ne znajo bolje izkoristiti ogromnega prometa, ki se predvsem v turistični sezoni vali skozi Maribor. Če že moramo Mariborčani požirati nesnago iz izpušnih plinov in se prebijati skozi prenatrpana križišča, naj mesto ima vsaj nekaj od tega, jim je bilo rečeno, pa so vedno našli veliko »objektivnih« razlogov, zakaj štajerska prestolnica ne more postati turistični kraj. No, zdaj je kajpada vsega kriva hitra cesta. Čudovito pokrije za nesposobnost.

Mariborski trgovci za zdaj ne tarnajo. Mestna trgovina je bila dolga leta na psu, plače trgovcev pa kriminalne, toda še zlasti v zadnjem letu in pol začenja končno pobirati sadove dejstva, da je Maribor postal veliko nakupovalno središče celotne avstrijske Štajerske. Hitra cesta na te nakupovalne goste ne more vplivati, kajti Maribor jim je že od nekdaj bil prva, edina in zadnja postaja — še zlasti pa je to zdaj, ko so avstrijski časniki tudi uradno objavili, da je njihov šiling med vsemi evropskimi državami največ vreden v Jugoslaviji.

MILAN PREDAN

Česa je kriva cesta?

Vsi očitno niso zadovoljni z vpadnico

Zadnji dan junija je Maribor po toliko letih čakanja, priprav in gradnje, ki jo je kronično pestilo pomanjkanje denarja, končno dobil svojo hitro cesto skozi mesto — pa je že slišati glasove, ki celo napeljujejo k misli, da je zdaj marsikateremu žal, da je bila zgrajena! Štiriposovnica, ki se začne v Pesnici in speljuje glavni tranzitni promet iz Sentilja proti jugu mimo mestnega središča, je sprala sramoto, ki jo je ves ta čas Mariboru delala dosedanja severna vpadnica, luknjasta Sentiljska cesta. Toda ko bi inoralo mesto biti zadovoljno vsaj s tem skromnim dosežkom, če bo že moralo še nekaj let čakati na pravo avtocesto od Sentiljskega mejnega prehoda do Ptuj in naprej do Zageba, vsem očitno ni do zadovoljstva. Predvsem ne mariborskim hotelirjem in gostincem, če sedito po prvih reakcijah na izkušnje prvih dveh tednov nove ceste.

V vseh mestnih hotelih namreč že tarnajo, da jim je cesta, ki zdaj pelje mimo glavnih mariborskih ulic, vzela precej gostov. Trditve doka-

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 134 z dne 17. julija 1989

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	14102,28	14123,47	14144,66
Avstrija	šiling	100	138719,04	138927,43	139135,82
Kanada	dolar	1	15680,49	15704,05	15727,61
Danska	krona	100	251204,01	251581,38	251958,75
Finska	marka	100	433979,98	434631,93	435283,88
Francija	frank	100	287286,18	287717,76	288149,34
ZR Nemčija	marka	100	975077,37	976542,18	978006,99
Grčija	drahma	100	11262,56	11279,48	11296,40
Irski	funt	1	26099,42	26138,63	26177,84
Italija	lira	100	1346,97	1348,99	1351,01
Japonska	jen	100	13221,96	13241,82	13261,68
Kuvajt	kv. dinar	1	63038,16	63132,86	63227,56
Nizozemska	gulden	100	864252,59	865550,92	866849,25
Norveška	krona	100	266322,77	266722,85	267122,93
Portugalska	escudo	100	11630,40	11647,87	11665,34
Švedska	krona	100	286570,48	287000,98	287431,48
Švica	frank	100	1128976,93	1130672,94	1132368,95
Britanija	funt	1	29928,31	29973,27	30018,23
ZDA	dolar	1	18667,86	18695,90	18723,94
	ECU	1	20182,17	20212,49	20242,81
Belgija	frank/F	100	46530,26	46600,16	46670,06
Belgija	frank/C	100	46634,71	46704,77	46774,83
Španija	pezeta	100	15528,12	15551,45	15574,78

kmetijstvo

IVAN OMAN V SEMIČU

SEMIČ — V soboto, 22. julija, bo ob 15. uri v Gorenjih pri Semiču tradicionalno srečanje pod starodavno lipo. Srečanje pripravljajo semiški vinogradniki, ki jih je že okrog 400, ter tukajšnja folklorna skupina, v kateri je doslej sodelovalo že okrog 700 krajanov. Slavnostni govornik bo predsednik Slovenske kmečke zveze Ivan Oman, inž. Slavo Dragovan iz metliške vinske kleti pa bo imel predavanje o delih v vinogradu do trgatve in letošnjih odkupnih pogojih za grozdje. V bogatem kulturnem programu bodo nastopili tamburaši in folkloristi iz Dvorjan pri Ptuj ter folklorne skupine iz Vinice in Semiča. Sledila bo veselica s srečelovom, na kateri bo za zabavo igral ansambel Cof iz Novega mesta.

Slovenija Moja dežela.

POLN KOŠ JURČKOV — Prejšnji teden, ko so po gorjanskih košenicah pognali jurčki, je vneti gobar Lado Rajk iz Gabrja vzel dopust. Očitno se mu je izplačalo, saj se noben dan ni vrnil domov brez polnega oprtnega koša jurčkov. S prodajo je v nekaj dneh dobil še eno plačo. Marsikateri »medeljski« gobar, ki ne pozna terena, pa se je v istih dneh vrnil domov brez enega samega jurčka.

Kmetijski nasveti

Mnogocvetna ljuljka — prva

Strnišni krmni dosevky omogočajo dva pridelka v enem letu, kar je lahko za Slovenijo, ki ima v Evropi ob Švici menda najmanj obdelovalne zemlje na prebivalca (komaj 14 arov), odrešujočega pomena. Tudi sicer so več kot dobrodošli, saj ohranjajo njivsko površino vse leto pod zelenim pokrovom ter jo tako varujejo pred razdiralnim delovanjem dežja, vetra in sonca, za nameček pa tla bogatijo z organskimi snovmi ali celo z dušikom (metuljnice).

Poljedelec ima na izbiro več različnih dosevkov, od repe in ajde pa do krmnega ohrovt zelenega angelitra. Primerjave pridelka škrobne vrednosti in beljakovin kažejo, da je najboljši prezimni krmni dosevek mnogocvetna ljuljka, ki bi jo kazalo tudi v naših razmerah bolj razširiti.

Mnogocvetna ljuljka da obilen odkos zelene mase in s tem hranilnih snovi že v letu setve, pa tudi drugo pomlad, saj se po vsaki košnji hitro obnovi in naglo raste. Spomladi je prvi odkos možen že v začetku maja, kar je ob pomankanju zimске krme več kot zaželeno. Primerna je tudi za siliraje, vendar jo je obvezno treba poprej oveniti, tako da ima približno 35 odstotkov suhe snovi. Le v tem primeru se silaža ne bo kvarila oziroma ne bo prekisla.

TA NADLEŽEN PLEVEL! — Med pšenico sem na eni njivi vsejal korenje, na drugi pa nameravam po žetvi pšenice posejati ajdo. Toda kako naj se znebim osata in terice, s katerim herbicidom naj škropim, sprašuje Anton G. iz Dola.

Odgovor: Osat zatro vsi herbicidi, ki jih v trgovini prodajajo za zatiranje plevelov v strnih žitih, proti terici ali smolencu pa se obnese npr. aniten DS. Plevel so vsi ti herbicidi škodljivi za korenje in bi kazalo škropiti le najbolj ogrožena gnezda. Noben od teh herbicidov pa ni škodljiv za ajdo, če je do njene setve minilo dovolj časa, saj se herbicidi v tleh v nekaj tednih razkrojijo.

Sveda ima tako kot vsaka stvar tudi mnogocvetna ljuljka svoje slabše strani. Precej je zahtevna za tla, najbolj pa uspeva na zmerno vlažnih, srednjetežkih globokih tleh. Sejati jo je mogoče na roko ali pa z žitno sejalko, po setvi pa koristno poveljati in na koncu nalahko pobranati. Za hektar posevka potrebujemo 30 do 40 kg semena, priporočajo predvsem tetraploidne sorte, kot sta tetraflorum in droga. Sejati se sme tja do začetka septembra.

Priporočljivi strnišni krmni dosevky so tudi inkarnatka oz. mešanice z inkarnatko. Veliko zelene mase dajejo tudi križnice, zlasti strženasti krmni ohrov zeleni angeliter, ki ga je treba sejati še v juliju, zahteva pa globoka tla, bogata s kalcijem. Manj priporočljiv je pitnik (koruza za klajo), vendar ga pri nas še veliko sejajo, zmotno misleč, da ima dosti hranilnih snovi.

Inž. M. L.

Do zaslužka z zasebno prirejo

Novakova iz Brezine piščance nakupita, redita in prodata po zasebnih poteh — Letno 40.000 piščancev s težo enega in dveh kilogramov

BREZINA — Liljana in Anton Novak sta edina zasebnika na brežiškem koncu, ki se ukvarjata s prirejo piščancev. V njunih hlevih letno zraste okrog 40.000 enodnevnih piščancev v kilogramske ali dvokilogramske živali. Novakova sta od staršev podedovala kmetijo v izmeri 10 ha, od tega 5 ha obdelovalne zemlje, toda to jima za življenje ni zadostovalo. Zato sta se pred osmimi leti lotila reje piščancev.

»V začetku je bilo res težko, saj z možem nisva imela nobenih izkušenj, po nikomer v bližini se nisva mogla zgedovati, nikogar vprašati za nasvet. Začela sva z nekaj več kot tisočglavo jato in nato postopoma zviševala število in širila hleve. Izboljševali smo postopoma, kot je pritekal denar,« se svojih začetnih izkušenj s perutinarstvom spominja Liljana.

Novakovi delajo vse na svoje roke, saj, kot pravijo, imajo zelo slabe izkuš-

nje s kooperacijo. Kot kooperanti so oddajali pšenico in grozdje, a se jim ne zdi pošteno, da bi pridelke, za katere je potrebno toliko dela, vloženi sredstev in skrbi, oddajali napol zastonj. Zaradi tega bodo letos želi in trgali le zase in za zasebno prodajo. Sicer pa imajo posejane precej koruze, ki jo potrebujejo za prirejo piščancev.

»Težava je v tem, da na našem območju ni ustaljena taka proizvodnja. Da bi si olajšala delo, sva z možem več-

krat obiskala kooperante Perutnine iz Ptuja, toda nisva si mnogo pomagala, saj imajo na ptujskem koncu zelo tesno sodelovanje z zadrujo. Pri nas si sami priskrbimo enodnevnne piščance, krmila, zdravila, cepiva in vitamine, pri čemer veliko časa izgubimo tudi s tem, ko iščemo najugodnejšo možnost. Tudi ob opremljanju hlevov smo težko prišli do nasvetov, primerno urejen hlev pa je garancija za uspeh prireje,« pravi Novakova.

Piščancem je namenjeno kratko življenje, zato v tem času zahtevajo skoraj idealne pogoje, še posebno občutljivi so v prvih dneh življenja. Takrat jim Novakovi namenijo posebno pozornost, včasih jim morajo posvetiti tudi noč. Poskrbeti morajo, da imajo puhati drobiški stalno temperaturo skoraj 40 stopinj, da imajo vedno svež in suh nastil ter urejeno ventilacijo. Pravijo, da pomeni pravilno prezračevanje pri piščancih pol zdravlja, zato ga ravno sedaj preurejajo in izboljšujejo. V načrtu imajo še eno investicijo, in sicer nakup lastnega agregata, da jim ne bo trega trepetati pred izklopom elektrike.

Liljana Novak pravi, da so enodnevne piščance precej časa kupovali pri Koki iz Varaždana, ko pa so ugotovili bolezen v jatah tega proizvajalca, so se raje odločili za Jato iz Zaloga. Ta ima sicer višje cene, zato pa jim daje večjo zanesljivost v prireji. Ceno piščancem določijo glede na cene v trgovini, kot kaže, pa je kljub vsemu ugodna, pa tudi piščanci imajo očitno tako kvaliteto, da imajo stalne stranke in vnaprej zagotovljen odkup.

»Bolezni med piščanci ne manjka in večina se zelo hitro širi. Na našem območju je posebno nevarna kokoška kuga, proti kateri moramo cepiti vse piščance. To pomeni za nas 10-odstotno izgubo, ne samo zaradi cene cepiva, ampak tudi zaradi močne reakcije pri piščancih, ki za cel teden zavre rast. Z zdravljenjem živali smo v začetku imeli precej težav, zdaj pa je nekoliko bolje. Veterinarska služba na našem območju nima toliko izkušenj s perutnino. Tudi čas od ugotovitve bolezni, strokovnih analiz, odločitve o zdravljenju in do nabave zdravil je predolg.

Pri tem sta Novakova še posebno zadovoljna s sinovo odločitvijo, da bo nadaljeval šolanje na srednji veterinarski šoli. Tako bosta imela malo več upanja, da jim bo lahko pomagal ali celo nadlaheval njuno delo.

B. DUŠIČ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Škoda v vinogradih

Časopisi in RTV poročajo o veliki škodi, ki jo je povzročilo junijsko (in v začetku julija) deževje v najbolj revnem in najbolj zaostalem predelu Slovenije v ptujski, slovenjebistriški in delno šmarnski občini zlasti na območju Srednjih in Gornjih Haloz. Nihče pa ni poročal, da je junijsko deževno vreme povzročilo razmeroma veliko škodo v vinogradih Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Trta je spomladi po večini (razen laškega rizinga in rumenega muškata) pokazala zelo bogat nastavek grozdja, zlasti je lepo kazala žametna črna. Zgodnejše sorte, beli pino, sardone) so začele cveteti 9/6. Ves junij je deževalo in tako je trta cvetela ves junij. Šipon, laški rizing, delno rumeni plavec in še nekatere druge sorte so se slabo oprasile, zato ima grozdje redke jagode. Žametna črna se je sicer dobro oprasila, vendar se je bati da bo, če se bo slabo vreme še nadaljevalo, ob obilnem zarodu v jeseni slabo dozorela. Za to sorto že sedaj lahko trdimo, da bo pridelala malo sladkorja (10 do 12%) in bo treba mošče te sorte dosladkati.

Odpovedala je modra frankinja

Deževno vreme je povzročilo poguben propad nastavka grozdja pri modri frankinji, tej za žametno črno najbolj razširjeni sorti dolenskih, belokranjskih in posavskih vinogradov. V mnogih vinogradih bo pridelka te sorte kvečjemu za 10% normalnega pridelka, ponekod za 30% in le v izjemnih primerih do 50% normalnega pridelka. Upoštevajoč razmeroma bogat pridelek te sorte in njeno razširjenost, lahko rečemo, da bo letošnji pridelek vina za okrog 30% manjši kot normalno. Letos ni pomagalo ne prikrasjevanje (vrščkanje) bujnih mladik pred cvetenjem nad 3 do 5 listom nad zgornjim grozdom, niti redčenje listov grozdja. Poznam vinogradnika, ki to delo vestno opravljajo, vendar ta ukrep letos ni dosti zalegel, ta vinogradnik bo bral le okrog 30% normalnega pridelka. To je dokaz, da je velika škoda na pridelku te sorte povzročila le dolgotrajno, skoraj vsakodnevno deževje s plohami v času cvetenja

SEJMA NE BO!

ŠENTJERNEJ — Krajevna skupnost Šentjerneje obvešča, da živinski sejem, ki bi moral biti v soboto, 22. julija, zaradi praznika dneva vstaje odpade.

trte v mesecu juniju. Deževje je pospešilo razvoj dveh bolezni, za kateri je modra frankinja v času cvetenja zelo občutljiva. To sta:

Siva grozdna plesen, ki jo povzroča glivica Botrytis cinerea. Ta glivica ne napada le dozorevajočega grozdja v jeseni. V vlažnih pomladnih se pojavi (zlasti pri bujno rastočih sortah) na grozdju že v času cvetenja trte. Grozdji začno gniti od vrha proti peclju. Na jesen se poleg jagod naseli na grozdni peclji, ki zaradi gnitja predčasno odpadejo, grozdje ne dozori. Gnitje grozdjev spomladi od vrha je močno razširjeno pri bujni modri frankinji, gnitje pecljev v jeseni pred dozornitvijo grozdja pa pri rumenem plavcu.

Sušico kabrnkov povzroča druga glivica, imenovana Phoma flaccida. Bolezen, ki jo povzroča ta glivica, se močno pojavi v deževnih pomladnih dneh in to zgodaj, ko še ni sledu o peronospori. Pojavi so v gotovih časovnih obdobjih in to obdobje je nastalo zaradi ugodnih pogojev za razvoj tudi letos. Grozdni nastavki prično naglo veneti, grozdji se naglo posušijo, mnogi že pred cvetenjem, največ pa med cvetenjem trte. Izgleda, da je letos prav ta bolezen povzročila tako veliko škodo pri modri frankinji.

Ta bolezen se je v letih od 1952 do 1954 pojavila v večji meri na Bizeljškem pri sorti rumeni plavec. Fitopatolog Kmetijskega inštituta dr. Masten je takrat to bolezen proučeval in priporočal škropiti vinograde dovolj zgodaj, to je pred cvetenjem, največ pri modri frankinji, ki je modra frankinja, pa tudi rumeni plavec, šipon in kraljevina bujne rasti, uporaba bakrenih pripravkov pred cvetenjem pri teh sortah ne bo škodovala, kvečjemu koristila, ker bo zavrla prebujno rast. Zato bomo drugo pomlad povsod tam, kjer se je letos ta bolezen pojavila v večjem obsegu, pred cvetenjem škropili z bakrenimi pripravki. Dokaz, da je ta ukrep učinkovit, mi je znan primer iz letošnjega leta pri vinogradniku, ki je modro frankinjo pred cvetenjem škropil z bakrenim apnom in si s tem ohranil skoraj normalen pridelek te sorte.

DT

Kmetijstvo je več kot prehranjevalec

Pred vstopom v Evropo

Slovensko kmetijstvo je majhen, vendar zelo pomemben del družbe. Njegov delež v realnem družbenem proizvodu je leta 1987 znašal 8,9 odst. (po popisu iz leta 1981 imamo 9,4 odst. kmečkega prebivalstva, v Srbiji, za primerjavo, pa 25,4, ustvari pa 18 odst. srbskega družbenega proizvoda). Toda položaja in vloge kmetijstva ne smemo gledati samo s tega vidika, marveč mnogo širše, saj je kmetijstvo kot primarna gospodarska dejavnost zelo pomembna za stabilizacijo z vidika cene dela oz. življenjskih stroškov, za preskrbovanje industrije s surovinami, za izvoz, turizem itd. Te dejavnosti ni mogoče kratkotalno nadomestiti z drugo. Grem še dlje in trdim, da kmetijstvo ni le naš prehranjevalec, ampak celovit ekološki, etični, socialno-kulturni prostor, na katerem živi in dela slovenska družba. Zato dva pristopa h kmetijski problematiki: prvi, ožji, kjer nas zanima samo kmetijstvo kot gospodarska dejavnost, drugi, širši, pa je nacionalna slovenski.

V prehodnem obdobju je zelo pomembno, kako bomo preteklost in sedanjost predstavili kot prihodnost. Menim, da je v geslu »Zemlja tistemu, ki najbolje skrbi zanjo, jo čuva in obnavlja, ki jo učinkovito ekonomsko in nacionalno smotrno uporablja,« še vedno bistvo vsake, tudi, recimo, nove agrarne reforme. Čeprav naj bi bila množična osnova v prihodnosti družinsko lastniško tekmovalno, bo ponekod tudi kapitalizacija — rentabilnostna dejavnost. Menim, da moramo iskati neko optimalno kombinacijo ali sintezo vseh oblik, tudi kot neko zvezo med tradicijo in prihodnostjo, če resno računamo na konkurenčni vstop v Evropo — tudi s kmetijstvom. Zato po mojem mnenju ne bi smela administrativno opraviti neke denacionalizacije, ampak naj bi to lastniško spremembo opravil v prvi vrsti zakon trga, kot medsektorski diferenciator in selektor. (Iz razmišljanj dr. Franceta Černeta)

— n

Neurje jim je vzelo 10 hektov dobrega vina

V plazu so s trsjem vred izginili trije debeli hrasti

STARA VAS — Zagmajstrovim iz Stare vasi je plaz odnesel okrog 300 trsov s pobočja v dolino, in to na kraju, kjer vsaj sto let ne pomnijo nobenega premika zemlje. V vinogradu, ki je ostal navidez nepoškodovan, je še veliko razpok, na spodnjem delu pa je del nasada odtrgalo, tako da je ostala pod njim navpična stena. Strojna obdelava najbrž ne bo več mogoča, saj se zemljišče še poseda. Najmanj 10 hektov vina jim je tokrat vzelo neurje.

Gospodinja Milena Zagmajster je povedala, da se preživljajo samo s kmetovanjem in da so vinograde obnavljali pred 19 leti, ko so povsod po Bizeljskem na novo zasajali vinsko trto v pričakovanju, da jim bo vinogradništvo prineslo boljše

Milena Zagmajster

življenje. Pa so se leta blaginje hitro končala.

Letos pridelek v vinogradih ne kaže najbolje. Deževje je prizadelo zlasti modro frankinjo. Močno se je osula, ker je tedaj, ko je cvetela, najbolj deževalo. Na srečo se Zagmajstrovim ne ukvarjajo izključno z vinogradništvom, ampak še z živinorejo. Vendar tudi to ni kdove kako donosno. Mleko jim plačujejo po 2300 do 2400 din liter. Zaradi tako majhnega dohodka so se pred kratkim pridružili slovenskemu mlečnemu štrajku. S cenami grozdja prav tako niso zadovoljni, ker ga vsakič prepenezi odkupujejo. Vinogradnikom ni doslej prizanesla še nobena kriza, zato se od nekdanj boje vremenskih in gospodarskih ujm.

J. T.

Reševanje pridelka po neurjih

Iz strokovnih navodil, ki jih je pripravil Kmetijski inštitut Slovenije

BREŽICE — Hudo neurje, ki je v začetku julija opustošilo Zagreb, Hrvatsko Zagorje in severovzhodno Slovenijo, je oplazilo tudi brežiško občino in ji povzročilo večmilijardno škodo. Zato tudi naš list objavlja krajsi izvleček iz navodil za omilitve škode po neurju, ki nam jih je poslal Kmetijski inštitut Slovenije.

Najbolj prizadete njive je treba, brž ko je mogoče, očistiti nanosov oz. urediti odtok stoječe vode. Izpad krme bo še mogoče delno nadomestiti s setvijo dosevkov, ki se odkličejo s hitro rastjo ter z visokimi pridelki suhe snovi in beljakovin. Primeri so zlasti: krmni grah s koruzo, krmna repica sorte perko, krmna ogrščica sorte starška in mnogocvetna ljuljka sorte tetraflorum.

Posevke koruze, ki so bili dalj časa

poplavljeni, rastline pa niso polomljene ali popolnoma poležane, kaže okopati in dognajiti z dušikom (30 do 50 kg na hektar), zaradi višine rastlin pa bo treba ta ukrep opraviti ročno.

Kolišne bodo izgube pri žetvi polegih žit, je odvisno od priprave kombajna in načina žetve. Pri tem upoštevamo navodila izdelovalca kombajna in posebne napotke. Poleglo žito žanjemo pod kotom 45 stopinj proti smeri pole-

ganja, motovilo potisnemo, kolikor je le mogoče naprej pred kosilni greben in spustimo proti tlem, da češje vrhovi žbic približno 10 cm nad tlemi. Število vrtljajev motovila prilagodimo hitrosti kombajna, ki naj bo približno 1 meter na sekundo, to je 3,6 km na uro.

Če je neurje v sadovnjaku ali vinogradu povzročilo lomljenje sadik, moramo opraviti poletno rez. Priporočljivo je tudi dognovanje z raztopljenimi gnojili (foliarno gnojenje), da se bodo rastline hitreje opomogle, če pa so poškodovani tudi listi, je nujno škropljenje s fungicidi.

PREPRIČEVANJE JE LE ZALEGLO — Kar precej truda in govorniških sposobnosti je bilo potrebno, da so stavejšim delavcem, zbranim pred vhodom v tovarno, predsednik stavkovnega odbora Franc Dolmovač, sekretar OS ZSS Jure Gros in direktor Remzo Skenderović razložili rezultate pogovorov. (Foto: T. Jakše)

Stavka tudi v novomeškem tozdu

Potem ko so se delavci tozda Bor v Dolenjskih Toplicah zadovoljili s ponujenim, so delo prekinili v novomeškem tozdu Tovarne obutve

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek zjutraj, namesto da bi pričeli delati, so delavci dopoldanske izmere v bršlinskem tozdu Tovarne obutve Novo mesto pričeli spontano stavko. Vzrok za prekinitve dela so bile plačilne kuverte, ki so jih dobili dan prej, s katerimi pa niso bili zadovoljni. Na zboru delavcev so izvolili stavkovni odbor, ki se je potem pogajal z vodstvom delovne organizacije, na razgovorih pa je sodeloval tudi predstavnik občinskega sindikalnega sveta.

Da so delavci tako reagirali, je razumljivo ob dejstvu, da so zvedeli za rezultate pogovorov, ki so jih imeli njihovi kolegi v tozdu Bor v Dolenjskih Toplicah. Le-ti so s podobno spontano prekinitvijo dela izborili del svojih zahtev po zvišanju osebnih dohodkov, medtem pa ni nihče od odgovornih pravočasno informiral delavcev tozda v Bršljunu, kako se tudi zanje v kratkem pripravljajo podobna usklajevanja. Nerodno pri vsej zadevi je bilo še to, da naj bi večina delavcev nastopila tritedenski kolektivni dopust že v petek, se pravi dan pozneje, izplačilo razlike pa bi bilo možno šele po vrnitvi z dopusta. Stavkovni odbor je argumente vodstvenih delavcev na razgovoru sicer sprejel, težje pa je bilo prepričati razburjene delavce, zbrane pred vhodom v tovarno, naj se zadovoljijo z rezultati pogovorov in se po malici vrnejo na delovna mesta.

Kolektiv Tovarne obutve Novo mesto je sorazmerno mlad, v njem prevladujejo ženske, mlade matere, ki jim je ob tankih plačilih kuvertah, ob visoki

NOVI PRISPEVKI ZA SKLAD

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK so prispevali: sodelavci doma upokojenec in oskrbovavec Impolca — namesto venca Daničine mame Marije Laterner iz Kota pri Semiču 263.800 din; bližnji sosedje v Šmarjeških Toplicah — namesto cvetja na grob Jožice Smid 500.000 din; kolektiv otroškega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto — namesto venca na grob mami sodelavke Slavke Zupančič 315.000 din; družini Kastelic in Žnidaršič iz Novega mesta — namesto cvetja na grob Amalije Poljšak 200.000 din; kadrovsko-pravni sektor IMV Novo mesto — namesto cvetja na grob pokojnega očeta Dragice Ferbežar 217.000 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Kaj z objektom na Rogu?

Kot že mnogokrat prej ob podobnih gradnjah se je tudi ob novi stavbi v bližini Baze 20 na Rogu, ki je bila letos maja z vsem pompom odprta, izkazalo, da je pri nas mnogo lažje objekt zgraditi, kot pa najti zanj funkcionalno in gospodarno obliko uporabe. Po djetje SCT, ki je objekt po formuli »za trg« zgradilo, sedaj preko javnega razpisa mrzlično išče novega lastnika, saj ga tekoči stroški močno bremenijo, ker pa je bil zaključek razpisa šele pred kratkim, še ni znano, koliko, če so sploh bili, je interesentov.

Kot je bilo rečeno na seji odbora podpisnikov družbenega dogovora o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov NOB na Rogu, ki je bila prejšnji četrtek, naj bi novi lastnik prevzel tudi določene obveznosti, ki bi sodile v sklop celovitega prikazovanja zgodovinskih objektov na Rogu. Zato si je težko zamisliti, da bi novi lastnik oziroma najemnik sam lahko združil to plat s komercialno dejavnostjo, ki bi vsekakor bila nujna, če bi hotel pokriti vse stroške vzdrževanja objekta. Za primerjavo bi lahko dali sedanjemu Lukov dom, ki s svojo gostinsko ponudbo ob slabem obisku Roga komaj živi.

Napak pa bi bilo sedaj škodljivo razmišljati, kaj objekt tako, kot je pa-

KOLESAR — Pred dnevi smo na dolenski magistrati pri Karteljevem dohotku kolesarja: z nahrbtniki, vrečami in drugo kramo zelo obloženem kolesu je vrtel po dala proti Ljubljani. Kolesar na tej cesti je vsekakor prometna novost, zanimivo pa je bilo zvedeti, kako je biklistu (po videzu sodeč je bil tuje) ob budnih očeh mlade prometne in drugih milic uspelo priti tako daleč. Kje v tujini bi ga že zdavnaj prejemili na manj prometne kolovozne.

NARODI — Zvedeli smo, da so Alibanci sklenili spremeniti celotno podoba, ki so si jo pridobili v našem mestu. Za četek so na tržnici v manjšem krdu pred templi nekega Mokronožana.

SLADOLEN — V novomeških trgovinah se je sladoled (neto 227 gramov) dobrem mesecu dni podražil od 5.000 na 8.000 din in nato na 13.000 din. Če bi temu primerno obnašale tudi naše plače, bi se slednje v nekaj več kot 30 dneh morale povečati od 500 milijonov na 800 milijonov na milijardo tristo milijonov. Plače smo pisali v starih dinarjih, da se lepše sliši. Sicer pa za primerjavo še en podatek: Ko so v IMV okoli leta 1970 naredili romo sestavili prve mini morije, je eden dva milijona tristo tisoč dinarjev, liko stane danes družinski sladoled!

VOČE — Bralec nam je sporočil, ima prodajalec sadja in zelenjave na Otočcu dvojzvezčne napise. Na tabli piše: »Sadje in zelenjava« ter »Voče i povče«. Se dobro, da ne piše samo zadnje.

SKRIVNOSTNA OSEBA

METLIKA — Na zadnji seji vseh zborov metliške občinske skupščine je bilo zastavljeno eno samo delegatsko vprašanje. Delegat obrtnega združenja je na podlagi govorice, da so na občini pred kratkim zaposlili neko osebo brez razpisa in jo zato, ker nima kaj delati, »pomikajo« po občini, zahteval odgovor, kako je s to zadevo. Ker je bilo vprašanje menda premalo konkretno, bodo do naslednje seje pripravili odgovor, kdo in zakaj je bil julija letos na novo zaposlen na metliški občini.

Na Suhorju odprto tudi ob nedeljah

Zasebna trgovina na Suhorju — Štubljar načrtuje celo samopostrežnico

SUHOR — Pred mesecem dni je v Pibernikovi hiši na Suhorju v prostorih, kjer je bila do letos Mercatorjeva trgovina, Branko Štubljar odprl trgovino z mešanim blagom na drobno. Štubljar, po poklicu natak, se je odločil, da se bo poskusil tudi kot trgovec, in za sedaj mu ni žal. »V trgovini delava oba z ženo. Dopoldne imam honorarno zaposleno še eno žensko, in če bo šel posel tako naperj, bom moral zaposliti še eno, da bo trgovina odprta nonstop od 7. ure zjutraj do osmih zvečer,« pravi Štubljar.

Štubljar se je odločil za trgovino z mešanim blagom. »Taka trgovina je za tak kraj najbolj primerna. Prodajam vse, od kruha, mleka in mlečnih izdelkov, sadja, mleka, olja, moke do mesa, pijač, tekstila in igrač, po naročilu pa tudi škropliva. Moje glavne stranke so domačini in ljudje iz okoliških vasi ter ob koncu tedna vikendari. Na zalogi bi rad imel še precej več artiklov, a žal ni dovolj prostora, zato že razmišljam, da bi trgovino razširil. Če se bo to dalo, bi rad prihodnje leto naredil manjšo samopostrežnico,« je poln načrtov novi suhorski trgovec. »Ljudje največ kupujejo osnovna živila, stranke pa sem si pridobil tudi zato, ker večja naročila dostavljam na dom, kar sem prevzel od prejšnjega trgovca Pibernika, od katerega imam trgovino v najemu. Poleg tega je ta trgovina odprta tudi ob nedeljah in praznikih od 7. do 12. ure.«

Štubljar, sicer doma iz Črmošnjic, nadaljuje dolgoletno trgovsko tradicijo v Pibernikovi hiši na Suhorju, kjer je bila trgovina že pred 110 leti. A. B.

DEŽURNE TRGOVINE

V nedeljo, 23. julija, bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna živil Pogača na Glavnem trgu 22.

IMAJO NOV KOMBI

BELA CERKEV — Gasilsko društvo Bela Cerkev, ki je pred dvema letoma praznovalo že 80 let obstoja, je v soboto, 15. julija, pripravilo slovesnost ob prevzemu novega gasilskega kombija. Prejšnji je bil star že 12 let in je bil potreben zamenjave. Polovico denarja za novo vozilo je prispeval občinski šis za varstvo pred požari, polovico so zbrali s pomočjo krajanov. Zaradi naglega naraščanja cen so za kombi, sedaj vreden okrog 200 milijonov, dali komaj pred nekaj tedni 65 milijonov dinarjev. Kulturni program na slovesnosti je povezoval napovedovalec Janez Dolinar, sodelovale pa so tudi igralka Bernarda Oman in domače mladinke. Slovesnost se je, kot je navada, nadaljevala z gasilsko veselico.

Čisto okolje stalna skrb vseh

Ugodne ocene za spomladansko občinsko akcijo čiščenja in urejanja okolja — Kako okrepiti zavest ljudi, potrebo po življenju v čistem okolju?

NOVO MESTO — Tudi letos je v novomeški občini v marcu in aprilu potekala že tradicionalna akcija čiščenja in urejanja okolja. Občinski komite za urbanizem in varstvo okolja ter izvršni svet sta jo na osnovi vseh zbranih poročil nedavno ocenila kot uspešno, za v bodoče pa menila, da bi morala biti skrb za čisto in urejeno okolje stalna, ne pa le v obliki posebne akcije enkrat ali morda tudi večkrat na leto izvedena naloga hišnih svetov, podjetij, krajevnih skupnosti, turističnih društev in še drugih ter vsakega posameznika.

Delovne organizacije — vse več jih ima posebej zaposlene delavce za varstvo okolja — so se letos še bolj kot doslej potrudile pri čiščenju in urejanju svojih prostorov, dvorišč, skladišč in zelenic, razveseljivo pa je tudi njihovo sodelovanje z »matičnimi« krajevnimi skupnostmi in šolami. Več kot zadovoljivo je bilo vključevanje šol in vrtec v akcijo, tovrstna dejavnost mladih je tudi sicer pogosta, saj poleg očistevalnih akcij organizirajo zbiranja sekundarnih surovin, predvsem starega papirja. Mnogi žičnost v akciji je bila največja v krajevnih skupnostih, kjer se je poleg samih krajanov prebudilo mnogo društev in organizacij.

V mestnih krajevnih skupnostih je bila akcija čiščenja spet osredotočena na blokovska naselja, v izvenmestnih pa na čiščenje črnih odlagališč v gozdovih, pokopališč in okolice ter na hkratno zbiranje sekundarnih surovin. Skupaj so v akciji pripeljali na smetišče 1.086 m³ zbranih odpadkov, kar govori, da je bilo pospravljenih precej (a še premalo) črnih odlagališč in da so vsaj nekatere krajevne skupnosti kar dobro očistile svoja območja, žal ne za dolgo, saj nam tovrstne kulture le še hudo manjka.

Po mnenju odgovornih je bila akcija posvečena premalo pozornosti sredstev javnega obveščanja. Ta naj bi tudi sicer igrala pomembnejšo vlogo pri krepitvi zavesti o lastni odgovornosti za onesnaževanje okolja oz. za čisto okolje, v ta namen pa naj bi tudi pripravili in na raznih plakatih, letakih itd. tiskali tovrstno spodbujevalno besedilo.

vanje okolja ter tudi za ureditev in vzdrževanje sanitarni na parkiriščih ob dolenski magistralki.

Krajevne skupnosti morajo v sodelovanju z lastniki zemljišč, Komunalno in komunalno skupnostjo poskrbeti za sanacijo vseh črnih odlagališč v občini. Na mestih, kjer le-ta so, morajo odgovorni poskrbeti za opozorilne table, inšpekcija pa bo ukrepala tudi proti lastnikom zemljišč, na katerih so črna odlagališča. Dinos mora v sodelovanju s komitejem za urbanizem in varstvo okolja ter Komunalno pripraviti resen program zbiranja sekundarnih surovin, da te ne bodo romale v Leskovec ali še raje na črna odlagališča. Pospešili naj bi tudi odvoz odpadkov iz vseh naselij v občini, kar bo tudi prispevalo k preprečevanju nastajanja nedovoljenih depozitov. Komunalna in komunalna skupnost morata poskrbeti za rednejše in temeljite čiščenje javnih površin, predvsem v mestu. Baza AMZS na Otočcu mora čimprej urediti prostor za spravilo karamboliranih vozil. Komite za urbanizem in varstvo okolja in komite za družbeni razvoj pa sta dolžna, da s turističnimi društvi pripravita program raznih »naj akcij« za najbolj urejeno hišo, vrt, kraj itd.

Z. L.-D.

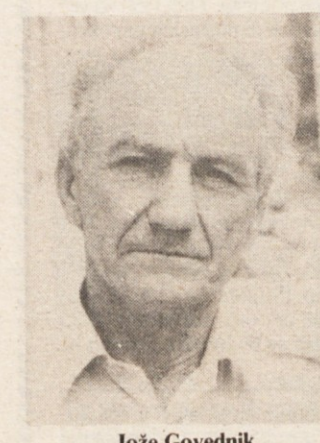
Mož, ki preganja točo

Na območju, ki ga pokriva strelec Govednik, ni škode zaradi toče

SLAMNA VAS — V Beli krajini je osem strelnih mest za obrambo proti toči, od tega tri v metliški občini: na Dobravcih, Jugorju in v Slamni vasi. V Slamni vasi je že od začetka strelec Jože Govednik, upokojeni zidar. Poleg njega je za streljanje protitočnih raket usposobljen tudi njegov sin.

»Povprečno izstrelim na leto 40 do 50 raket. Letos sem streljal trikrat, nazadnje v torek, 11. julija, ko je bilo tudi najhujše, saj sem izstrelil 21 raket. Seveda ni od mene odvisno, kdaj in koliko raket bom izstrelil, vse podatke, navodila in komande dobimo strelci iz radarskega centra na Lisci. Že v nedeljo so nas opozorili, da bi lahko bilo v torek hujše, neurje, in to se je res zgodilo. Na območju, ki ga pokriva jaz, to pa je Slamna vas, Bojanja vas, Drašiči, Radovica, Grabovec do Metlike, v zadnjem neurju ni bilo toče, ampak je padala le malo debelejša sodeča. To je dokaz, da je bil oblak »posipan« z reagensom. Odkar streljam z raketami proti toči, se pravi zadnjih 5 let, na tem območju ni bilo omembe vredne škode zaradi toče.«

A. B.

Jože Govednik

če,« pravi Govednik, ki velja za zanesljivega in natančnega človeka. Nevarnost toče je od začetka maja do srede oktobra in v tem času mora biti strelec noč in dan na razpolago. »Ko pride oblak do moje meje, ga moram takoj napasti, sicer se akumulira in ga naslednji strelec ne more več »razbiti«. Za naše delo mora biti človek odgovoren, zbran, trezen, kajti mi ljudem branimo kruh. Jaz imam strelno mesto 500 metrov od hiše, a mi ni žal celo noč moter dežurati in čakati navodila za streljanje ali dovoljenje, da lahko zapustim strelno mesto. Za uspešno obrambo pa se morajo ujeti trije faktorji: radar, strelec in raketa; če eno od teh odpove, lahko pride do katastrofe.«

A. B.

Sprehod po Metliki

NA METLIŠKEM KOPALIŠČU V PRIMERJAVI Z LANI videti kakšen šotor ali počitniško hišico več, kajti metliški zasebnikov iz bližnje Hrvaške je vzelo začetek doberš del prostora, ga ogrado in zgradilo ograjo in vse skupaj pričelo pranje jati kot avtokamp Breza. Z bifejem, ki so tam že krepki dve desetletji, upravlja Integral. Kdor se želi kopati na metliški kopališču, mu tega nihče ne brani, če je bilo slišati glasove, da bo treba plačati vstopnino.

DOPOLDNE JE METLIKA PRIZIVAHNO MESTEC in najzanimiveje je to, da so polni predvsem gostinski lokali. Jurček, Rajmer, Mežnaršič, Pinot, Kar, Na dragah ter Mercatorjevi bifeji. Popoldne pa ni skoraj nikjer nikogar. Ljudje se zadržujejo v glavnem doma. Kolpi ali pa delajo na poljih in njivah. »Dopoldne imajo ljudje čas hoditi po stilih, ker so takrat v službah,« je slišati komentarje. Je pa tudi to res, da je zdaj dopustni da in ima marsikdo čas podpreti ti sank.

BALCE TE RUBRIKE bomo mo podražili še s poletnimi kulturnimi prazniki, ki so julija in avgusta na gasilski dvorišču. Z obiskom organizatorji najbolj zadovoljni, ugotavljajo celo to, največ obiskovalcev pride v grad, ko predstava je končana. Nepoznavalec pa temu čudil, dobro poučeni pa vedo, da je odprta tudi gasilska klet, kjer se je odzdejati z dobrim domačim vinom ter drugimi pijačami. Vse pohvalo pa zaslujo domače delovne organizacije, ki so narmno podprle poletno kulturno dogajanje v Metliki.

ODPRTA PAPIRNICA

METLIKA — Ko je Mladinska knjiga zaprla svojo knjigarno v Metliki, je prostore kupil metliški Mercator, ki je v prostoru, ki ga je prej zasedala knjigarna M K Z Metlika, tozdr Trgovino na drobno, kot se uradno imenuje, kjer kratkim po odprli papirnico, kjer prodajajo šolske potrebščine, pisarniški material, papirno galanterijo in biro opremo. Obiljubljajo, da bo v kratkem moč kupiti tudi knjige.

Črnomaljski drobir

TURIZEM — Čeprav se pravo poletje le vedno ni začelo in je vprašanje, če se bo, se najdejo tudi turisti, ki hote ali nehoti zaradi tega v črnomaljsko občino. Prav zaradi tega popotnikov, ki bodo odnesli v svet dobro ali slabo mnenje o deželici ob Kolpi, pa je pomembno, kako se bomo potrudili, da bi jim pripravili čimbolj udobno bivanje v Beli krajini. Ves trud pa bo najbrž zaman, če bodo turisti že takoj na začetku, v gostinskih lokalih, ki navadno prvi sprejmejo goste, spoznali vso našo zanikrnost, ki je ni malo. Preluknjani prti, okruženi kozarci in še kaj nam najbrž ne bi smeli biti v ponos, čeprav je res, da so se domači gosti na vse to že navadili in napak sploh ne vidijo.

KAJ — Podpredsednik črnomaljskega komiteja za družbeni razvoj Jože Stremec je zadnjič potopil, da se je, ne da bi vedel, znašel v mariborskem Kaju. Kolegi iz izvršnega sveta so ga potolažili, da to še ni tako hudo, huje bi bilo, če bi ga omenjali v Vročem Kaju. »Seveda ni hudo,« je dejal Stremec, »toda po hierarhični lestevici se moramo vzpenjati postopoma in ne preskakovati. Najprej bi me morali omeniti v Dolenjskem listu, vsaj v Črnomaljskem drobirju!« Napaka popravljamo.

NOVINARJI — V vabilu na eno zdajnjih sej črnomaljskega izvršnega sveta med drugim piše, da so na sejo vabljeni tudi novinarji in Studio D. Mar to pomeni, da na Studiu D nimajo novinarjev? Nič ne ugotavljamo, samo sprašujemo.

SAMOPRISPEVEK — Če črnomaljski volilci mislijo, da se jim bo 30. junija prihodnje leto iztek samoprispevek za naložbe v družbenih dejavnostih, se počutijo motijo. V enem od občinskih gradiv je namreč zapisano, da bo konec samoprispevka 31. junija 1990. Ali je vzrok, da so odgovorni »nategnili« plačevanje samoprispevka za en dan v tem, da jim primanjkuje denarja, ali pa so s tem hoteli namigniti na to, da bo njihov samoprispevek neskončen, kot je neskončen junij z 31 dnevi, se preverjamo.

Drobne iz Kočevja

KOPALKE ZA NUDISTE — V izloži kočevske Name je skupina lutk, ki propagira kopalke. Med njimi pa je ena, ki je popolnoma gola. Ta očito propagira kopalke za nudiste.

JAHALI BOMO — Znani gostilničar in novi predsednik turističnega društva Kočevje Angel Babič-Alč vabi s plakati na jahanje in dodaja, da izposoja tudi konje. Tako Kočevjarji ne bomo le »najahali«, ampak bomo lahko tudi sami jahali.

SPET POPUSTI — Nama obljublja popust pri nakupu vse konfekcije (tudi sportne), vendar le tistim, ki bodo nakupili za nad milijon dinarjev. Popust znaša kar 20 odstotkov. V diskontu Name pa poleg rednega popusta prodajajo nekatere proizvode (na primer Radenske) še z dodatnim 10-odstotnim popustom.

PRENOVLJENA TRGOVINA — V soboto, 15. julija, so v Kočevju odprli prenovljeno trgovino Hrana. Iz prejšnje, klasične, je zdaj postala samopostrežna. Pridali so ji še za 20 kv. metrov prostora. Trgovci so sicer nameravali trgovino razširiti za 120 kv. metrov, a pristojne službe tolikšne širitve niso dovolile.

Ribniški zobotrebci

SPOMENIK FRANJI — Ribniški borci predlagajo, naj bi v parku kulturnikov v ribniškem gradu postavili obeležje partizanski zdravnici Franji Bojc-Bidovec, po kateri ima ime partizanska bolnišnica Franja, in še dr. Oražmu.

ZDRAVSTVENA ŠTUDIJA — Univerzitetni klinični center Ljubljana bo v sodelovanju z institucijami v ribniški občini opravil študijo o nastanku arterijske hipertenzije. Raziskava bo potekala kar pet let. Ljudem prebivalcev občine bodo izbrali 500 prostovoljcev, ki se bodo vsakega leta dali za potrebe treh raziskav zdravstvenemu pregledu. Preiskave seveda ne bodo nevarne za zdravje. Namen raziskave pa je, da bi odkrili znake, ki se pojavijo že pred nastankom arterijske hipertenzije in ki povedo, da se bo krvni tlak pri posamezniku povečal, in to še preden je posameznik obolen.

Trebanjske iveri

ZASLUGE ŠČURKOV — Dr. Koželj s kranske visoke šole za organizacijo dela, ki ima pri pripravi programskih zasnov za novo deponijo komunalnih odpadkov na Globokem največji zaslug, je pred delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dal lepo priznanje ščurkom in novinarjem. Ščurki v Trebnjem, ta skandal, o katerem so pisali časopisi, so bili dobra šola za ustrezno ureditev dolga leta zanemarjenega smetišča na Cviljah.

POGREBICI? — Jože Zupan, delegat (in ne slučajno tudi ravnatelj šentrupeške šole) KS Šentrupe, je imel na omenjenem zasedanju nekaj tehničnih in iskrih pripomb. Menil je, da so obrazložitve za podelitev občinskih priznanj predolge in da se ponavljajo kot pogrebni govori. Opozoril je še, ali ne bi bilo modro, da tudi Trebanjci pri razmislijo o izstopu iz skupnosti slovenskih občin, ko pa so na tej poti mnogo bolj situirane občine. In na poslednje omenimo še Zupanov medicinski »namudrivanju« pravnikov glede nepravilnosti pri gradnji bloka na Pavlinovem hribu. Zupan je vprašal: če pravniki ne morejo povedati kaj bolj določnega, kaj bodo šele preprosti ljudje? Zupan gotovo ni tihi, tudi in predvsem zato, da veliko govore, pa malo ali prav nič ne povedo!

KADILLO — Pri žagi v Mokronogu pogosto kurijo neke odpadke in žagovino; največkrat obilen dim in smrad gotovo spadata med posebnosti mokronožarske turistične ponudbe in nepoučenim tujcem lahko pomenita tudi kadilo za rajne duše, ki počivajo na bližnjem pokopališču.

Št. 29 (2083) 20. julija 1989

IZ NAŠIH OBČIN

Pomisleki ob čistilni napravi

Pripravili so osnutek odloka o lokaciji centralne čistilne naprave — Kakšen bo vpliv na okolje? — Strokovnjaki izključujejo negativne posledice

ČRNOMELJ — Na tukajšnji občinski skupščini so pripravili osnutek odloka o lokacijskem načrtu za centralno čistilno napravo v Črnomlju. Investor Komunalna ter projektanti poudarjajo, da bo ta naprava pomenila veliko pridobitev za varstvo okolja, predvsem za čistočo Dobljice in Lahinje. Hkrati zagotavljajo, da se ob sodobni tehnologiji obratovanja in predvsem s pravilnim nadzorom iz naprave ne bo razširjal smrad po okolju.

V osnutku odloka je med drugim zapisano, da je čistilna naprava namenjena za čiščenje komunalnih in industrijskih odpadnih voda iz Črnomlja, Vojne vasi, Kočevja in Svibnice, predpogoj za uspešno delovanje pa je ustrezno pred-

čiščenje industrijskih odpadkov. Napravo naj bi zgradili na levem bregu Lahinje pod Vojno vasio, tako da bi prečiščena voda otekala v reko. Osušeno blato, ki bi ga bilo na leto okrog 730 m³, bi občasno odvažali na odlagališče komunalnih odpadkov ali na posebno odlagališče za tovrstno blato, neoporečno pa lahko tudi na polja.

Majhni v začaranem krogu

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini imajo 5 majhnih organizacij združenega dela, ki imajo 82 zaposlenih, v preteklem letu pa so ustvarile 2 odst. celotnega prihodka gospodarstva v občini. Zlasti organizacije proizvodne dejavnosti pa so v nenehnih težavah zaradi težjega prodora na tržišče, predvsem zaradi zastarele tehnologije in neustrezne kvalifikacijske strukture.

Seveda pa ne gre brez težav tudi v majhnih organizacijah storitvene dejavnosti, kot so Obrtna zadruga, Brivsko-frizersko podjetje in Knjigovodski center, saj imajo vse tri finančne probleme. Glavni razlogi za to so majhen obseg proizvodnje, sorazmerno visoki stalni stroški, nenehna rast cen materiala in energije, ki jo uporabljajo pri svojem delu, visoki prispevki in davki. Vse

to vpliva tudi na končne cene storitev, ki so visoke, posledica tega pa je manjše povpraševanje in dohodek. Začaran krog torej. Prav zaradi tega so preteklo leto vse tri delovne organizacije poslovale z motnjami.

Valjčni mlin, ki je s štirimi zaposlenimi tudi najmanjša delovna organizacija v občini, ter čevljarstvo podjetje Planina, pa sodita med manjša kolektiva proizvodne dejavnosti. Za valjčni mlin je že narejena idejna rešitev za ureditev skladišča in transporta v njem. Z žitom pa se dogovarjajo o izdelavi idejnega projekta za tehnološko rešitev v mlinu, da bi ga usposobili za proizvodnjo za široko potrošnjo. Kljub temu da so v letošnjem prvem polletju zrnili za 7 odst. več žita kot v enakem obdobju lani, v Črnomlju po prvih podatkih ocenjujejo, da bo mlin na polovici leta posloval z izgubo.

V Planini, kjer šivajo predvsem zaščitno obutev, pa se pohvalijo, da kljub trem delavcem manj proizvodnje niso zmanjšali. Delno je k temu gotovo prispevala tudi naložba, ki je sicer skromna, a za majhno organizacijo veliko pomeni. Kupili so šivalne stroje od Peka iz Trčiča, v juliju pa načrtujejo obnovo poslovnih in proizvodnih prostorov. Nabavili bodo tudi opremo za šivanje platnatih ter razbremenili 6 ljudi, ki sedaj to delo opravljajo ročno. S tem pa bi lahko povečali proizvodnjo. V Planini gledajo na bodočnost zelo optimistično, saj se po njihovih zagotovilih razmere izboljšujejo, kar se kaže tudi v tem, da imajo vso proizvodnjo prodano, delajo pa zgolj po naročilu in ne na zalogo.

M. B.-J.

IZ NAŠIH OBČIN

GASILCI V OBNOVLJENEM DOMU

ŠALKA VAS — V soboto, 22. julija, bodo gasilci tega kraja izročili v uporabo obnovljeno poslopje gasilskega doma. Ob tej priložnosti bodo proslavili dan vstaje, krajevni praznik in 80-letnico delovanja gasilske organizacije. Tega dne bodo podpisali listino o pobratenju z gasilskim društvom Rab iz SR Hrvaške. Da so poslopje gasilskega doma tako lepo obnovili, je zasloga gasilcev in vaščanov te vasi, kakor tudi delovnih organizacij, ki so združeno prisločili na pomoč pri obnovi. Vsi tisti, ki so pridno in marljivo prostovoljno delali, kakor tudi tisti, ki so prispevali denar in material, zaslužijo vse priznanje. Tisti, ki bodo prišli tega dne dopoldne, bodo v Šalki vasi lahko videli tekmovalce v gasilskih veščinah in vajo gasilcev.

V. D.

40 let Avta

Odpri so nove delavnice, ki merijo 600 m², in še 300 m² drugih prostorov

KOČEVJE — S skromno svečanostjo je podjetje Avto Kočevje 15. julija praznovalo 40-letnico obstoja in hkrati dan vstaje in avtomehanikov. Ob tej priložnosti so odprli nove delavnice in druge pomožne prostore, ki merijo skupaj 900 m², kar jih je skupaj z dodatnimi deli po še lanskim cenah veljalo 210 milijonov dinarjev.

Pred 40 leti je takratna slovenska vlada ustanovila Gozdarsko avto podjetje Kočevje, in sicer za prevoz lesa iz kočevskih in ribniških gozdov. Podjetje je takrat imelo 40 vozil in 7 prikolici skupno nosilnostjo 280 ton; zaposlovalo pa je 152 delavcev. Kasneje se je začelo ukvarjati tudi s prevozi drugega blaga in se je zato preimenovalo leta 1956 v Splošno prevoznitvo Avto Kočevje, leta 1966 pa je dobilo današnje ime Avto Kočevje.

Danes ima Avto Kočevje 175 vozil s skupno nosilnostjo 3.900 ton in zaposluje 440 delavcev. Lani so njihova vozila prevozila 19 milijonov kilometrov, od tega 85 odstotkov v mednarodnem prometu. Ustvarili so za 23,5 milijona DEM deviznega priliva in so eden največjih izvoznikov v občini, kar pa jim ne prinaša posebne koristi, ker ta izvoz ni dovolj spodbujen.

J. P.

En zdravnik kar za tri občine

V zdravstveno postajo v Predgradu prihajajo bolniki iz kočevske, črnomaljske in vrbovske občine — Pacienti in zdravnik si žeijo boljše prostore

PREDGRAD — Kočevski zdravstveni dom ima 3 zdravstvene postaje, ki jih zdravniki obiskujejo le občasno: v Kočevski Reki dvakrat na teden, v Predgradu enkrat na teden. Prav predgrajska postaja pa je med temi nekaj posebnega, saj jo obiskujejo bolniki iz treh občin: poleg kočevske še iz črnomaljske in vrbovske. Toda te, občinske ali celo republiške meje zdravstvena kartoteka ne pozna.

Zdravnik splošne prakse obiskuje Predgrad vsako sredo, zobozdravnik pa ob petkih. Dr. Tihomir Odorčič prihaja iz Kočevja že tretje leto, kar je po njegovem sicer malo, a dovolj, da so ga ljudje spoznali in sprejeli in tudi on njih. »Dolgo smo razmišljali o tem, ali je smotno imeti ambulantno enkrat na teden, a smo prišli do zaključka, da je boljše tako kot nikoli. V teh krajih je veliko starejših ljudi, ki ne gredo v Kočevje niti enkrat na leto, pri nas pa dobijo poleg zdravstvenih uslug tudi zdravila,« pove Odorčič. V Predgradu imajo okrog 1.500 kartotek, vsako sredo pa se zvrsti 20 do 30 bolnikov. Veliko dela z bolniki pa postori med tednom že medicinska sestra Irena Verderber, ki je na zdravstveni postaji redno zaposlena vsak dan. Dela ji, kot pravi, ne zmanjka

nikoli, zlasti še, ker mora pogosto obiskovati ostarele ljudi, ki pa mnogokrat ne potrebujejo več kot spodbudno, prijazno besedo.

Tihomir Odorčič in Irena Verderber

Kot pravi Odorčič, glede na število pregledov zastojate, da zdravnik obišče Predgrad enkrat na teden, kajti v zelo nujnih primerih sestra pošlje bolnika na pregled v Kočevje. »Vendar pa bi imel tudi zdravnik, ki bi bil v Predgradu ves teden, dovolj dela, le poiskati bi si ga moral. V teh krajih živi okrog 2.000 ljudi, to pa je že skoraj slovenski normativ za enega zdravnika. Zdravnik, ki bi bil tukaj ves teden, bi bil zares podedel, družinski, prav to pa nam v zadnjem času vse bolj priporočajo z Zahoda.«

Odorčič pove, da je predgrajska zdravstvena enota od vseh omenjenih najbolj rentabilna, saj nima lastne stavbe, ampak so le podnajemniki v zdravstvenem domu. Vendar imajo številne težave. Do njihovih treh prostorov vodijo stopnice, ki so zlasti za srčne bolnike povsem neprimerne. Pozimi imajo težave z ogrevanjem in zgodi se celo da voda zamrzne. Tudi sanitarni pogoji niso najboljši. »Tako za bolnike kot za zdravnika bi bilo boljše, da bi bili prostori primernejši, takšni pa so že zgrajeni, a še neopremljeni v Starem trgu. Zakaj ne začne obratovati starotrska zdravstvena enota, ne vem, najbrž pa sta ovirata občinska in regijska meja. Seveda bi bilo racionalno le, če bi se ambulanta iz Predgrada preselila v Stari trg, saj dva zdravnika na tem področju nista potrebna,« je prepričan Odorčič.

M. BEZEK-JAKŠE

VOVK RAZSTAVLJA

KOČEVJE — V Likovnem salonu v Kočevju so 13. julija odprli razstavo fotografij amaterja in kulturnega delavca Petra Vovka, ki je znan tudi bralcem našega lista kot pisec kratkih literarnih zgodb, domačinom pa še kot pesnik. Podobno kot v svojih zgodbah in pesmih je tudi na fotografijah ujel predvsem naravo: rastline in živali. Najpogostejši motivi so različne gozdne živali (od polha do medveda), gozdno cvetje in drevje. Seveda ni mogel zatajiti, da je bil po poklicu gozdar (zdaj je upokojenec), hkrati pa tudi vnet planinec in član kočevskega planirarskega društva. Na fotografijah je upodobil tudi mnoge planince, med katerimi je nekaj že pokojnih, poleg tega pa za dodatek še Rinžo, Kočevje med poplavo itd.

P. PERC

Delavci v Kovinarju so strpni

Dva meseca po uvedbi ukrepa družbenega varstva

ČRNOMELJ — V tukajšnjem Kovinarju sicer še nimajo zagotovljenega stalnega proizvodnega programa, vendar se, odkar je 1. junija začel veljati začasni ukrep družbenega varstva, borijo, da bi imeli dela vsaj za sproti. To jim tudi uspeva, seveda pa poskušajo pridobiti takšna naročila za delo, ki ne bi imela le trenutnega značaja. Ena od glavnih nalog začasnega kolektivnega poslovnodnega organa namreč je, da bi našli nov program, ki bi bil trden, tako da bi tudi čez nekaj mesecev vedeli, kaj bodo delali, ne pa, da bi se morali, tako kot sedaj, vsak mesec boriti za delo.

Kot je povedal namestnik predsednika začasnega KPO Lojze Turk, so delavci Kovinarja pripravljali delati, morali pa bi jih boljše nagradili. So zelo strpni, saj se zavedajo, da imajo izgubo, ki se vleče še od lani, ko je ostalo nepokritih 1,79 milijarde dinarjev primanjkljaja, in bo šele polletni obračun pokazal, kako so poslovali letos. Toda kljub temu bi po Turkovih besedah morali njihove prejemke izenačiti z ostalimi v branži. Začasni KPO in izvršni svet sta sicer dosegla, da se je višina točke v Kovinarju izenačila s točko v ostalih tozidnih strojegradnje v SCT, katere tozid je tudi črnomaljski kolektiv, s čimer so se približali povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu v občini, še vedno pa močno zaostajajo za prejemki delavcev iste panoge v drugih črnomaljskih kolektivih.

Zaradi slabo stoječega kolektiva je veliko delavcev odšlo za boljšim za služkom, tako da se je število zaposlenih od 117 zmanjšalo na 92. Odšli so predvsem iz proizvodnje, zato težko naredijo toliko kot prej in morajo marsikdaj delati tudi po 12 ur na dan. Sicer pa je njihovo delo še vedno enako. Izdelujejo opremo za gradbeništvo in rudarstvo, prav sedaj pa preko SCT delajo za Sovjetsko zvezo.

V Kovinarju teče postopek za odcepitev od SCT, ki naj bi bila izpeljana po polletnem obračunu. Vendar Turk že sedaj opozarja, da njihovemu kolektivu primanjkuje strokovnjakov, ki jih bodo še posebej pogrešali, če bodo postali samostojni. Potrebovali bi predvsem strojnike z višjo in visoko šolo pa strokovnjake v računalništvu in komercialii. Težava pa je v tem, da v črnomaljski občini takšnih delavcev, ki bi iskali zaposlitev, tako rekoč ni.

M. BEZEK-JAKŠE

Stara šola bo novi vrtec

Prenovo naj bi končali avgusta — Manjši zapleti

TREBNJE — Potrebe po dnevnem varstvu otrok v Trebnjem naraščajo. Zato ne preseneča, da so Trebanjci ob referendumu januarja letos sklenili, da primakejno denarce krajevnega samopriskpevka tudi za preureditev prostorov v nekdanji osnovni šoli na Kidričevi 2.

To naložbo je zaradi pomanjkanja denarja in zato, ker so bile naložbe in širitve programov v družbenih dejavnostih omejene, morala občinska skupnost otroškega varstva iz leta v leto odlagati. Zdaj, ko naj bi v juliju in avgustu končali prenovo oz. preureditev učilnic v spodnji etaži in telovadnici, se zatika tam, kjer pri trebanjski skupnosti otroškega varstva niso pričakovali.

O adaptaciji prostorov — njen nosilec je Vzdgojnovarstvena organizacija Trebnje — so delovno skupnost vzgojnoizobraževalne organizacije Trebnje obvestili že februarja in uskladili z njo tudi projekt. Ker je vodstvo te skupnosti spreminjalo stališča, so morali načrte dvakrat spreminjati, kar je seveda povzročilo dodatne stroške.

VVO plačuje za prostore, ki jih že zdaj uporablja v stavbi bivše šole meščanov okrog 5,3 milijona dinarjev. Odbor za razvoj družbenega varstva otrok pri občinski skupnosti otroškega varstva je predlagal, naj VVO in VIO Trebnje skleneta sporazum, da se na jemmna od 1. julija obračunava in nameni za pokrivanje stroškov adaptacije. Predlagal je tudi, da se opravi prenos etažnega lastništva med sedanjim lastnikom prostorov in VVO. Preureditev prostorov za otroški vrtec bodo speljali tako, da bodo opremo iz zdajšnjih igralnic umaknili v telovadnico, ko pa bodo ta dela končana, se bodo lotili še telovadnice. Če seveda ne bo kakšnih zapletov...

P. P.

Mestno jedro kliče po načrtu

Za postopno prenavo starega jedra Brežic je nujno potreben ureditveni načrt, ki bo zagotovil usklajenost ter ohranitev kulturne dediščine

BREŽICE — V starem mestnem jedru Brežic so v zadnjih letih že marsikaj prenovili. Nekatere posege je narekovalo sodobno življenje, druge neizprosni zob časa, ki je načel prenekanje staro zgradbo. Letošnje pomlad je bilo sprememb še posebno veliko. Glavna mestna ulica je postala enosmerna, s čimer je mesto pridobilo na obeh robovih čistišča nove parkirne prostore. Kot se je izkazalo protij letu, so ti prostori postali vabljive terase gostinskih hiš. Tudi nekaj pročelj stavb je dobilo novo preobleko, vendar vse kaže, da enotnega načrta za prenavo starega mestnega jedra v Brežicah še nimajo.

Stari del Brežic obsega prostor od železnice mesta čez Krko in Savo do Rokove cerkve ter med ulicama Nad Vrbino in Pod obzidjem. Prizadevanja za njegovo ohranitev in obnovo v Brežicah obstajajo že več let, saj so v tem delu mesta kulturni spomeniki večjih vrednosti, železni most in vodovodni stolp pa sta bila z občinskimi odloki proglazena za tehnična spomenika.

Načrt za ureditev mesta so Brežičani

naročili že pred leti, bil je izdelan, vendar kot strokovno gradivo v razpravah zavrnjen. Pripombe so predvsem na ureditev prometa in posameznih hiš, nekateri tudi pravijo, da so bile ideje za tisti čas preveč radikalne.

Danes se s prenavami v starem delu Brežic ukvarja poseben odbor, na katerega se obračajo posamezniki, ki načrtujejo prenavo. Za vsak poseg si morajo zagotoviti soglasje projektivnega biroja

in zavoda za kulturno dediščino. V obzoru, ki ga vodi Tone Zorko, so mnega, da bi Brežice morale čimprej dobiti enoten ureditveni načrt. Že obstoječi in nesprejeti načrt ocenjujejo kot obsežno strokovno gradivo, ki bi ga veljalo posodobiti in dopolniti, predvsem pa uskladiti s sedanjo zakonodajo.

Brežice s svojo slabotno gospodarsko močjo nimajo nikakršne možnosti, da bi staro mestno jedro prenovile v celoviti, enkratni akciji. Tudi prenavo nekaj hiš skupaj bi si težko privoščile, zato je pridobitev ureditvenega načrta še posebno pomembna. Očitno bo prenavo še naprej postopno, izvajali jo bodo različni ljudje in ne nazadnje, svetovali jim bodo različni strokovnjaki. Če ne bo nobenih trdnih opredeljenih in sprejetih osnov, na katere bi se pri tem sklicevali, se ne bomo smeli čuditi, če bosta nekoč duh starega časa in umetnost nekdanje arhitekture povsem izginila iz Brežic.

B. DUŠIČ

Več kot odmaknjena vasica

Pišce se razvijajo in turistično prebujajo

PIŠCE — V pišečkih vaseh na obrobju Orlice živi okrog 1300 ljudi, ki jim narava daje možnosti za vinogradništvo in živinorejo. Čeprav se je kraj v zadnjih letih posodobil, se z asfaltno povezavo sosednjimi kraji, čeprav imajo električno in vodovodno napeljavno in razgibano kulturno življenje, se prebivalstvo stara, mladi pa odhajajo drugam.

Turistično društvo Pišce deluje že skoraj tri desetletja in je kar precej prispevalo k temu, da so domačije urejene, da imajo cvetoča okna in čisto okolje. Z raznimi akcijami med krajinami ter s kulturnimi, cvetličnimi, vinskimi, lovskimi in drugimi razstavami so želeli Pišce približati tudi ljudem iz drugih krajev. Pri tem jim grede na roko naravnost in zgodovinske danosti, ki jih v teh krajih ne manjka. Okolje je hribovito in čisto, v središču kraja se nahaja izvir potoka Gabernica v podzemni jami, ob potoku je stari mlin. Pišečani imajo tudi grad, rojstno hišo in grob slovenskega jezikoslovca Maksa Pleternika, farno cerkev s sedmimi podružnicami na hribočih sredi vinogradov, kužno znamenje, za povrh vsega pa še domače vino in gostoljubne ljudi.

OB POTOKU STARI MLIN — Turistično društvo Pišce je odklopilo mlin ob izviru Gabernice in ga obnovilo.

Tekstilci v hudem primežu

Sevniški tekstilci zahtevajo razbremenitev ali vsaj korenito zmanjšanje obveznega združevanja za razvite in infrastrukturo republike

SEVNICA — V sevniški občini je tekstilna industrija vodilna panoga, saj zaposluje 61 odst. vseh zaposlenih v industriji in 34 odst. vseh zaposlenih v občini ter ustvarja okrog 64 odst. družbenega proizvoda.

Industrija pletenin Inplet ter konfekcijski tovarni Jutranjka in Liska so lani, podobno, kakor je to značilno za celotno panogo, zabeležile padec fizičnega obsega proizvodnje v primerjavi z letom poprej, to pa kaže na težavnejši položaj tekstilcev nasploh. Sevniški kot posebno pereč problem navajajo tudi problem obdavčitve dohodka in osebnega dohodka glede na to, da je konfekcijska industrija delovno intenzivna panoga. Sistem financiranja je pač urejen tako, da se obveznosti plačujejo iz dohodka in osebnih dohodkov, in te obveznosti požrejo že okrog polovice dohodka. Drug problem pa predstavlja to, da so tekstilci oz. konfekarji prisiljeni financirati prodajo v trgovinah in te stroške vključujejo v prodajno ceno.

Naposled ne bi smeli pozabiti niti tega, da je imela lani Liska že kar 91,7 Jutranjka pa 85 odst. odpisane opreme! O razmerah v tekstilni industriji je v luči težav Jutranjke na sevniškem izvršnem svetu nazorno spregovoril direktor te največje tovarne otroške konfekcije v Jugoslaviji Drago Milinovič. Jutranjka je opozorila svojo občinsko vladno in tu-

di tovariše na republiko, da postaja obremenjevanje gospodarstva z raznimi obveznimi združevanji iz leta v leto hujše zlo za delovne kolektive. V mislih imajo predvsem obvezno združevanje sredstev za gospodarsko infrastrukturo

• V Jutranjki so postregli z zgornjimi številkami. Za financiranje gospodarske infrastrukture so v letu 1988 združevali skoraj 211 milijonov dinarjev, za nerazvite republike in Kosovo pa je obveznost znašala 730 milijonov. Po zaključnem računu za leto 1988 so v Jutranjki namenili za poslovni sklad 418 milijonov, skupna akumulacija pa je znašala že dobro milijardo dinarjev. V Jutranjki so trdnost prepričani, da so mehanizmi zbiranja denarja za razne namene že preživeli, zato zahtevajo, da se jih letos, oprosti plačevanja polovice obveznosti za financiranje infrastrukture republike in za nerazvite.

republike in obveznosti za hitrejši razvoj gospodarstva manj razvitih republik in Kosova. V Jutranjki menijo, da postajajo z uvajanjem tržnega gospodarstva nekatera združevanja, predvsem pa omenjena, že pravi absurd.

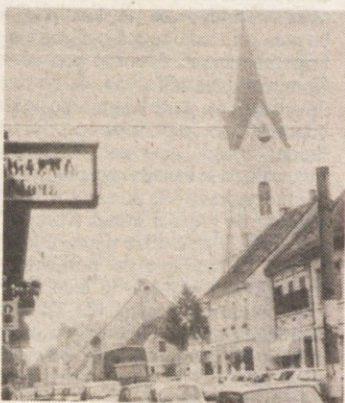
P. P.

SPRLI SO SE S CESTARJI

BIZELJSKO — Kaže, da bo le obveljala volja krajanov, ki cestarjem niso dovolili, da bi zakrpali razdrto cesto sredi vasi. Na pomoč so poklicali inšpekcijo, saj je zdaj morda edina prilika, da dobijo čez hudourniško Sušico pravi most namesto kanalizacijskih cevi. Dokler niso imeli propustov, v vasi ni bilo poplavl, zdaj pa se ponovijo nekajkrat na leto. Stare cevi imajo 1 meter premera, nove, ki so jih medtem že pripeljali do razrušenega čistišča, pa 1,2 metra, kar je spet premalo.

KORA IMA TRGOVINO V BREŽICAH

BREŽICE — V ponedeljek, 17. julija, so v prenovljeni Faleschinijevi hiši v Černelčevi ulici odprli prvi lokal. To je trgovina z otroško konfekcijo, ki jo izdeluje Kora iz Radeč. Gre za industrijsko prodajalno, zato bodo imeli na voljo izdelke z napako, pri katerih obetajo 30 do 50 odst. popusta. V tej izredno skrbno obnovljeni stanovanjski hiši v starem delu Brežic bo v pritličju 7 loklov, večinoma prodajal: cvetličarna, okrepčevalnica, trgovina s kozmetičnimi pripomočki za avtomobile, prodajalna usnjene galanterije in še kaj.

VČERAJ, DANES, JUTRI — Danes je središče mesta takšno, kakšno pa bo jutri?

B. D.

Videm se pripravlja za Evropo 92

TCP Djuro Salaj postal podjetje »Videm-Celuloza, papir in papirni izdelki« — Učinkovito organizirani lažje v Evropo 92 — Razmišljanje M. Medveda

KRŠKO — V Tovarni celuloze in papirja so se delavci odločili za ukinitve tozov, in sicer se na referendumu za samoupravni sporazum o preoblikovanju delovne organizacije v podjetje opredelilo 2.137 zaposlenih (zaposleni v delovni skupnosti skupnih služb o tem niso glasovali). Za statut podjetja Videm — celuloza, papir in papirni izdelki Krško pa jih je od 3.170 delavcev glasovalo 2.442. Namestnika predsednika poslovnega organa in hkrati člana tega organa, zadolženega za organiziranje in kadre, Miloša Medveda, smo povprašali, kaj opmeni slogan Videm 92, ki so ga v pripravi na uspešen referendum pogosto omenjali.

»Videm 92 je pravzaprav projekt, ki v bistvu uokvirja na osnovi sedanjega stanja to, kar naj bi bil Videm v naslednjem srednjeročnem ali pa dolgoročnem obdobju. Videm je zelo prisoten v Evropi, imamo izvoz približno v vrednosti 70 milijonov dolarjev in uvažamo za okrog 30 milijonov dolarjev na leto. Naša prisotnost v Evropi in ugled, ki ga ima podjetje pri naših poslovnih partnerjih, pa sta po naših ocenah zgolj iz-

hodišče, predvsem pa premalo v tistem smislu, na kar se celotna Evropa pripravlja za leto 1992.

Razlika, ki jo mi vidimo med sedanjo prisotnostjo Vidma v Evropi in tistim, kar pričakujemo, je predvsem v tem, da mora Videm postati globalno podjetje, z vsemi pretoki kapitala, znanja, nasploh povezovanja, ki bo dajalo obojestranske rezultate. Eden izmed pogojev, da bomo predvsem učinkovitejši pri doseganju teh načrtov, je preobrazba Djura Salaja v Videm. Odveč bi bilo

ZA PRAZNIK NA LOŠČE

KRŠKO — 22. julija ob 10. uri se bo na Loščah pod Bohorjem pričela proslava in tovariško srečanje ob dnevu vstaje slovenskega naroda. Na proslavi bodo sodelovali pihalni orkester DKD Svoboda Senovo, recitatorji OŠ XIV. divizije Senovo in oktet Brestanica, tudi S. Senovega. Po proslavi bo za pijačo in družabnost poskrbela senovska lovška družina. Organiziran bo tudi brezplačen prevoz; iz Krškega bo odpeljal avtobus z železniške postaje ob 8. uri, iz Brestanice iz avtobusne postaje ob 8. uri in 15 minut, s Senovega pa bo odhod iz rudniškega avtoparka ob 8. uri, 8.30 in ob 9. uri.

P. PERC

Stilles dela za ameriški Hyatt

Po opremi sob za hotel v Beogradu do vrhunskega srečanja neuvrčenih se obeta posel, vreden okrog 1,9 milijona dolarjev za najrazkošnejši del

SEVNICA — Sevniški Stilles bo za septembrski vrh neuvrčenih v Beogradu prispeval morda še pomembnejši delež kot leta 1961, ko so njegovi delavci izdelali za prvo srečanje neuvrčenih na vrhu že kar znamenito okroglo konferenčno mizo. Stilles je namreč dobil posel, vreden okrog 230.000 ameriških dolarjev, za delno opremljanje sob hotela najvišje kategorije Hyatt Regency Beograd.

Stilles je sklenil posel prek Jugoslovskega, s katerim že dolgo uspešno sodeluje. Ker pa gre za prvi tak hotel v Jugoslaviji iz slovitih Hyattove verige hotelov po svetu, ki je pri petičnih gostih celo bolj v čišlih, kakor pri nas nekoliko bolj znana Hiltonova veriga, so se predstavniki investitorja hotela na lastne oči prepričali, ali je neko jugoslovansko podjetje resnično sposobno narediti opremo po ameriških projektih in po svetovnih cenah. Predstavniki Hyatt International Corporation Robin Mackay je bil z referencami Stillesa očitno večinoma zadovoljen, saj si je po seznanitvi z uspešnimi Stillesovimi izdelki oz. opremljanjem reprezentančnih objek-

tov doma in po svetu iz prospektov želel ogledati le še Zdravilišče v Laškem, kjer so delavci Stillesa na nadpovprečni kakovostni ravni opremili enega zadnjih objektov. Ko je bil gospod Mackay kmalu zatem poslovno blizu Sevnice,

na Otočcu, se mu ni zdelo več potrebno, da bi prišel »inšpicirati« Stilles.

»Za Hyatt moramo do 25. avgusta izdelati in namesiti v hotel v Beogradu po 196 pisalnih miz in okroglih klubskih miz z marmorno ploščo (mimo-grede: samo kvadratni meter italijanskega marmornar stane okrog 2 milijona dinarjev!) ter prav toliko ogledal s fasimiranim steklom. Za te hotelske sobe pa bomo naredili še 392 oblaženjenih stolov. Toda to je očitno šele začetek večjega posla s Hyattom, ki bo imel v končni podobi okrog 350 sob in apartmajev. Ravno te dni končujemo našo ponudbo za najrazkošnejši del hotela, in sicer za vhodno avlo z recepcijo, celotno svečano kristalno dvorano in za restavracijo z aperitiv bari v nizkem pritličju. Ta del posla smo ovrednotili na okrog 1,9 milijona dolarjev. Pri sklepanju take pogodbe je treba dobro kalkulirati cene materialov, količine, izdelavne čase z vsemi potrebnimi deli. Vedno obstaja določeno tveganje, toda brez tega ni podjetništva,« pravi tehnolog-kalkulant Jože Tomšič.

Jože Tomšič

P. PERC

Srečanje naj bo temelj širšemu sodelovanju

Poleg kulture in športa tudi gospodarski stiki

BREŽICE — V začetku osemdesetih let se je tudi brežiška Socialistična zveza odločila navezati stike z našimi delavci na začasnem delu v tujini. Tako se je porodilo zdaj že tradicionalno sodelovanje med člani Slovenskega kulturno-prosvetnega društva Mura iz nemškega Bönningheima in predstavniki občine Brežice. Srečanjem, ki so bila na začetku kulturnega značaja, pozneje pa tudi športnega, so se pridružili delavci tovarne Mura iz Murske Sobote. Gostitelji letošnjega srečanja, ki bo v soboto, 29. julija, bodo Brežičani.

Udeleženci — gre za nekaj čez šestdeset ljudi — se bodo zbrali v Domu učencev v Brežicah, nakar se bodo ekipe iz posameznih mest pomerile v treh športnih disciplinah.

Pokrovitelji srečanja bodo brežiške organizacije Agraria, Slovin in Terme Čatež ter Zveza telesnokulturnih organizacij Brežice. Predsednik domače skupščine občine je na srečanje povabil tudi župana občine Bönningheim, kajti želja organizatorjev je, da bi srečanje postopoma preraslo kulturne in športne okvire.

Zadruga res kmetove?

O novi organiziranosti zadrugištva — Veliko o lastnini

KRŠKO — »Zadruga naj postane kmetova zadruga. Zadruga torej ne bomo več organizirali za kmeta, ampak bodo to kmetove zadruga. Prej ko slej pa bo treba družbeni, zasebni in zadrugiški sektor enakopravno raz-

vijati,« je med drugim dejal delegat zveznega zbora jugoslovanske skupščine Slavko Cerjak pretekli petek na razširjeni seji MS SZDL za Posavje v Krškem.

Na tej seji, bolje rečeno posvetu o novih oblikah organiziranosti zadrugištva pri nas, so skoraj izključno govorili o kmečkem zadrugištvu, pri čemer je razveselila vsaj ugotovitev, da ideoloških omejitev za dober zakon o zadrugištvu ni več. Deregulacija je resda že kar modna muha, je menil uvodničar Franc Avsec z Zadrugne zveze Slovenije, vsekakor pa v zakon ne bi smeli trpati tistega, kar bi omejevalo iniciativnost zadrugičnikov.

O delovnem gradivu o novi organiziranosti zadrugištva so razpravljali že na zveznem družbenem svetu, v Sloveniji pa je bila petkova razprava menda sploh prva. Ton so ji dajali predvsem predstavniki podružnic Slovenskih kmečkih zvez iz Posavja. Sevničani so menili, da je v tem gradivu čutili recidive starih odnosov v družbi. Zakaj bi omejevali, kot to denimo počne 6. člen, da lahko zadruga ustanovi le 5 oseb? Če bi se tako obnašali v samonikli sevniški industriji, ne bi bilo Lisce, Jutranjke, Stillesa, so menili.

Največ pomislekov pa je zlasti glede lastnine. Ob tem se na primer zastavlja vprašanje, kakšna je pravica zadrugičnika po izstopu iz zadruga do bivše zadrugne lastnine? Ali naj vse spet postane zadruga lastnina? In kaj bi imeli od tega kmetje? Nič, poudarjajo Brežičani, zato je treba dati osnovno zadrugam novega tipa. Kmetje se sprašujejo, kako se lahko dogaja, da zadruga dobro poslujejo, kmetje pa propadajo. Kdo bo zamenjal sozde, te »bolne dinovzave«, ki jih kmetje ne potrebujejo? Krčani opozarjajo tudi na tehnološke prepreke.

P. P.

Krške novice

KABINE ZA TRAKTORJE — Nova rubrika Halo, tukaj Dolenski! daje precej snovi za raziskavo »Zdravice«. Tako se nam je prišlo iz bralcev. Senovega nad trgovci v Agrokombinat prodajalni v Žadovinku. Ko je klical trgovino, če imajo kabine za traktorje, povedali, da jih imajo, in sicer po 4.000 dinarjev. Jadrno je odzdrbel v vino, kajti zvedel je, da so take kabine Brežicah že po blizu 7 milijonov. V Žadovinku mu je trgovec skušal prodati kabino za 5 milijonov. Ko je kupec protestiral, kako je mogoče, da se kabina podne slabe pol ure za sto starih milijonov, je čel trgovec brskati po papirjih. In čez je mrtvo hladen strgal račun za 5 milijonov, za 4 milijone dinarjev. Poglavljaj vjudnem in spoštljivem odnosu do čev je trgovec v šoli verjetno preprečeno zato se mu ni zdelo vredno ziniti niti de opravila.

RECEPTOV PA NI BILO — Pa stavniki krške podružnice Slovenske kmečke zveze Tone Koršič je na regijskem svetu o zadrugištvu v Krškem komentiral, da je dobra udeležba očitna tudi za pričakovanih receptov. A teh ni bilo, sploh ni nobena tragedija. Na tej razpravi izdatno poskrbljeno na zato razpravi medobčinskega sveta SZDL za brezplodnega sejanja in »prekajanja udeležencev. Seže po dobrih dveh mesebojnega preprečevanja v stila mice Trla baba lan so namreč prevladali č nekadilci v dvorani hotela Sremiti darle osebe hotela spomnili, čemu su klimatične naprave.

Sevniški paberki

ŠE BO VROČE — Odkar je pričau za obnovo Doma počitka in upajencev Impolca »izpadel« Beton, se o si med gradbinci in Impolco neustojno zaostrojuje. Betonovci očitajo Impolci, da pri natečaju ni bilo vse po erki za vodstvo doma zatrjuje, da je bilo skladno z dobrimi poslovnimi običaji. Mednje pa spada gotovo tudi zgodovinski spomin, čeprav to le ni najboljši izraz to, da na Impolci nikakor ne morejo zabiti Betonovih grehov pri gradnji oba sevniškega doma upokojencev, namreč spet (od otvoritve sem!) razjedino delnico. Gradbinci so poskušali marsikaj, a zadržila za to nesrečno se še niso odkrili.

RAZSVETLJAVA NA PLANIN — Naš bralec je na uredništvu nagovoril osem žarnic javne razsvetljave na ninski cesti v Sevnici gori jutraj dno dlje in zvečer dve uri prej, kot bi bilo. Bralec dobro ugotavlja, da bi elektrika morali prestaviti uro. Pa še kaj več, saj je takih razkošij ob belem dnevu Sevnici več, medtem ko se drugi mesta še vedno kopljejo v globoki temi. STREL V PRAZNO? — Na občinski skupščini je delegacija obratno druge Bohor in pozda šiviljska delavci Marija Vidic postavila tudi vprašanje de domnevne nenamenske rabe stavbe avtomobilov samoupravne skupnosti obrambo pred točo osrednje Slove. Pravijo, da je te avtomobile možno kaj marsikje, tudi tam, kjer nimajo kaj Upajmo, da bodo protitočniki postali za primeren odgovor in da ne bodo bili še drugih službenih avtomobilov.

Julij 1944, topničarji pri havbici.

Streljanje z možnarji

Že takoj po prihodu v partizane sem želel postati topničar. Junija 1942. leta smo se odločili, da napademo italijansko postojanko Hrast pri Jugorju. Takratni komandant Ivan Majnik je predlagal, da po vaseh zberemo vse možnarje. Ko bomo jurišali na postojanko, bomo začeli streljati z možnarji, in Italijani bodo mislili, da ima partizanska vojska topove.

Zbrali smo 12 možnarjev, jih napolnili in čakali, da so borci začeli juriš, mi pa smo začeli streljati. Bobnenje možnarjev je bilo slišati daleč naokoli. Italijane smo s tem streljanjem tako prestrašili, da so v ostalih postojankah v Suhorju, Metliki in Semicu začeli spravevati, odkod partizanom topovi. Ker je tako bobnelo, sem mislil, da sem že topničar, in se mi je želja izpolnila.

Junija meseca 1943. leta smo dobili v Cankarjevo brigado prva protitankovska topova italijanskega izvora. Takrat sem bil dodeljen v protitankovski vod. Topove so nosilce mule in kadar je bil kratek počitek, so se borci radovedno zbrali okoli nas in ogledovali topove. Ko smo se zopet vrstili v kolono, si je mu-

lovodec izmislil lažjo hojo in se prijel za rep mule, tako je morala mula kljub težkemu bremenu vleči še mulovodca. Kako se mulovodec vleče za rep mule, je opazil naš komandir. Rekel mu je, da nosi mulo že tako preveč tovora in mulovodec je užaljen začel hoditi pred njo.

Začele so se akcije in 4. julija 1943 smo napadli Žužemberk. Ko so borci z večkratnim jurišem zavzeli cerkev Cvilj nad Žužemberkom, smo postavili v zvoniku lesen oder in na njega protitankovski top, s katerim smo od tam streljali na bunkerje okoli Zafare in Žužemberka. Italijani in belogardisti so iz bunkerjev zbežali v utrjeni Žužemberk.

Zvečer smo top na rokah prinesli v sam Žužemberk in ga postavili 20 m od gradu, ostali borci so se nosili na kolih pripravljeno razstrelivo in ga prislanjali ob zid k strelnim linam. Iz gradu smo slišali vpitje belih: »Le pridite, partizanske sv...«, boste že dobili svoje. »Naš protitankovec je nameril v debelo zidovje gradu, granata je eksplodirala, nato še druga, tretja, in borci so jurišali na grad, ki so ga zavzeli.

Nekaj belogardistov pa je le pobegnilo v Zafaro. Boji za to postojanko so potekali vse dole, dokler sovražnik ni dobil pomoč in naši borci so se umaknili.

Po kapitulaciji so Italijani za seboj pustili veliko orožja in streliva, med drugim tudi topove. Naše enote so orožje zbirale vsepovsod. Zbirati smo začeli tudi topove v Trebnjem, okoli Novega mesta in drugod. Zbrali smo precej topov, streliva in tudi italijanskih konj. Ustanovljati smo začeli topniške enote.

V Žabji vasi pri Novem mestu smo ustanovili dva divizion in kmalu nato odšli s topovi proti Sevnici. Blizu vasi Boštanj smo začeli streljati na Sevnico, kjer je bila nemška postojanka. Ko smo pričeli s topovskim streljanjem, so nam Nemci odgovarjali s protitankovskim topom. Ena granata nemškega proti-

Napad na Kostanjevico

Povedal bom o moji prvi akciji v Kostanjevici. Nekaj dni prej sem prišel v prvi divizion, kjer nas je sprejel Miloš Jančič in govoril, kako smo močni, kako bomo naklestili sovražnika itd. Dal nam je takšno moralo, da smo mislili Kostanjevico zbrisati in iti prek nje. Rekel je: »Jutri greste v akcijo.« Potem smo odšli po havbice, ki so bile skrite in jih drugi dan pripeljali na položaje, kjer naj bi streljali čez hrib, kar je bilo za nas nekaj novega. Komandir nam je naročil, da si moramo ušesa zamašiti. Ob svitu se je akcija začela.

Na povelja za streljanje smo izstrelili 4 do 5 granat nato so nam javili, da sploh ne vedo, kam so grante padle, kar pomeni, da Kostanjevico nismo zadeli. Razočarani smo bili, da nam streljanje ni uspelo. Uredili smo havbico in nadaljevali z obstreljevanjem bunkerjev. Prišli smo v Kostanjevico in k nam je prišel Stane Potočar in dejal: »Havbice hitro na dlan!«. Vlekli smo jih, kakor smo vedeli in znali. Nemci so nas začeli obstreljevati in mislili smo, da streljajo samo iz tanka, v resnici pa je pokalo z vseh strani. Po umiku iz Kostanjevice je k nam prišel Stane Potočar. Bil je vesel, ker smo rešili havbice.

Čeprav nas je bilo kar precej novincev, nas ni bilo strah in dali bi tudi življenje, samo da bi rešili havbice. To je bil velik podvig naših borcev. Ko smo se drugi dan ogledovali, je imel vsak borec kakšno luknjo na sebi, po dve ali tri skozi obleko. Na srečo nobeden od nas ni bil ranjen.

Naslednji dan, ko smo se premaknili na drugi položaj na hrib blizu Kostanjevice, smo lahko streljali, kamor smo hoteli. Kostanjevico in okolico smo imeli kot na dlan. Toda naenkrat so se nad nami pojavila sovražna letala, ki so metala manjše bombe na naše položaje. Ob tej priložnosti so bile pretrgane tudi telefonske zveze. K nam je prišel komandant in takoj smo prenehali s streljanjem. Seveda nam ni bilo jasno, zakaj. Šele potem smo ugotovili, da je s tem varoval havbice, kar pa takrat še nismo znali centi.

IVAN SOMRAK

Tudi takšne »junake« smo imeli

V jeseni 1944. leta je imela naša brigada enotensko bojno akcijo po osrednji Dolenjski. Po končani akciji smo se močno trujeni in prezebljeni ustavili na Dvoru in Jami. Komaj sem se hotel malo odpočiti, me je poklical kurir in rekel: »Jakše, kličte se kamandant.« Tovariš Miha mi je izročil neko pismo ter rekel: »Tole pošto moraš čim prej osebno odnesti komandantu korpupa, ki je v vasi Sela-Sumberk. Za varnost naj ti dežurni da spremstvo osem tovarišev!«

Okoli osme ure zvečer je mala kolonica korakala v temni noči in dežju proti Žužemberku. Ko smo prišli v bližnjo vas, je nekdo od spremeljvalcev začel govoriti: »V teh vaseh je vse polno skrivačev in črnokrocev, polovijo in ubijejo vse partizane, ki pridejo v vas.« Takoj sem ga zavrnil z besedami: »Ne delaj panike, je bolje, da si tiho.« Korakali smo dalje, ko mi naenkrat spremeljvalec reče: »Tovariš Komandir, nekaj borcev je ostalo v vasi pri Žužemberku!« Zaustavim kolonico, jo preštejem, in res treh borcev ni bilo med nami. Določil sem dva borca, da gresta nazaj in pogledata vse »bajte in šale« ter zaostale pripeljeta v kolono. Ker jih dolgo ni bilo nazaj, smo pot nadaljevali brez njih.

Ko smo pri Žužemberku zavili na cesto, ki vodi na Sela-Sumberk, se je pred nami naenkrat zasvetilo in slišalo močno brnenje motorjev. Takoj sem zakričal: »Lezi!« Nekdo od spremeljvalcev je rekel: »Nemci, bežimo.« Res so vsi trije začeli bežati v dolino Krke. Da se ne bi

odkril, nisem kričal za njimi. Pomaknil sem se kakih irideset metrov s poti in legal za nek podporni zid. Ostal sem popolnoma sam. Bilo mi je hudo pri srcu in nisem razmišljal, kdo prihaja, bilo mi je pač vseeno. Nisem pa mogel verjeti, da me je vseh osem soborcev zapustilo.

Ko se je brneča kolona približala, sem po glasovih in oznakah ugotovil, da so to partizani, ki so spremljali dva naša tanka in kamion, ko so se vračali iz bojev pri Stični.

Nadaljeval sem pot, kmalu me je ustavila zaseda korpupa in po kratkem pogovoru sta me dva borca odpeljala v štab. Komandanta polkovnika Poglajna sem našel v neki hiši, kjer je oblečen ležal na kupu slame. Izročil sem mu pismo. Med drugim me je vprašal, koliko imam spremeljvalcev. To vprašanje me je presenetilo, nisem mogel takoj odgovoriti; pomislil sem, če rečem, da mi je osem tovarišev iz strahu pobegnilo, bo za mene in brigado velika sramota. Čez nekaj trenutkov sem zajechal: »Tovariš komandant, sam sem prišel.« Lagal sem, toda nalogo sem opravil.

KAREL JAKŠE

V počastitev 22. julija, ko praznujemo dan vstaje slovenskega naroda, ponatiskujemo troje zapisov iz knjižice spominov borcev, ki je izšla od 45. obletnici prve slovenske artiljerijske brigade.

Človek obrača, inflacija obrne

Leto dni pred iztekom samoprispevka je že jasno, da bo denarja za uresničitev vseh načrtov premalo

ČRNOMELJ — Zadnjega junija, torej leto dni pred iztekom črnomaljskega samoprispevka za naložbe v družbenih dejavnostih, je bilo jasno, da ne bo moč povsem uresničiti programa, ki je bil že od referendumu do danes oklešččen. Največji razlog za to je prav velika inflacija, saj stroški gradnje rastejo hitreje, kot se povečuje priliv prispevkov iz osebnih dohodkov. V osnovnih šolah na Loki v Črnomlju in v Vinici pa so tako z delom ostali le na pol poti.

Ali bodo jeseni sedli učenci v učilnice v loški šoli zopet s strahom, da se komu kaj ne zgodi zaradi dotrajane električne napeljave, za sedaj ne ve še nihče. Za obnovo električne napeljave in ostrejša so tej šoli namenili iz samoprispevka 200 milijonov dinarjev. Poleg tega so v šoli najeli 50 milijonov posojila pri varovalnici, prav toliko pa so prispevali lastnega denarja. Da bi dokončno obnovili električno napeljavo, saj so v treh od petih učilnic razmere še vedno kritične, pa bi potrebovali 500 milijonov dinarjev. Virov, iz katerih bi lahko črpali ta denar — vsaj za sedaj — ni.

V viniški šoli, edini, ki je imela doslej v občini popoln dvoizmenski pouk, so predvideli gradnjo v treh etapah. V prvi bi prizidali nekaj učilnic, v drugi adapti-

rati sedanje šolsko poslopje, v tretji pa zgradili še telovadnico. Nasčrtovali so, da bi bila prva faza gradnje zaključena do konca avgusta letos, pokriti pa tudi stroški za to naložbo. Toda kljub hitri gradnji je visoka inflacija postavila vse na glavo. Stroški so rasli tako vrtoglavo, da kljub rednemu nakazovanju in večjemu dotoku sredstev ni manjkalo te-žav. Konec junija stroški gradnje še niso bili dokončno pokriti, tako da ima poseben gradbeni odbor pri viniški osnovni šoli nemalo dela, kako zagotoviti dovolj denarja za plačilo prve etape gradnje ter za pripravo druge. Očitno pa je, da glede na današnje razmere v Vinici do izteka samoprispevka čez leto dni ne bo moč zgraditi še telovadnice. Zato je že sedaj toliko bolj umestno razmišljanje o tem, da bi prihodnje leto ponovno razpisali referendum za samoprispevek za naložbe v družbenih dejavnostih, saj je dovolj že samo tistih, ki so že bili v programu del, a so zaradi pomanjkanja denarja izpadli.

M. BEZEK-JAKŠE

SEVNIŠKA POBUDA

SEVNICA — Bodo pouka prosti vsi dnevi od 25. decembra do 2. januarja, se pravi skozi celotne božične in novoletne praznike, podobno, kot velja v večjem delu Evrope? Šolski kolektor predvideva med prazniki dva šolska dneva, pobuda skupine delegatov iz Sevnice pa je, da bi ta dva dneva ne bilo pouka, saj sta glede na splošno praznično počutje in vzdušje neracionalna. Izvršni svet Slovenije pobude ni zavrnil. Če bo pobuda našla pot v prakso, pa se bo videlo po sprejemu zakona o republiških praznikih in dela prostih dnevih v Sloveniji.

LOZAR V GRADU

ČRNOMELJ — V atriju restavracije Grad je od nedelje, 16. julija, odprta razstava študijskih risb Roberta Lozarja, črnomaljskega ustvarjalca, ki študira na ljubljanski likovni akademiji. Razstava, ki nedvomno pomeni prijetno popestritev gostinskega okolja, bo odprta do konca meseca.

Občutljiv kronist

Fotografska razstava Petra Vovka — Narava in okolje

KOČEVJE — V četrtek, 13. julija, so tu odprli razstavo fotografij kočevskega ustvarjalca Petra Vovka in z njo praznovali 150-letnico iznajdbe fotografije. O avtorju in njegovih delih je na otvoritvi spregovoril Dušan Oražem.

Peter Vovk je javnosti predstavil zares obsežen opus, blizu 900 fotografij, v katere je ujel utrip življenja ljudi in narave v rodnem Kočevju in okolici. Vovk je občutljiv opazovalec, kar velja še posebej za njegov odnos do narave. S kamero ne išče danes tako značilnega porušene ravnotežja v okolju in naravi, marveč harmonijo. To daje njegovemu delu romantičnih nadih. Vendar kljub temu ostaja realist v beleženju cele vrste podrobnosti o ljudeh, dogodkih, pojavih. Njegova fotografija je tako tudi dragocen dokument o živalstvu in rastlinstvu na Kočevskem. In kot je dejal Oražem, je Vovk zavezan nas vse, »da naravo, ki jo on tako ljubi, ljubimo tudi mi in si prizadevamo, da ne podremo čudovitega naravnega ravnotežja.«

SREČALA STA SE NA BIENALU — Akademski slikar Tinka Stegovec in akademski kipar Jože Vrščaj, oba Belokranjca, sta na razstavi 1. belokranjskega likovnega bienala izmenjala misli o nadaljnjih smereh belokranjskega likovniškega gibanja.

nost. Govor je bil tudi o ustanovitvi likovnega društva, vendar so to možnost zavrgli, češ da je moč delati tudi zunaj formalnih oblik.

Za to gibanje belokranjskih likovnikov, in za gibanje oziroma prebujo v bistvu tudi gre, ima nemalo zaslug akademski kipar Jože Vrščaj. Ponudil je tudi nemalo zamisli, kako naj bi likovni ustvarjalci delovali in s čim naj bi se ukvarjali v času do naslednje bienalne prireditve čez dve leti. Menil je, da bo pripraviti razstavo 2. bienala veliko težja naloga, saj bo treba nekako tudi že upravičiti to likovno manifestacijo. »Uspeh bo v glavnem odvisen od tega, kaj bomo storili v vmesnem času, ali se bomo odločili za tematske prikaze Bele krajine v likovni podobi ali za kaj drugega,« je dejal. Po njegovem mnenju bi se morali likovniki sicer bolj obrniti h kulturni dediščini, saj je Bela krajina prava mala zakladnica za tovrstne navdihe, od arhitekture in naravnih zanimivosti do običajev, ki zlagoma izginjajo. »Seveda ne gre za to, da bi začeli vsi množično prerisovati to dediščino, temveč za to, d bi znali z vgrajevanjem belokranjskih elementov svoje likovne stvaritve poudarjati tudi to plat našega skupnega likovniškega poslanstva,« je podčrtal.

Veliko vlogo naj bi v času do naslednje bienala opravila galerija Miniart, ki jo je to pomlad odprl v Črnomlju Silvester Mihelič, sin ravnatelja črnomaljske glasbene šole. Galerija je pomembno raznihala belokranjsko kulturno življenje, kar se je videlo že ob otvoritveni razstavi, ko se je s svojimi kockastimi skulpturami in drugimi deli ljubiteljem likovne umetnosti predstavil akademski kipar Jože Vrščaj. Galerija Miniart je pravašna za manjše osebne razstave in takšne se bodo v njej tudi vrstile. Eno so že napovedali: razstavo del Heija Dirka, v Dragatušu udomoljenega nizozemskega akademskega kiparja, ki je razstavljal tudi na 1. bienalu. Kot so dejali ob zaprtju tega bienala, se bo moral poslej čutiti moralno zavezanega vsak član belokranjske likovne skupine, še posebej marljivejši in kvalitetnejši posamezniki, da bo ponudil izbor svojih del za razstavo v Miniartu.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Med čustvi in strokovnostjo

Šole so ponavadi središče kulture in družbenega življenja v kraju. V breziški občini je na žalost kar nekaj takih, ki so danes opustele ali pa so preurejene v večnamenske prostore. Pouka v njih že davno ni več, saj se je število otrok na vasi, še posebno velja to za hribovska naselja, iz leta v leto manjšalo.

Zato preureditev šolskih okolišev v breziški občini in spremembe v organiziranosti osnovnih šol visijo v zraku že več let. Morda je ravno finančna kriza osnovnega šolstva v letošnji pomladi pospešila dogovarjanje v tej smeri. Pravzaprav je šlo prej za razpravljanje na dveh bregovih iste reke. Vsak po svoje: občinski izvršni svet in strokovni delavci v šolstvu predlagajo eno, krajevne skupnosti povsem drugo. In ker na koncu odločajo delegati in ne strokovni delavci, se zadeva ni premaknila daleč.

Od krajanov in njihovih delegatov je res težko pričakovati, da bodo glasovali za to, da njihova šola postane podružnica ali da se celo ukine. Vendar je šolstvo preveč pomembno za razvoj družbe, da bi o njem lahko odločali na nestrokovni podlagi in ga prepuščali v presojo čustvom. Če je število rojstev v nekem kraju vsako leto nižje, potem si ob današnjem standardu ne moremo privoščiti pouka le za nekaj učencev. Zakaj si tudi bi, če nam računi kažejo, da je prevoz šolarjev na sosednjo šolo cenejši in da se s takim ukrepom celo izboljša pouk?

Da je vsaka šola poseben tozd, verjetno tudi ni najbolj posrečena rešitev. Občinsko osnovno šolstvo bi moralo racionalizirati svojo organiziranost. Omogočilo naj bi večje sodelovanje in izmenjavo strokovnih delavcev. Namesto hitrega odziva pa se spuščamo v široke razprave, se prerekamo in prelagamo odločitve, a čas beži; mimo bo še eno šolsko leto, še ena generacija.

B. DUŠIČ

FAJTOVA RAZSTAVLJA NA OTOČCU

OTOČEC — V Garni hotelu na Otočcu likovni utrip po končanem 1. slovenskem grafičnem bienalu ni usahnil. Te dni so postavili razstavo akvarelov akademske slikarke in likovne pedagoginje Martine Koritnik-Fajt iz Krškega. Razstava, ki je tudi prodajna, bo odprta do 15. avgusta.

NAŠI ZBORI

Izšla je 5. številka revije Naši zbori, ki prihaja med naročnike še z letnico 1988. Poleg publicističnih prispevkov in poročil prinaša obsežen notni material: osem pesmi za mešane zборе in eno za moški pevski zbor. V notnem delu revije je natisnjena tudi Pesem Mirana Jarca, ki jo je uglasbil Vitja Avsec.

Etnološka podoba Sevnice

Izdelana etnološka topografija sevnške občine — Avtorica je Mojca Terčelj — Tematskih študij ni

SEVNICA — Slovenski etnolog si se že pred leti naložil vse prej kot lahko delo, da po posameznih slovenskih občinah in po območjih v zamejstvu predstavijo etnološko topografsko podobo slovenskega etničnega ozemlja. Tako je od načrtovanih del prišla kot 11. na vrsto sevnška občina. Knjigo je pripravila etnologinja Mojca Terčelj s sodelavci in pod mentorstvom prof. dr. Slavka Kremenška. Za Etnološko topografijo občine Sevnica je dobila fakultetno Prešernovo nagrado za študente.

»Pri svojem delu sem imela obilo podpore pri kolegh in profesorjih, da seveda ne govorim o tem, kako prijetno je bilo sodelovanje z ljudmi v posameznih krajih sevnške občine. Zahvala velja tudi občinski kulturni in raziskovalni skupnosti, ki sta omogočili izid dela. Žal pa je treba ugotoviti, da verjetno v Sloveniji ni ozemlja, ki bi bilo v naši veda tako skromno raziskano, kakor je sevnška občina, za kar ni nobenih opravičljivih razlogov, saj je območje etnološko dovolj zanimivo.

V okviru Etnološke topografije slovenskega etničnega ozemlja — 20. stoletje so v osemdesetih letih študentske etnologije obdelale razkroj tradicionalne kulture, njeno obranjenost in inovacije v več krajih.

Mojca Terčelj

Trenutno je v teku monografska raziskava Boštanj. Skupina študentov oddelka za etnologijo je za Posavski muzej v Brežicah opravila julija 1978 sondažno raziskavo krajevne skupnosti Zabukovje.

To so pravzaprav vse etnološke obdelave. Slovenski etnologi se niso lotili raziskav na območju sevnške občine niti pred drugo svetovno vojno niti po njej, zato nimamo nobenih tematskih študij niti krajevnih monografij,« ugotavlja Mojca Terčelj, ki s svojim nadvse zanimivim in koristnim delom zapolnjuje marsikakšno vrzel o vedenju o življenju ljudi na tem koščku slovenskega ozemlja.

P. PERC

pisma in odmevi

REKREACIJA PRI NOVLJANU V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ — Znanja Novljanova gostilna v Mirni Peči ima že skoraj stoletno tradicijo. Vendar ta vedno dobro iskani lokal ne le ohranja odlično ponudbo klasičnih gostinskih storitev, temveč stopa v korak s potrebami sodobnega gosta. Pri Novljanu posvečajo pozornost predvsem športu in rekreaciji. Redke so gostilne v Sloveniji, ki nudijo gostom kar tri izvrstna teniška igrišča. Za njihovo uporabo imajo vpeljene tudi članske izkaznice za posameznike in delovne organizacije. Poleg tenisa je pri Novljanu moč uporabljati tudi bališče, igrati namizni tenis in biljard, imajo pa tudi tristezno avtomatično kegljišče. Gostilna nudi gostom tudi prenočišča štiri dvoposteljne sobe s prho. Dolenjci vedo, da so pri Novljanu pogosto veselice in pikniki pa poročne gostije itd., predvsem pa je pomembno, da je pri njih poleg tenisa mogoče zabavo ali šport družiti tako v soncu kot v dežju, saj imajo posebej za prireditve pripravljen bržkone največji toplar na Dolenjskem. Podrobnejše informacije v zvezi z naštetimi dejavnostmi daje gostilna Novljan v Mirni Peči tudi po telefonu (068) 84-309. (dv)

KDO JE TAT?

OSILNICA — Belokranjski zasebni bagerist J. N. s svojim rovokopačem že drugo leto dela na območju KS Osilnica. Letos si ga je še neznan tat (ali tatovi) že dvakrat privoščil. Prvič mu je pred mesecem in pol ukradel iz stroja 100 l nafte in 10 l motornega olja, med praznikom dneva borca pa je bila vlomljena še ključavnica pri bagru in ukradeno orodje. Bagerist je bil tako oškodovan za okoli 2,5 milijona dinarjev. Na postaji milice v Kočevju smo zvedeli, da tatu še niso odkrili.

POŠKODOVANI SILAK — Huda nevihta, ki je prejšnji teden v noči s srede na četrtek divjala nad Novim mestom in okolico, ni prizanesla niti drevesni znamenitosti Dolenjske, mogočnemu hrastu pri Mrvarjevi gostilni na Hribu pri Škrjančah, ki je po velikosti četrta v Sloveniji. Strela mu je odbila enega od vrhov, vendar je upal, da se bo silak od udara vseeno opomogel, saj ima še nekaj krepkih vrhov. (Foto: T. Jakše)

Hoče zelenjadar vladati na tržnici?

10. julija so napadli
pletilec Mira in Ano
Vene iz Martinje vasi?

MARTINJA VAS PRI MOKRONOGU — »Zgodilo se je v ponedeljek, 10. julija na novomeški tržnici. Z vsemi na tržnici se lepo razumemo, le s šefom zelenjadarjev sva prišla pred kratkim v spor. Sodru je izbil dno, ko sem tega šefa na tržnici končno le srečal, da bi ga povprašal, zakaj si je »spodril« ravno mojo, najeto stojnico, kot mi je povedal šef komunale na tržnici. Temu je šef zelenjadarjev, ki mu niti ne vem imena, saj ga vsi kličejo kar šef, obljubil, da bodo stojnico pravočasno vrnil. Ko je torej v ponedeljek šef prišel mimo z z zamudo vrnjeno stojnico, me je vprašal: »Kaj me gledaš?« Nato sem ga vprašal: »Zakaj si mi vzela stojnico?« Potem je rekel, da je ni vzel on, niti ni odvrnil, da se potemtakem to storili njegovi delavci. Zagrozil mi je: »Če ne boš tiho, ti bom zobe zbil.« Razbrujem sem odšel na milico, da bi grožnjo prijavil, a ko sem videl, da je tam veliko ljudi, sem se vrnil, misleč, da šef tisto o zobeh le ni mislil dobesedno. Približno poldrugo uro po tem sporu sem sedel pred stojnico hrvaškega kolega, ki me je poprosil, naj malo popazim obleke in druge

POBRATIMI V METLIKI — Nekaj italijanskih in avstralskih otrok se je s svojimi metliškimi gostitelji takole postavilo pred objektiv. Prav oni so ena izmed pomembnih vezi med pobrateni mesti Wagno, Ronchiji in Metliko. Z desne proti levi stojijo avstralska vodička Anna Holler, italijanska Štefanija Pahor-Tonsig ter predsednica metliške zveze prijateljev mladine Vladka Škof. (Foto: M. B.-J.)

Trdne vezi s pobratenimi

Te vezi se tkejo tudi s počitniško izmenjavo otrok — Metlika gostila otroke iz Wagne in Ronk

METLIKA — Ena od uveljavljenih oblik sodelovanja med občinami Ronchi v Italiji, Wagno v Avstriji in Metliko, ki so pobratene že 20 let, je tudi počitniška izmenjava otrok. Vsako leto je ena izmed občin gostiteljica otrok iz ostalih dveh in letos je imela to čast prav Metlika. 18. julija je 20 avstralskih in italijanskih otrok s svojimi vzgojiteljicami končalo 10-dnevno bivanje v Beli krajini, ki so jo, kot so sami zatrjevali, zapustili s prijetnimi vtisi in vrsto novih prijateljev.

S tem, ko otroci preživijo 10 dni pri družinah svojih malih gostiteljev, se ustvarjajo dobre in marsikdaj tudi trdne prijateljske vezi ne le med otroci, temveč tudi med njihovimi starši. Tako se krog prijateljev v pobratenih občinah širi na povsem spontan način. To je potrdila tudi vodička iz Wagne Anna Holler, ki je v tej vlogi v Metliki že tretjič. »Ko pa so metliški otroci gostje pri nas v Avstriji, vedno gostimo po dva, tako da poznam v Metliki že veliko družin in se tukaj počutim kot doma. Zelo dobrodošlo je, da se srečajo otroci iz vseh treh občin.

Edina pregrada med njimi je jezik, a storijo vse, da bi se razumeli. Tako si Avstriji pomagajo z angleščino, veliko italijanskih otrok vsaj za silo govori tudi slovensko, v skrajnem primeru pa so dobrodošli tudi slovanci.« Seveda pa priskočita na pomoč tudi vzgojiteljici, ki zelo dobro govorita slovensko. Italijanska vodička Štefanija Pahor-Tonsig, ki je kot vzgojiteljica v Metliki prvič, pa je bila presenečena nad odkritostjo in gostoljubnostjo domačinov, ki so bili tako požrtvovalni, ko so jim hoteli zagotoviti čim prijetnejše bivanje kljub temu, da je prvotni načrt dobesedno odplaknil dež.

»Načrtovali smo, da bodo gostje večino časa preživeli ob Kolpi, ker pa je veliko dni deževalo in je bila reka za kopanje neprimerna, smo bili prisiljeni

NI DENARJA

ČRNOMELJ — Črnomelj pravijo, da se poleti kultura iz Črnomlja seli v Metliko. Poletno kulturno mrtvilo v največjem belokranjskem kraju opravičujejo s tem, da ni denarja. Če bi bila zveza kulturnih organizacij vsaj na pozitivni ničili, bi se gotovo — tako vsaj zatrjujejo na ZKO — lotili organizacije kakšne prireditve. Tako pa si ne upajo, saj imajo že kupček neplačanih računov, ki čakajo na to, da bo v blagajno ZKO priteklo kaj denarja.

Miro Vene

izdelke, medtem ko bo on skočil na kavico. Bilo je že okrog poldneva. Zelenjadarju so pripeljali s kamionom zelenjavo in jo začeli razlagati. Naenkrat sem zagledal pred sabo njihovega šefa. Nekajkrat me je udaril, nakar so pridrveli še trije njegovi pajdaši. Zbili so me na tla, a moja žena in drugi, ki so to videli, so začeli vpiti in klicati policijo. Nekdo je večkrat udaril po glavi tudi ženo. Stel sem na milico. Ko sem se vrnil, in so prišli še miličniki, so se zelenjadarji delali, kakor da se ni nič pripetilo,« pripoveduje Miro Vene, pletilec iz Martinje vasi pri Mokronogu.

Žena Ana pa se spominja, da ko je šel moč na milico, je šef zelenjadarjev rekel, da ne bo več dolgo tu, da bo moral stran. Zagrebčana je spraševal, kako se piševa, a mu ni hotel povedati. Miru je neprijetno zaradi incidenta, saj je imel pri vseh najboljših prijateljih Albanca. Pravi pa, da če bi se zdaj on umaknil s tržnice, bodo šli vsi. P. P.

uresničiti rezervni program,« je povedala predsednica občinske zveze prijateljev mladine Vladka Škof. Tako so otroci skupaj z gostitelji odšli na kopanje v Dolenjske in Šmarješke Toplice, si ogledali Belokranjski muzej, Slovenski gasilski muzej in Dolenjski muzej, Bazo 20, metliško Vinsko klet, matično knjižnico, Komet, pripravili piknik in še kaj, sprejel pa jih je tudi predsednik občinske skupščine. Prihodnje leto bo gostiteljica avstralska Wagna.

M. BEZEK-JAKŠE

Še: PTT podjetje jih vleče za nos

Ne vlečejo za nos, krive so objektivne okoliščine — PTT spet za pogovor

V 28. številki Dolenjskega lista z dne 13. julija 1989 ste na 6. strani objavili članek B. Dušiča z naslovom »PTT podjetje jih vleče za nos«, v katerem je opisana problematika v zvezi s telefonskim omrežjem na Bizeljskem in v Pišecah na podlagi sestanka, ki je bil na Bizeljskem 7. julija. Ker menimo, da informacija ne more biti popolna brez pojasnila Podjetja za ptt promet Novo mesto, vas prosimo, da objavite tudi naslednje pojasnilo:

Povpraševanje po telekomunikacijskih storitvah je v zadnjih desetih letih izjemno naraslo, kar je v glavnem posledica naglega razvoja informatike in povečanih potreb po hitrem komuniciranju. Ravno v tem obdobju pa se je začel slabšati ekonomski položaj tudi javnosti kot posledica uvajanja neposredne družbene kontrole cen na področju telekomunikacij, kar je povzročilo realen padec cen, ki tako niso več spremljale inflacije. Delež družbenega proizvoda, ki je namenjen za razvoj telekomunikacij, je začel vedno bolj padati. Ob tem se je pojavilo tudi večletno pomanjkanje kablov, blokade uvoza tk opreme itd., poleg tega pa so domači dobavitelji lahko prosto oblikovali cene tk opreme.

Zaradi takšnih razmer je bila realizacija srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985 izredno nizka in že v tem času so posamezni uporabniki ptt storitev v združenem delu ali pa v okviru KS pričeli z akcijami zbiranja sredstev za razvoj telekomunikacij, ki se je ob koncu srednjeročnega obdobja izredno razmahnilo. Tako smo sedaj priča hitremu razvoju lokalnega telefonskega omrežja, ki pa zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev pri Podjetju za ptt promet Novo mesto ni ustrezno tehnološko podprto na višjih nivojih.

S samoupravnim sporazumom o temeljnih plana razvoja ptt prometa na območju OSIS za ptt promet Novo mesto za obdobje 1986—1990, h kateremu je pristopila tudi KS Bizeljsko, so točno določeni pogoji, pod katerimi bo Podjetje za ptt promet Novo mesto lahko realiziralo planirane cilje razvoja telekomunikacijskega omrežja, ti pa so:

— ekonomska raven cen vseh ptt

storitev,

- znižanje stopnje obveznega posojila za nerazvite,
- krediti pod ugodnejšimi pogoji.

Od navedenega je bil uresničen samo drugi pogoj. Cenovna politika, ki jo je do sedaj vodila vlada, pa je ptt prometu zagotavljala samo enostavno reprodukcijo.

Da bi zaustavili disproporcije, ki so in še nastajajo v telekomunikacijskem omrežju, predvsem na prenosnem delu omrežja, in da bi vsaj delno izenačili uporabnike ptt storitev v okviru občin, so bili vsem občinam na območju Podjetja za ptt promet Novo mesto posredovani programi razvoja telekomunikacijskega omrežja in predstavljene možnosti finančne realizacije srednjeročnega plana.

Po razpravah in sprejetju programov smo se povsod lotili sklepanja ustreznih samoupravnih sporazumov, ki se v večini občin na območju naše DO že izvajajo. Tako smo pripravili tudi družbeni dogovor za občino Brežice, ki je se pričel izvajati letos, v večini drugih občin pa že leta 1988, vendar so bili objekti, ki so potrebni za povezavo ATC Bizeljsko z ATC Brežice, izločeni na zahtevo predstavnikov iz KS.

Glavni pogoj za vključitev centrale na Bizeljskem so proste medkrajne kapacitete v VATC Brežice in pa ureditev zvez med Bizeljskim in Brežicami. Vsi potrebni objekti so bili planirani že za obdobje 1981—1985, vendar zaradi izpada sredstev niso bili realizirani, zato so bili preneseni na začetek naslednjega srednjeročnega planskega obdobja. Predviden je bil zaključek v letu 1987, vendar so se pojavile najprej težave s prostori za širitev brežiške centrale in nato še izpad predvidenih virov sredstev, saj je leto 1985 Podjetje za ptt promet Novo mesto končalo na robu izgube.

Prvi razgovori v zvezi s povečanjem telefonskih zmogljivosti na območju Bizeljskega in Pišec so dejansko vlekli že od leta 1979, vendar moramo na tem mestu poudariti, da smo v Podjetju za ptt promet Novo mesto prevzeli nase obveznosti šele leta 1983, in ne že leta 1981, kot bi se lahko razumelo iz priču-

jočega zapisa in podatka, da so posamezniki sredstva za telefonsko omrežje vplačali že leta 1981. Posebej moramo poudariti, da je bila na podlagi določil samoupravnega sporazuma investitor v krajevno omrežje KS in na podlagi tega so se združena sredstva krajanov zbirala na nivoju KS. Naša DO tako ni razpolagala s temi sredstvi, saj so krajinami sam izbirali izvajalce za izvedbo krajevnega omrežja, zato ni mesta očitkom o ne-namenskem koriščenju sredstev krajanov KS Bizeljsko. Čudi nas tudi obnašanje predstavnikov gradbenega odbora in KS, ki niso hoteli pojasniti prisotnosti, kje so se dejansko zbirala sredstva in kdo je gospodaril z njimi. Prav tako v takšnem »mitingarskem« vzdušju ni možno voditi nikakršne konstruktivne in argumentirane razprave, kajti predstavnikom Podjetja za ptt promet Novo mesto ni bila omogočena normalna razprava, ki bi lahko omogočila rešitev nastalih problemov.

Na koncu bi radi poudarili, da smo se pripravljali zopet pogovoriti s predstavniki KS Bizeljsko in Pišce, vendar ne na tak način in v takšnem vzdušju, ki je vladalo na zadnjem sestanku. Prav tako poudarjamo, da naš namen ni bil vleči ljudi za nos, temveč je nastala situacija splet objektivnih okoliščin, ki so nastale zaradi ekonomskega položaja, v katerem se nahaja ptt dejavnost. Za primerjavo lahko služi tudi podatek, da že nekaj let Podjetje za ptt promet Novo mesto izloči po zaključnem računu le toliko sredstev, kolikor je vredna ena končna telefonska centrala s 384 priključki, in s takšnim kapitalom dejansko ni nikakršnih možnosti za vse naložbe, ki so potrebne za zadostitev sedanjega povpraševanja po telefonskem prometu.

Podjetje za ptt promet
Novo mesto
Direktor:
RAJKO GERDOVIČ

Kosovska bitka in smučarija

Kako lahko neka bitka iz srednjega veka vpliva na razvoj vrhunskega športa

Kosovska bitka. Veliko povedane in vedno nove nejasnosti. Vojaška zmaga in politični poraz? Politična zmaga in vojaški poraz? O tem naj diskutirajo zgodovinarji. Iz osrednjeevropske zgodovine sem se naučil le to, da je po tej bitki islam z velikimi koraki zakorakal na Balkan in Turki so zavladali Srbiji. V tem času so številni begunci zapuščali svoje domove in bežali proti severozahodu. Mnoge med njimi je ogrski kralj Matija Korvin naselil na obrobjih svojega kraljestva, ko je ustvarjal obrambni ščit (Vojno kraljino) pred turškimi vpadi, saj so bili vsi vajeni vojskovanja in jezni na osmansko cesarstvo. Matijo Korvina sicer veliko bolj poznamo kot kralja Matija, ki je vojno kraljino ustanovil, še predno se je s svojo vojsko in Alenčico zapil in si pustil brado rasti okoli mize. Krščanska Evropa je potem zaman čakala, da se Matija brada devetkrat ovije.

In kakšna je potem povezava med kosovsko bitko in razvojem smučarje? Ko so se t. i. Uskoki naselili na področju, ki jim ga je določil Matija Korvin, so se tu dobro počutili in njihovi potomci živijo tu še danes. Tisti, ki živijo na južnih pobočjih Goraževca, so poznani kot

(jogurti, sterilizirano mleko, sirni nazi, sir, mleko v prahu, kazein, otroška hrana...). Nekaj mleka slovenski mlekarji tudi izvozijo pod lastno proizvodno ceno kot sveže mleko ali kot izdelke. Za 30 do 40% mlečnih izdelkov morajo slovenski mlekarji iskati kupce na jugoslovanskem trgu, ki kljub kvaliteti ne prizna v celoti slovenske cene mleka in mlečnih izdelkov (druge republike oskrbujejo svoj trg tudi s cenejšimi siri in mlekom iz uvoza, za katero imajo uvedene zaščitne carine). Na osnovi teh dejstev mlekarne vnovčijo celotno prodano mleko po znatno nižji ceni, kot je cena pasteriziranega mleka.

Strošek mlekarne ni le odkup in predelava mleka ter dostava do trgovin, ampak tudi finančna pomoč pri urejanju in servisiranju izmolišč, neoplovrna sredstva za nakup krav molznic, njihovo zdravstveno varstvo, strokovno izobraževanje rejcev, vlaganje v urejanje zbiralnih postaj (nabava hladilnih bazenov, kritje prevoznih stroškov do večjih zbiralnic, itd.)

Tudi o plačilnih odnosih med mlekarjami in trgovskimi organizacijami moramo nekaj povedati. V odvisnosti od izdelka so različni tudi plačilni pogoji, ki znašajo za pasterizirano mleko 25 dni, za nekatere druge trajne mlečne izdelke pa tudi preko 60 dni. Tudi to je tema, o kateri partnerji nujno razpravljajo z namenom, da se povsod skrajšajo plačilni roki.

Zaradi zmanjšanja kupne moči se v mlekarh nabralo veliko neprodanega blaga. Po podatkih republiškega inšpektorja je bilo 11. in 12. 6. 1989 zaloga 1100 ton mleka v prahu, 1,5 mio litrov steriliziranega mleka, 257 ton masla, 526 ton sirov. Vse zaloge terjajo za svoje kritje ogromna finančna sredstva, ki jih mlekarne same nimajo in jih morajo posojati po visokih obrestih. Pripombe rejcev o zakasnelih plačilih so točne, vendar mlekarne ne morejo plačati mleka prej, kot dobijo denar za prodane izdelke.

Vse do sedaj so mlekarne redno plačevale kmetijskim zadrugam račune, oddano mleko 15. v mesecu za pretekli mesec, tudi tedaj, ko še niso prejeli plačila za prodane izdelke.

Slovenski predelovalci mleka podpiramo akcijo, da je potrebno na vseh nivojih med partnerji skrajšati plačilne roke, tudi za trajne mlečne izdelke. Najti je potrebno način, da bi rejci izgubili čimmanj zaradi odloga plačila in visoke inflacije. Vendar ta rešitev izključno v rokah mlekarokopredelovalnih organizacij.

Naivno pa je pričakovati, da bo vedno pripravljen sprejemati nove in ve višje cene. Ne moremo se primerjati z Evropo ali s sosednjimi državami glede cen, primerjamo se tudi s produktivnostjo po enoti pa tudi glede kakovosti mleka, ki ne ustreza vedno, čemer moramo intenzivneje razmišljati.

ODBOR ZA MLEKARSTVO

VSAK PETEK V AVSTRIJO

BREŽICE — Integral je odprl petih novo avtobusno progo Brežice — Bizeljsko — Graz. Odhod z Brežice je ob 7.05, iz Brežice pa ob 8.05. Potniki imajo dovolj časa za ogled mesta in za nakupe. Organizatorji upajo, da bo nova turistična povezava s sosojno Avstrijo naletela na dober odziv.

Žumberčani. Žumberčani pa so dali veliko pomembnih ljudi, med drugimi Nika Belopavličiča, ki je bil poleg vseh drugih pomembnih dobitnikov bil predsednik Smučarske zveze Slovenije in od leta 1963 do 1986 predsednik Planiškega komiteja. Vsi pa vemo, kaj nam pomeni Planica in kaj pomeni dolina pod Poncami tudi za razvoj smučarskih skokov in poletov v svetu. In tako smo našli zgodovinsko povezavo med Muratom, Bajazitom, Lazarjem, kraljem Matijem in navsezadnje tudi Bogdanom Norčičem in Matijem Nykenenom. In če je res, da v športu ni uspehov in rezultatov brez težkega in dolgaletnega dela, ima tudi bitka na Kosovu za službo za številne uspehe in priznanja, ki jih v zadnjem času zanjo naša alpinci, skakalci in prireditelji največjih smučarskih tekmovanj.

Zgodovinarjem se opravičujem, če sem naredil kakšno napako. Vendar pa sem trdo prepričan, da tudi Milan Bračiča ne bi bil najboljša violina Bele krajine in bi bile legendarne Polpolnohe kočije povsem drugorazredni ansambel, če ne bi bilo kosovske bitke.

MATJAZ RUS

NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 25. nagradne križanke izbral FRANCA ZAMANA iz Novega mesta in mu za nagrado dodelil knjigo mladega slovenskega pisatelja Emila Filipčiča X-100. Nagrajencu čestitamo in mu želimo prijetno branje!

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 31. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Garmova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 27.

REŠITEV 25. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 25. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: IVJE, ADAR, IZSE-LJENCI, DED, ODETA, IVANA, PAL, SREČANJE, RADAR, AR-KA, SELEN, TOF, LR, KRANJČ, DELON, LAT, EKLIPTIKA, OTEP, REND, NAV, PONI, ANAS, ANT.

MISLI

V bistvu je prava kultura res elitna in množična kultura ne more biti kultura. Elitizem je za kulturo naraven položaj.

D. RUPEL

Samo tisti, ki ni plemenit in čist, rad o drugih grdo govori; zato, ker pač ne zna storiti ničesar, ne da bi mislil na lastno korist, sodi, da tega tudi drugi ne zmorejo.

J. KOPITAR

NAGRADNA KRIŽANKA 27

DL	KLASIFIKACIJSKI ELEMENT V GRADBE-NISTVU	POMENIŠE-ŠI ROMAN VITOMILA ZUPANA	GR BOG VOJNE	SESTAVIL J UDRI	VALOVITOST LAS	AM. HUMOR PISATELJI IN DRAMATIK (GEORGE)	MESUJEDA MOČVIRSKA ZELIKA	JEZA	MARIBORSKA OPERNA PEVKA (JANDINA)
NAGON				LADUSKI TOVOR LAT. PRAV TAKO					
PRADAVNI PLAZILEC KEM. SIMBOL ZA DEVTERU									
PROIZVOD SKOLJIK BISERNIC						VRSTA VRBE OTOK V KVARNER-SKEM ZALIVU			
LEDENA GMOTA V GORAH				AM. PISATELJI TWAIN PRIRODA				MIRLUČI DEL EL STROJA	PRIZIDEK
DL	NAPON VSEH SIL PRED CILJEM	VRSTA DLETA MLAKA			FINSKA LUKA V BOTNIŠKEM ZALIVU POKRAJINA V AP VOJVU-DINA				
OSNOVA ZA PRIPRAVO PIVA			VELIK BOGATAŠ ŽENSKO IME				TOMAŽ LUNHART ZNANSKA PRAVILNA		
KARITAŠKA IGRA				ETIOPSKI KNEZ			ČEBELJA TVORBA BOKSAR CLAY		
ROMAN TONETA SVETINE				ZVEZA DRŽAV KEM. SIMBOL ZA IRIDU					
PONOVITEV BOLEZNI						TELOVADEC ŠTUKELJ			
TELEVIZIJA		MEFA ZA ZLATO				ODRSKO DOGAJANJE			

Zakaj ljudje in živali zehajo?

Kaj so raziskovalci odkrili o zehanju? — Pretegovanje čeljusti je zelo razširjeno med višjimi živalmi — Človek ne zeha le iz dolgočasje

Vsakdo zeha. Z zehanjem začnemo že nekaj minut po rojstvu in potem vse do smrti raztegujemo čeljusti ob najrazličnejših urah dneva in priložnostih. Pa ne samo mi. Z nami vred zeha še lepo število živih bitij, od mačk, levov, opic do podgan in tropskih ribic. Zehanje je tako splošno in razširjeno, nekaj tako vsakdanje, da so raziskovalci ta pojav čisto preprosto preskočili kot nezanimiv. A če bi jih vprašali, kaj je vzrok in namen zehanja, bi umolkli. Seveda natančnega odgovora nihče ne ve. Kdo pa se bo šel smešit z raziskovanjem zehanja?

No, takšen raziskovalec se je je našel. Natančneje, dva. Robert Provine in Ronald Baenninger, fiziolog iz univerze Maryland in Temple, sta neodvisno drug od drugega začela preučevati zehanje. Provine je pregledal vse, kar se je o zehanju doslej vedelo. Ugotovil je, da na splošno velja zahanje za tihi klic po kisiku in da običajno nastopi, ko smo utrujeni ali dolgočasni. Dejansko naj bi bilo zehanje le dihalni maneuver, s katerim se organizem znebi odvečnega ogljikovega dvokisa. Toda ali je res tako?

S poskusi, v katerih so mu pomagali študentje psihologije, je ugotovil, da prvenstvena funkcija zehanja ni uravnavanje dihanja. Študentje so namreč enako pogosto zehali, ko so vdihavali enkrat s kisikom, enkrat pa z ogljikovim dvokisom bolj zasičen zrak. Provine je prišel do zaključka, da ima pri zehanju odločilno vlogo ne toliko vdih in izdih, temveč samo odpiranje čeljusti in da je v tem pogledu povezano s pretegovanjem.

Ljudje najpogosteje zehajo, ko se tu di pretegujejo, to je po prebujanju in pred spanjem. Raziskovalec je prišel tudi do presenetljivih podatkov o pretegovanju hemiplegikov. Nekateri ljudje, ki imajo paralizirano polovico telesa, pri zehanju stegnejo tudi ude, ki so sicer nepomični. Vse to je raziskovalec potrdilo v misli, da obstoji tesna povezava v živčevju, ki kontrolira obe dejavnosti.

Provine sklepa, da zehanje ni nič drugega kot raztegovanje obraza oziroma čeljusti. »Zehanje ima podobno kot ostalo pretegovanje številne posledice: dvigne srčni utrip in krvni tlak ter pospeši kroženje krvi. Videti je, da pri-

Baenninger seveda ne misli, da je študentom pri matematiki najbolj dolgovpravlja posameznika za akcijo,« pravi Provine.

Drugi strokovnjak, ki se je lotil zehanja, Ronald Baenninger, je pogledal v živalski svet in ugotovil, da se tudi tam

Mesojede živali pogosto zehajo. Tudi mac na sliki si je to privoščil v pošten meri. (Foto: MiM)

na veliko zeha. Pri tem odločno prednjačijo mesojedi, torej živali akcije. Med rastlinojedi je denimo nosorog veličasten zehalec, na splošno pa rastlinojedi ne zehajo. Baenningerjevo presenetljivo odkritje je, da zehajo tudi ribe. Ugotovil je, da siamska bojna ribica rada zeha. Ko je sama, je zehanje redko, ko pa je v družbi drugih ribic, se pogostost zehanja poveča za 300-krat. Ko se bojuje, zeha še enkrat pogosteje. Pri opazovanju živali v živalskih vrtovih je ugotovil, da nekatere živali, na primer levi, najbolj zehajo, ko se pripravljajo na »najpomembnejše« trenutke dneva, to pa je čas, ko jih pridejo nahraniti. Splošno sklepa, da živali zehajo, ko pričakujejo, da se bo dogodilo nekaj pomembnega, kar bo zahtevalo pozornost in aktivnost.

čas ali da jih posedanje ob pivu utruja. Gre za to, da ljudje zehajo zaradi podobnih nezavednih pobud kot živali: z zehanjem se telo spodbuja k budnosti v položajih, ko je treba ostati pozoren kljub dolgočasnosti ali utrujenosti ali udobja.

Takšen zaključek lepo pojasnjuje mnoge primere zehanja. Voznik, ki vozi ponoči in postaja zaspan, veliko zeha in se tako opominja k budnosti in pozornosti, ko pa je v postelji, je zehanja konec, ker pač ni več potrebe po spodbujanju k pozornosti. Tudi študentje pri urah matematike se z zehanjem spodbujajo k potrebni pozornosti.

Vendar je težava pri razumevanju zehanja, ko gre za ljudi, ki so že tako dovolj vznemirjeni in pozorni, pa vseeno pogosto zehajo. Opazovanja so pokazala, da atleti pogosto zehajo pred startom, da študentje pred izpitom, ko so skorajda v stresnem stanju, prav tako na veliko zehajo. Znano je tudi, da nekatere umetniki pred nastopom zehajo.

Baenninger sklepa, da ima zehanje tako spodbujevalni kot pomirjevalni učinek. Z zehanjem telo uravnava stopnjo vznemirjenosti, jo dviguje ali znižuje. Raziskovanja še tečejo, saj se tudi po več letih raziskav o zehanju vseeno ne ve veliko.

MiM
(Vir: Discover)

Osumljeni znak

Znanemu mirovniškemu znaku pripisujejo protikršcanstvo

Sedanje srednje generacije se še dobro spominjajo svetovnega znaka miru, ki so ga vzeli za svojega prvi mirovnik v davnih šestdesetih letih, ko so se kot bitniki ali hipiji borili proti jedrskemu oboroževanju, vojni v Vietnamu, za sožitje med rasami in mir med narodi sveta. Obrnjeni Y v krogu, razdeljenem na dve polovici, jim je pomenil le to. Danes, ko je vse skupaj že daleč za vsemi, pa strokovnjaki za okultizem odkrivajo, kako nevaren simbol naj bi to bil.

Na seminarju o okultizmu v Houstonu so poznavalci ugotovili, da gre v bistvu za navzdol obrnjen namoljen križ in da znak simbolizira propad krščanstva. V nekaterih ameriških šolah zdaj šolski uradniki razmišljajo, da bi uporabo znaka prepovedali. Mladi iz njihovih šol naj bi ne smeli nositi tega znaka.

V resnici pa je tako, da so znak sestavili britanski pacifisti, ko so kombinirali črki N-D kot začetnici besed nuclear disarmament (jedrsko razoroževanje). Nikakršnega poloma krščanstva niso imeli v mislih.

Zgodba je vsekakor poučna. Dogmatskim glavam zadošča že nekaj desetletij, da začno spreminjati dejstva.

Zigro in zabavo do znanja

Čas počitnic je lahko za starše velik problem. Komu prepustiti otroke, kako jih zaposliti? Američani so našli domiselno rešitev. Odprli so okrog 200 zabavišnih muzejev, kjer otroci preko igre spoznavajo zakonitosti tega sveta. Otroci se v muzejih počutijo kot pravi mali raziskovalci. Preizkušajo se na različnih področjih, v športnih disciplinah, v premikanju žarka svetlobe s prizmo po sobi, v ustvarjanju vrtincev in valov.

Vsak muzej ima svojo tematiko. Med najbolj obiskane sodi športni muzej. Na leto ga obišče več kot 1,6 milijona obiskovalcev, med njimi je polovica najstnikov. Za obiskovalce imajo pripravljenih več prostorov z različnimi športnimi rekviziti, otroci pa se lahko sami odločijo za tisto zvrst športa, ki jih najbolj veseli. Če se npr. odločijo za umetnostno drsanje, lahko preizkusijo svoje ravnotežje v za to namenjenem prostoru, ki jih varuje pred poškodbami. Prav tako lahko izmerijo svojo mišično sposobnost in reakcijski čas. Organizatorji razstave poudarjajo, da je lastna izkušnja pač najboljša pot, da se česa naučijo. In zato je prav, da otroci sami ugotovijo, za katero zvrst športa so bolj nadarjeni in za katero manj ter kakšne napore zahteva od njih.

Ker pa šport ne zanima vseh, obstajajo tudi drugačni muzeji. V filmskem se otroci vključijo med filmske junake.

»Moža-pajka« imajo narisane na steni, okrog njega pa iz vrvi spleteno pajkovo mrežo, po kateri plezajo in se tako vživljajo v kožo pajkove žrtve.

V umetniškem muzeju se otroci gibljejo med umetniškimi skulpturami. S hojo po pisanih tleh pa sprižijo računalniško proizvajanje zvokov, tako da ima vsak obiskovalec svojo simfonijo gibanja.

Lahko rečemo, da Američanom ne manjka domišljije. Tudi naše otroke bi podobna razstava še kako razveselila. Ni res, da takšne stvari preveč stanejo, le iznajdljivosti in domišljije nam primanjkuje.

(Vir: Newsweek)
J. ŽAGAR

Z Lune na tla

Prvi človekov korak na Luni prinesel veliko koristnega

Na današnji dan pred 20 leti je človek stopil na Lunino tla. Neil Armstrong je kot prvi stopil iz lunarnega modula na prašnata tla Morja tišine, sledil pa mu je Buzz Aldrin. Ves svet je lahko vznemelen nad velikim tehničnim dosežkom spremljal edinstveni zgodovinski dogodek v neposrednem televizijskem prenosu. Malokdo pa je že takrat pomislil, da bo tehnologija, ki je omogočila veličastni dogodek, in njeni proizvodi, ki jih je porodila, tako hitro postali del vsakdanjega življenja. Prvi koraki na Luni so imeli tudi povsem praktične posledice na Zemlji.

Pravzaprav se je še skupaj začelo že daljnega leta 1957, ko so signali s sovjetskega Sputnika naznačili svetu, da se je začelo obdobje osvajanja vesolja. In vse od takrat se odkrivanja in izkušnje vesoljske tehnologije prenašajo v vsakdanje življenje. Še posebej v ZDA se proizvajalci trudijo vesoljsko tehnologijo kar najhitreje uporabiti za proizvodnjo potrošniških izdelkov. In ne da bi se potrošniki tega zavedali, kupujejo proizvode, ki jih je porodila ista tehnologija, kot je spravila človeka na Luno, naj bodo to tekaški čevlji, kozmetični izdelki, sokovi v prahu, hranljive paličice, kemični svinčniki ali katera koli druga izmed tisočih potrošniških dobrin. Vrst uporabljenih reči je komaj pregledna, zato omenimo le nekatere.

Pri nas poznano podjetje Black & Decker je za Lunino ekspedicijo razvilo brezžične baterijske vrtalke, iz tega izdelka je podjetje izdelalo celo serijo podobnih orodij.

Podjetje 3M, ki je za Naso razvilo prevlečno maso, ki zmanjšuje aerodinamično trenje raket, je isti izdelek kasneje uporabilo za tekmovalne jahte in sani. Zmagovalca Ameriškega pokala je bila prevlečena s tako maso in na zadnjih zimskih olimpijskih igrah so zaradi te mase zmagovalne sani tako bliskovito drsele.

Naj je slišati še tako čudno, je res, da je tudi kozmetična industrija s pridom uporabila vesoljsko tehnologijo. Računalniški program, s pomočjo katerega so ugotavljali globino udrtin na Meseču, uporabljajo za merjenje globine obrabnih gub in izdelavo ustreznih preparatov, ki gube, če ne že povsem, pa saj vidno odpravljajo.

Se in še stvari bi se dalo naštevati, a že povedano je dovolj zgornjo: prvi korak na Luni pred 20 leti res ni bil le samo sebi namenjeno dejanje.

svet v številkah

MESTA DRAGA IN POCENI

NAJDRAŽJI TEHERAN — Družba Business International je ponovno sestavila lestvico življenjskih stroškov v 105 prestolnicah sveta. Na podlagi cene košarice dobrin od tobaka, prevoza do živil in zabave so newyorško košarico indeksirali s 100, nato pa izračunali indekse stopnje za ostala mesta. Najdražja prestolnica na svetu je Teheran (209), ki je letos prehitel dolgoletna prvaka Tokio in Osaka, slede pa druga mesta. Najdražje evropsko mesto je Oslo.

BORUT KOS: V DEŽELI ISLAMSKE REVOLUCIJE

Po petih urah vožnje smo prispeli v Babil, od koder je do Kaspijskega morja le 25 km. Na moje veliko presenečenje je k meni stopila mlada ženska kakih 25 let in mi ponudila pomoč. Bilo je prvič, da mi je pomoč ponudila ženska. Nosila je obvezno črna oblačila in ruto, vendar se je takoj videlo, da je drugačna od ostalih. Povedala mi je, da stanuje v Babilu in je zaposlena kot otroška zdravnica, vendar mi bo pomagala priti v Babilosar na obali Kaspijskega morja. Nič ni pomagalo moje prepričevanje, da se bom že kako znašel. Bal sem se, da bo ženska imela težave zaradi mene. Ni se dala prepričati.

Z minibusom sva se odpeljala v Babilosar in našla mi je dokaj dober in poceni hotel. Še sreča, da je bila z menoj. V hotelu nihče ni govoril angleško. Zvedel sem samo, da se moram najprej javiti na komiteju, predno bom lahko dobil dovoljenje za bivanje v hotelu.

Predno sva vstopila v poslopje komiteja, mi je nova znanka zabičala, naj ne govorim, ker bo vse uredila ona. Ko sva vstopila, naju je neki razcapani vojak odvedel v pisarno, kjer je za mizo sedel oficir.

Poslušal je, kar mu je ženska pripovedovala, nato pa

je postavil precej vprašanj. Kaže, da sem bil oficirju sumljiv. Po kakšni uri se mi je posvetilo, da imam v beležki naslov zapora v Tabrizu, in sem to tudi povedal dekletu, kar je nemudoma prevedla oficirju. Vzel je naslov in nekaj telefoniral. Čez nekaj minut je odločil slušalko in dejal dekletu, da lahko ostanem v Babilosaru, ona pa se mora vrniti v Babil.

Ni mi bilo jasno, kako lahko kaj takšnega ukaže. Vendar zanj to ni bilo nič nenavadnega. Zahvalil sem se ji za pomoč in poslovala sva se. Odšel sem v hotel, odložil prtljago ter se napolnil proti morju.

Bil je petek, muslimanski praznik, in vse trgovine so bile zaprte. Ob obali je bil odprt le nekakšen kiosk, kjer sem si kupil cigarete po trikratni ceni. Povsod po svetu ima država monopol nad prodajo cigaret in tudi cene so fiksne, le tukaj je po uradnih cenah mogoče dobiti cigarete le v posebnih državnih trgovinah, medtem ko jih privatniki ponujajo najmanj trikrat dražje. Državne prodajalne je zelo težko najti, zato so ljudje prisiljeni kupovati po cenah, ki jih postavijo sami trgovci. Majhni fantiči prodajajo tudi posamezne cigarete in veli-

kokrat sem videl, da domačini kupujejo le tri ali pet cigaret.

Ob kiosku je bilo nekaj ljudi, ki so dolgočasno gledali v sivo umazano vodo, kjer je bilo tudi nekakšno žensko kopališče. Bilo je ograjeno s platnom, da moški ne bi videli žensk med kopanjem. Veter je nekoliko razkril platneno ograjo in tako sem lahko za hip videl dekleta v »kopalkah«. Obledela sem bila od vratu do gležnjev in se razigrano igrala z valovi. Pred ograjo je stal vojak s puško ter odganjal mimoidoče, ki so se preveč približali kopališču. Skrit za drevesom sem naredil nekaj posnetkov tega nenavadnega prizora in se hitro odpravil nazaj v mesto, da si ne nakopljem težav zaradi takšne »nemoralnosti«.

Babilosar je bilo eno poslednjih mest, ki sem jih nameraval obiskati v Iranu. Nazaj v Turčijo sem nameraval potovati z avtobusom po cesti, ki pelje ob Kaspijskem morju, vendar se je izkazalo, da bi moral večkrat menjati avtobuse in da ceste niso dobre, zato sem se znova vrnil v Teheran in od tam v Turčijo.

Na poti iz Irana sem poizkušal strniti vtise o deželi in ljudeh, vendar sem to lahko storil šele doma, ko sem končno lahko razmislil o

deželi, ki mi je bila prej tako tuja, po potovanju pa sem jo prav vzljubil. Vzljubil sem namreč njene ljudi, ne diktature, ki v njej vlada. Iranci so najbolj odprti, gostoljubni in prijazni ljudje, kar sem jih doslej spoznal na potovanjih. Še trdneje sem verjel v trditve, da bolj kot je dežela siromašna in ljudje revni, bolj so gostoljubni. To, kar sem doživel v Iranu, mi je vrnilo vero v ljudi, vero, ki sem jo že skoraj povsem izgubil v naši zahodni civilizaciji, degenerirani v njenem materializmu in egoizmu.

Zamislil sem se tudi nad usodo teh čudovitih ljudi. Koliko časa bodo morali še trpeti diktaturo? Koliko časa jim bo religija kot v srednjem veku pisala trde zakone in kazni? Kdaj bodo spoznali, da edino oni sami lahko spremenijo svoje življenje, kar so že poizkušali z odstranitvijo šaha, padli pa so v še večjo bedo, iz katere ne vidijo izhoda.

Upam, da bo Iran, ko bo premagal krče vojne, postal bolj dostopen za tujce, obenem pa se bojim, da bodo turisti s svojimi navadami spremenili miselnost Irancev. Nemogoče lahko le opazujem dogajanja v tem koncu sveta in le upam, da se bo stanje izboljšalo.

Konec.

dežurni poročajo

OB KOLO Z MOTORJEM — Še neznan storilec je 10. julija izpred zgradbe nogometnega kluba Bela krajina v Črnomlju zmaknil kolo z motorjem znamke Tomos APN 6, lasti Igorja Klepa. Slednji je po grobih izračunih oškodovan vsaj za 8 milijonov dinarjev. Predzreža se iščejo.

HOTEL SE JE PRETEPATI — Novomeški miličniki so 16. julija spravili na hladno 26-letnega Rafka Lipovca iz Novega mesta. Mladenič je obiskal dneve piva na kandijskem vrtu, opogumljen je nekaj zaužitimi vrčki grenkobne tekočine pa je pričel goste izzivati k pretepu, nakar se je enega tudi polotil. Zakaj, bo razložil sodniku za prekrške.

SE EDEN RAZGRAJAL — Podobno razpoložen je bil na vrtu hotela Kandija v soboto zvečer tudi 24-letni Boba Brajdič iz Bršljina. Na prireditvenem prostoru je razgrajal, precej bolj miren je bil nato na postaji milice. Tudi njega pot k sodniku za prekrške še čaka.

STEKLA LIŠICA NA DVORIŠČU

BIZELJSKO — 12. julija je bila na dvorišču hiše Angele Gregel na Vinarski cesti 12 na Bizeljskem najdena poginjena lišica, ki je kazala znake stekla. Lišico je pokončal domači pes, ki so ga kasneje ustrelili in skupaj z lišico predali uslužbenecem brežiške veterinarske postaje.

ZRUŠILO SE JE OSTREŠJE

TREBEŽ — Minulo sredo, 12. julija ob 12.30 je prišlo do hude delovne nezgode, ko se je med pokrivanjem strehe zrušilo ostrešje 9 krat 4 metre velikega gospodarskega poslopja Vjekoslava Lapuha na Trebežu. Ob nezgodi so bili hujše ali lažje ranjeni 15-letni Pavel Planinc iz Pesjege, 47-letna Emilija Molan, 25-letni Roman Molan in 16-letni Borut Molan, vsi iz Arnovega sela, ter 50-letni Franci Medved s Trebeža.

TRČIL V AVTOBUS

VAVČA VAS — 40-letni Anton Špingler iz Gradca se je 14. julija ob 13.30 peljal z osebnim avtomobilom z Gabra proti Semiču. Zaradi prevelike hitrosti je vozilo v nepreglednem ovinku zaneslo v levo, prav takrat pa je nasproti pripeljal avtoBUS, za krmilom katerega je sedel 37-letni Drago Jadrič iz Ozlja. Pri trčenju je bil hudo ranjen 12-letni Danijel Špingler, materialne škode pa je bilo za 20 milijonov dinarjev.

Zaseda prekinila serijo vlomov

Vlomi v osebne avtomobile pred gostiščem Lipov list na Dobravi dobili še sodni epillog — Vsem obtoženim zaporne kazni — Trhli izgovori

NOVO MESTO — Letošnjega marca smo pisali o uspešni akciji uslužbencev novomeške UNZ, ki jim je uspelo prekiniti serijo vlomov v osebne avtomobile pred gostiščem Lipov list na Dobravi. Vsa zadeva je tokrat dobila še sodni epillog, na zahtevano klop novomeškega temeljnega sodišča so morali sest 34-letni Bruno Kovačič, 20-letni Vinko-Ivica Brajdič, 24-letni Elko-Viran Hrovčič in 27-letni Roman-Brane Brajdič, vsi iz romskega naselja Žabjek pri Novem mestu.

Serija vlomov je bila prekinjena prav na letošnji dan žena, ko so miličniki in kriminalisti v bližini gostišča pripravili za-

ZBIL PEŠČA

OTOČEC — 14. julija ob 6.20 je 37-letni Jozo Silovič iz Virovitice peljal osebni avtomobil po magistralni cesti proti Ljubljani. Na Otočcu je na cesti pred seboj opazil pešca, ki je prečkal voznišče. Silovič ga je opozoril z zvočnim signalom, vendar se 45-letni Mihajlo Stankič iz Trstenika za to ni zmenil. Silovič ga je hip zatem zadel in zbil po cesti, hudo ranjeni Stankič pa se sedaj zdravi v novomeški bolnišnici.

KRONIKA NESREČ

OBRAČAL NA CESTI — 10. julija, nekaj čez 15. uro, se je zahodnonemški državljani Andreas Hoffmann z motorjem pripeljal do manjšega parkirnega prostora na nasprotni strani ceste pri Ponikvah. Z motorjem je nameraval preko ceste zaviti na parkirišče, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljala 30-letna Milica Krknič iz Ljubljane. Prišlo je do trčenja, v katerem se je 21-letni Hoffmann hujše ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 22 milijonov dinarjev.

PREHITRO PO MOKRI CESTI — 46-letni Grk Demetris Charalampos se je 14. julija ob 9.45 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti proti Zagrebu. Pri Mokricah je dohitel kolono vozil in pričel

Škarje krive dvojne smrti

Hudi prometni nesreči minuli petek na dolenski magistrali — Nepredvidno prehitovanje v škarje

DRAGA, PRILIPE — Po krajšem zatišju se je minuli petek znova povečal krvni davek dolenske magistrale med Ljubljano in Zagrebom. V razmiku vsega enajstih ur sta se namreč pripetili dve hudi nesreči, ki sta terjali dvojne življenji.

64-letni Miodrag Gligorijević iz Novega Sada se je ob 9.35 peljal z osebnim avtom proti Ljubljani, pri vasi Draga pa v levem preglednem ovinku pričel prehitva-

ti strnjeno kolono vozil pred seboj. V tistem trenutku pa mu je nasproti s tovornjakom pripeljal 41-letni Martin Orlić iz Črnomlja, ki navzlic zaviranju in umikanju ni mogel preprečiti trčenja. Voznik Gligorijević je hudi poškodbi podlegel na kraju trčenja, hudo ranjena pa je bila tudi njegova 56-letna žena Dragica, ki se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 119 milijonov dinarjev.

Nepredvidno prehitovanje je tega dne zakrivilo še eno hudo trčenje. Ob 20.50 se je 43-letni Rasim Hajdarpasich iz Ljubljane peljal z osebnim avtom proti Zagrebu in pri Prilipah navzlic dobro vidni nepritrjeni črti na cestišču pričel prehitovati kolono vozil. Takrat mu je nasproti pravilno po svoji strani ceste s kombijem pripeljal 30-letni Andrej Žankar iz Domžal. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, v katerem je bil voznik Hajdarpasich na mestu mrtve, hudo ranjeni pa so bili še njegova 30-letna žena Fernala ter otroka, šestletna Selma in štiriletna Sehidra. Vse se zdravi v brežiški bolnišnici, medtem ko je bil Žankar laže ranjen. Na zviti pločevini je bilo za 100 milijonov dinarjev škode.

IZSILJEVAL JE PREDNOST

MOKRONOG — 16-letni Zoran S. iz Ribjeka pri Trebnjem se je 16. julija ob 22.30 peljal z neosvetljenim motornim kolesom in za nameček še brez čelade po lokalni cesti s Trebelnega proti domu. Ko je pripeljal v križišče s prednostno regionalno cesto, je zapeljal nanjo, ne da bi zmanjšal hitrost. Pri tem je izsilil prednost motoristu Silvu Fišterju iz Dolenjih Lakanic, tako da je prišlo do trčenja. Saje je pri tem z glavo udaril ob cesto in se hudo ranil. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

OTROK PODLEGEL RANAM

SELCE — V soboto, 15. julija ob 18.30, je prišlo na lokalni cesti med Leskovcem in Senušami v kraju Selce do hude prometne nezgode, v kateri je izgubil življenje vsega 5-letni Miran Hrženjak z Iga pri Ljubljani, ki je bil v Selcah na počitnicah. Miran je bil namreč nenadoma stekel pred osebni avtomobil, ki ga je v smeri proti Leskovcu pripeljal 21-letni Matjaž Voglar iz Kostanjevice. Deček je ranam podlegel že med prevozom v bolnišnico.

ČATITLJIVA OBLETNICA — Gasilsko društvo Podturn je v nedeljo praznovalo 60-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki so dopoldne priredili sektorjsko tekmovalstvo in gasilski rally, popoldne pa so na slovesnosti podelili priznanja in pokale najboljšim ekipam in posameznikom pa tudi delovnim organizacijam in posameznikom, zaslužnim za razvoj gasilstva v tem kraju. Največja pridobitev za društvo je vsekakor novi gasilski kombi, katerega ključje je gasilski enoti izročil direktor tozda GG Podturn Slavko Klančičar. Med sladkosti so bili najbolj zapaženi Lojze Markovič, Janez Šenica in Ludvik Markovič (od leve proti desni), ki so postali člani društva že ob njegovi ustanovitvi pred šestdesetimi leti. (Foto: T. Jakše)

TRIJE RANJENI

GMAJNA — 14. julija ob 22.10 je 52-letni Mihael Uršič iz Kamnika peljal tovornjak po magistralni cesti proti Zagrebu. Pri Gmajni je dohitel kolono vozil, ki je stala na cesti zaradi prometne nezgode. Uršič je stoječa vozila kratkoma obvozil in vožnjo nadaljeval po levem voznem pasu. Prav takrat je pripeljal nasproti osebni avto 49-letnega Draga Radulovića, tako da je prišlo do čelnega trčenja, pri katerem so bili hujše ranjeni voznik Radulović in njegova sopotnika Nikola Knežević in Dragana Radulović. Vsi se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 40 milijonov dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Pri Marici S. v Novem mestu imajo domači očito izredno zdrav in trden spanec. Iz globokega sna jih ni uspel prebuditi niti neznanec, ki je v soboto ponoči pridno šaril po hiši. Obisk so registrirali šele jutraj, med drugim tudi po tem, da je Marici iz torbice izginilo 200 tisočakov.
- Vlomilca so imeli tudi v skladišču Društva vinogradnikov Bele krajine v Semiču, kjer je inventura pokazala manko tristo kovinskih odpiralcev za steklenice in sto obeskov za ključje. Vinogradniki so tako ob poltretji milijon dinarjev.
- Precej večja pa je škoda — ocenjujejo kar na 135 milijonov — ki jo je nekdo povzročil v brezcarinski prodajalni reškega Brodokomerca v Šmarjeških Toplicah. Noč na 13. julij je namreč izkoristil za vlom, s katerim je prišel do dveh videokorderjev, treh videoplayerjev, barvnega televizorja, dveh fotoaparátov, dveh radiokasetofonov, več moških in ženskih ur, da zlatih verižic, prstanov, uhanov, obeskov in zapeljivih nožem omenjam. Skroda dovolj za odprtje nove trgovine.

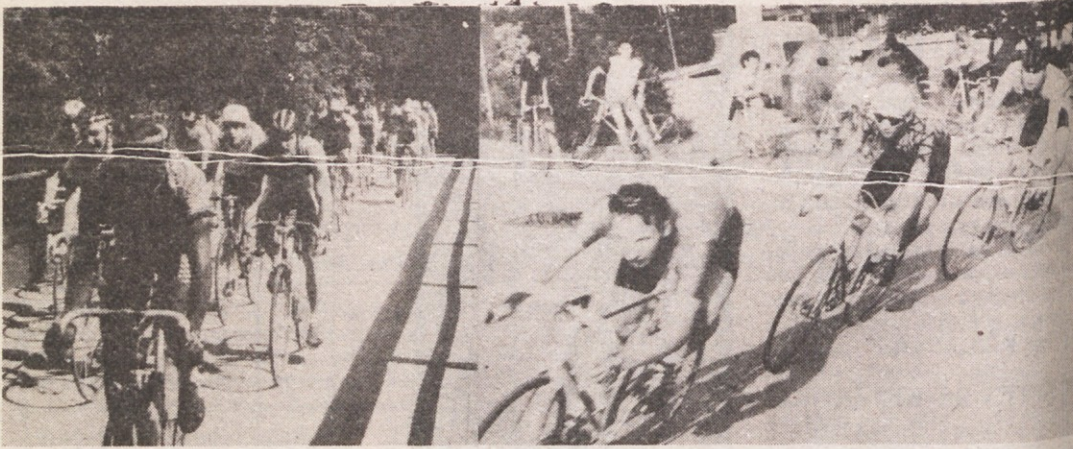
to, last Franca Jevnikarja, in iz njega zmaknila žensko torbico z dokumenti in 40.000 din gotovine. Bruno Kovačič se je pred sodniki zagovarjal tudi zategadelj, ker je ob prijehu z nožem napadel miličnika Aleksandra Terzića, vendar ga je ta s pomočjo službenega psa obvladal.

Vinko-Ivica Brajdič in Roman-Brane Brajdič pa sta imela na vesti še vlom v osebna avtomobila na veseliščnem prostoru v Prečni. Rajku Mežnaršču sta iz vozila pobrala 200 zahodnonemških mark, 100 avstrijskih šilingov, 600 grških drahem in za 250.000 din bencinskih bonov, Dušanu Jančarju pa zmaknila fotoaparát Yashica in 30 tisočakov gotovine.

Na obravnavi so vsi štirje očitana dejanja zanimali, Bruno Kovačič je trdil, da skupaj z Ivico Brajdičem ni bil nikoli na Dobravi, Elko Hrovčič se sploh ni hotel zagovarjati, medtem ko je Ivica Brajdič sodnike prepričeval, kako da je prizadet, ker mora sedeti v priporu, da zaradi tega cele dneve joka in da je dogodek že popolnoma pozabil. No, naj so bili izgovori takšni ali drugačni, dokazov in prič je bilo na voljo dovolj, da je sodišče izreкло sodbo. Bruna Kovačiča je senat obsodil na 1 leto in 8 mesecev zapora, Vinka-Ivico Brajdiča na 1 leto in 6 mesecev, Romana-Brane Brajdiča na 8 mesecev in Elko-Virana Hrovčiča na 2 meseca zapora. Sodba še ni pravomočna, sodišče pa je vsem štelu v obteževalno okolščino, da so že bili kaznovani za podobna dejanja.

POPRAVEK

V vesti o prometni nezgodi, ki se je 18. maja pripetila na prehodu za pešce pri pokopališču v Lčni, je prišlo do neljubne napake. Tiskarski škrat je namreč zapisal, da je bila v nezgodi hudo ranjena Arhova, v resnici pa je seveda šlo za Vido Tramte z Ratača, ki jo je na prehodu za pešce zbil Martin Arh iz Novega mesta.

PREMOČ KRKINI KOLESARJEV — Vsi, ki karkoli pomenijo v jugoslovanskem kolesarstvu — izjema je seveda ljubljanski Rog — ob njih pa še tekmovalci iz zahodnonemškega Langenhagna in Poljske so se minulo soboto in nedeljo zbrali v Novem mestu na tradicionalni Veliki nagradi Krke. Desni posnetek kaže mlajše mladince med sobotnim nočnim kriterijem na Drski. V nedeljo je dobil Krkaš Mervar (povsem desno), levi posnetek pa je z nedeljske tradicionalne 12. dirke za memorial Milana Novaka Glavnino kolesarjev je objektiv ujel med vožnjo preko otoškega mostu. Kot je znano, je preizkušnjo z velikim naskokom dobil Sandi Papež. (Foto: B. Budja)

V dveh dneh oddali le eno zmago

Popolna premoč krkašev na Veliki nagradi Krke — Krnčeva, Mervar in Božič zmagovalci nočnega kriterija, Kranjec in Papež pa memorialne dirke

NOVO MESTO — Novomeškim kolesarskim delavcem lahko po sobotni in nedeljski tekmi za Veliko nagrado Krke krepko stisnemo roko. Ne le, ker je tekmovalne minilo ob številnih pohvalah in zasluži po organizacijski plati visoko oceno, pač pa tudi zategadelj, ker so kolesarji Krke pokazali svojo premoč in potrdili, da so danes prvi jugoslovanski kolesarski kolektiv. Med šestimi preizkušnjami v soboto in nedeljo so oddali vsega eno prvo mesto, kar kaže na dobro in strokovno delo v vseh kategorijah.

Že sobotni nočni kriterij je pokazal pravo razmerje v moči v jugoslovanskem kolesarstvu. Zmago so oddali le starejši mladinci, v vseh ostalih kategorijah so na najvišjo stopničko stopili domači tekmovalci. Pričelo se je z zmago Marije Krnc v ženski konkurenci; mlada Novomeščanka je tako potrdila napovedi, da se razvija v res odlično kolesarko. Kar trojna zmaga se je nato nasmihala mlajšim mladincem Krke, na koncu pa so se morali zadovoljiti le s prvimi v drugim mestu Mervarja ter Gimplja, medtem ko je bil Stangelj četrti. Pri starejših mladincih je bil razred zase petkratni balkanski prvak Borut Rovšček, ki je potrdil odlično formo in zanesljivo zmagal, še prepričljivejša pa je bila zmaga Janeza Božiča med člani. Božič je tako

uvrščenega poleg 3 milijonov dinarjev čakal kanu, poleg tega pa so bili v vsakem krogu še letiči cilji za enako mikavne nagrade. Po prvih krogih je kazalo, da bo o zmagovalcu odločala skupina petih ubežnikov, v kateri so bili tudi Božič, Kruljac in Šebenik iz Krke. Nabrali so si že pol drugo minuto prednosti in jo ohranili vse do predzadnjega kroga, ko jih je ujelo nekaj zasledovalcev, med njimi tudi Sandi Papež. V zadnjem krogu je Papež silovito potegnil — v samo osemnajstih kilometrih, kolikor je bil dolg en krog, si je nabral domala dve minuti prednosti — in tako po treh urah in deseti minutah prednosti — in tako po treh urah in deseti minutah prvi prevozil ciljno črto na Glavnem trgu, kjer ga je navdušeno pozdravila tisočglava množica ljubiteljev kolesarstva. Domače zmagovalce so nato dopolnili še Roman Judež, ki letos prvič vozi v članski konkurenci, Robi Šebenik in Jure Robič, medtem ko se je na šesto mesto uvrstil Igor Kranjec, kar je seveda pomenilo njegovo zmago v kategoriji starejših mladincev.

REZULTATI — nočni kriterij, ženske: 1. Krnc (Krka) 21 točk, 2. Logander

NOVA ZMAGA OREHOVICE

OREHOVICA — V počastitev dneva borca je bilo v Orehovicah in pri Miklavžu na Gorjancih tradicionalno srečanje rekreativcev dveh sosednjih krajevskih skupnosti, Orehovice in Šentjerneja. V roku metu, odbojki in vlečenju vrvi je zmagal Šentjernej, v malem nogometu za veterane in člane, streljanju in namiznem tenisu pa gostitelji, ki so tako dosegli skupno zmago s 4:3. Po tretjem srečanju vodijo Orehovčani z 2:1.

OBVESTILO NK ELAN

NOVO MESTO — Nogometni klub vabi k vpisu igralce vseh starosti. Vpis bo vsak torek od 18. do 20. ure. Vabljeni!

REPČEVA ČLANSKA PRVAKINJA SRS!

KRŠKO — Maloštevilna ekipa krškega plavalnega kluba Celulozar se je pred dnevi nadvse uspešno udeležila letošnjega republiškega plavalnega prvenstva v kadetski, mladinski in članski konkurenci. Najbolj je seveda presenetila mlada Natalija Repec, ki si je na 200 metrov prosto priplavala naslov republiške članske prvakinja, kadetska štafeta 4 krat 100 metrov prosto pa je postavila nove republiški kadetski rekord. Ob Repčevi, ki je na prvenstvu osvojila kar pet prvih in tri druga mesta, se je najbolj izkazala še Sergeja Gradišek s tremi zmagami in tremi drugimi mesti.

SAMI UREJAJO IGRIŠČE — Elanovi nogometaši, ki so se letos uvrstili v prvo slovensko ligo, so že pričeli s pripravami, za uvod priprav pa so poprijeli tudi za lopate in grablje. Sklenili so namreč lastnoročno urediti travnato površino igrišča na Stadionu Bratstva in enotnosti, ki je bilo doslej ob vsakem dežju podobno močvirju. (Foto: B. B.)

IZENAČENA ODBOJKA — Minuli petek je v novomeški športni dvorani gostovala odbojkaška reprezentanca Kuvajta in se v prijateljskem srečanju pomerila z novim prvotlačem, ekipno Pionirja. Tekma je bila negotova in tudi dovolj kvalitetna, kakih 300 gledalcev pa je ob koncu pozdravilo zmago domače vrste, ki je goste iz Kuvajta ugnala po petih setih izenačene igre. (Foto: B. B.)

Po prvem delu vodi Krka

Končan prvi del delavskih športnih iger novomeške občine — Za prvo mesto Krka in Iskra Tenel

NOVO MESTO — Po prvem delu tekmovalj v okviru letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine je vrstni red docela pričakovan. V skupnem seštevku je namreč s 360 točkami na vrhu Krka, sledijo pa ji Iskra Tenel (301), Novoles (217), IMV (208), Pionir (175), Komunala (172), Novoteks (140) itd. Podoben je vrstni red v moški in ženski konkurenci, v obeh primerih je na vrhu Krka pred Iskro Tenel.

Sicer pa pogledimo rezultate nekoliko podrobneje. V streljanju žensk vodi ekipno Pionir pred Novolesom in Krko, posamično pa Kosova pred Gobčev in Segovo (vse Pionir), med moškimi je ekipno prvi Novoles pred Iskro Tenel in Krko, posamično pa Manojlovič (Novoles), pred Ribičem (Pionir) in Malnarjem (Krka).

V igranju malega nogometa je zmagovalna ekipa PTT pred Pionirjem in Krko, moški košarki je bil prvi IMV-Repec pred Novolesom in Iskro Hipot, v moškem namiznem tenisu Obrtno združenje pred Dolenjskim informativnim centrom in Krko, v ženskem pa se je prijavila ekipa Iskre Tenel.

šport

ka). V ženskem pikadu vodi ekipno Iskra Tenel pred Novolesom in Komunalo, posamično pa Kozanova (Novoles) pred Silovičev in Grdinovo (obe Iskra Tenel). V ženskem badmintonu vodi Iskra Tenel pred Novoteksom in Krko, v moškem igralci Iskre Tenel zasedajo prvo in drugo mesto, tretji pa je Novoteks. V kegljanju žensk vodi Društvo upokojencev pred Krko in Skupščino občine, pri moških pa Krka pred Novoteksom in Pionirjem. V moškem pikadu je prva Iskra Tenel pred Novolesom in Poklicno gasilsko enoto, posamično vodi Kristan (Novoles) pred Spasovskim (Iskra) in Mirkom (Krka). V šahu je zmagal IMV pred Krko in Društvo upokojencev, v tenisu med ženskami Skupščina občine pred IMV in Iskro Tenel, pri moških pa Prosveta pred Obrtno združenjem in IMV. V ženski odbojki je prva Krka pred Pionirjem in SDK, moški pa Krka pred IMV in Novolesom. V igranju malega nogometa je zmagovalna ekipa PTT pred Pionirjem in Krko, moški košarki je bil prvi IMV-Repec pred Novolesom in Iskro Hipot, v moškem namiznem tenisu Obrtno združenje pred Dolenjskim informativnim centrom in Krko, v ženskem pa se je prijavila ekipa Iskre Tenel.

IKAR NA DUNAJU

DUNAJ — Drago Les in njegov žrebec Ikar sta konec minulega tedna nastopila na veliki konjeniški prireditvi v Badnu na Dunaju. Težave na startu in slabo startno mesto so bili krivi, da Ikar ni dosegel več od sedmih zmeraj dobrega devetega mesta med dvanajstimi kasači. Za zmagovalca je po kilometrskem času zaostal vsega dobrih sekundo.

Banke nič več, kar so bile

Z novim zakonom o bankah in finančnih organizacijah se bosta položaj bank in njihovo razmerje do gospodarstva bistveno spremenila, drugačna pa bo tudi njihova notranja organiziranost. O tem in o nekaterih drugih aktualnih zadevah v Temeljni dolenjski banki Novo mesto se s predsednikom njenega poslovnega odbora Sergejem Thorževskim pogovarjal Tone Jakš.

• **Katero so bistvene spremembe, ki jih prinaša novi zakon, in kako se nanje pripravljate v TDB?**

Letos v začetku leta je bila sprejeta vrsta zakonov, lahko bi jim rekli reformski paket, ki nekoliko drugače postavljajo ekonomske odnose v Jugoslaviji. Med temi je tudi zakon o bankah in finančnih organizacijah, ki je bil sprejet februarja, pred kratkim pa je bil v ponovni obravnavi in so bile vanj vnešene nekatere nove rešitve. Zakon postavlja banko kot delniško družbo oziroma družbo z omejenim jamstvom. To praktično pomeni, da je banka samostojna finančna organizacija, ki opravlja bančne posle ter ob upoštevanju osnovnih načel bančnega poslovanja, kot so likvidnost, varnost in rentabilnost, ustvarja dobiček. V februarjem zakonu je bil rok za reorganizacijo postavljen na konec prihodnjega leta, po novem pa je postavljen na konec letošnjega, zato smo morali pohiti. Junija smo sklicali zbor banke, na katerem je bila osrednja točka dnevnega reda obravnava in sprejem predloga za začetek postopka in ekonomske upravičenosti Ljubljanske banke-Temeljne dolenjske banke po določilih zakona in obravnava poročila o postopku dosedanjih razprav glede formiranja sistema in povezav v sistem Ljubljanske banke.

• **Kako pa naj bi izpeljali novo banko organiziranost, tako v banki kot v sistemu?**

Na zboru smo o tem precej razpravljali ter glede gradiv oblikovali stališča in pripombe, naročili pa smo tudi delegatoma ter strokovnim službam banke, naj se v te razprave aktivno vključijo. Postavljena je bila zahteva, da pred oblikovanjem sistema LB v posameznih bankah, ki že dlje časa poslujejo z izgubami, ugotovijo tako imenovane dubioze, da se tako prepreči vsak poskus njihove socializacije znotraj sistema, smatrali pa smo tudi, da je treba prehod v novo organiziranost v banki in v sistemu LB izpeljati skrbno, umirjeno ter z zagotavljanjem kontinuitete dosedanjih poslov v banki tudi ob spremembi sistema upravljanja in odločanja. To pa ne sme zavlačevati vsebinskega spreminjanja celotnega dela po novi ekonomski zakonodaji.

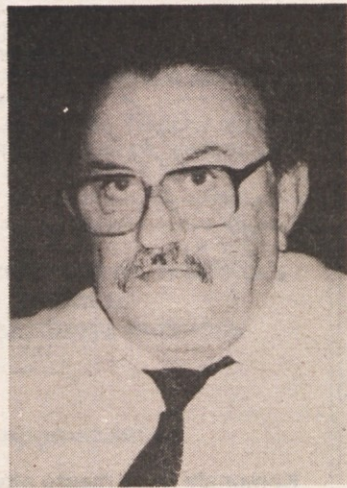
• **Ali se spreminja vloga in pomen ustanovitelja banke?**

Končne opredelitve o bančni organiziranosti in povezanosti so, razumljivo, vezane na opredelitev DO, ki se bodo na osnovi kapitala, ki ga imajo v bankah, v sedanjih skladih banke, povezoval v banke in bančne asociacije. To med drugim pomeni tudi, da se bodo podjetja odgovorno in avtonomno odločala, kako se bodo povezovala v ban-

ke in bančne sisteme. Pri tem gre res za veliko odgovornost. Imenovali smo odbor ustanovitelja banke, ki se po novi zakonodaji zahteva. Ta bo vodil, spremljal in pripravil vse potrebne aktivnosti za kasnejše odločanje tako glede formiranja banke kot njeno povezavo v združeno LB. Računamo, da bodo ustanoviteljice banke tiste, ki že imajo svoja sredstva v skladih banke, gre za sredstva v skladu osnovnih sredstev, v skladu solidarnih odgovornosti novih članic, na tiste, ki bodo, da tako rečem, vplačale delnice. Torej se banka formira kot delničarska družba. Tista podjetja, ki sredstev v delnicah nimajo, ostanejo lahko kot deponenti in na svoja sredstva pač dobivajo obresti v skladu s poslovnimi politiko banke.

• **Ali pa se bo tudi banka pojavljala kot delničar v podjetjih in preko moči kapitala tudi kot soupravljalca?**

O banki kot delničarju v podjetjih še ni bilo govora, vendar sem prepričan, da bo v določenem času tudi do tega

Sergej Thorževskij

prišlo. Zlasti tam, kjer se bo videlo, da bo kapital, ki ga bo banka vložila, dejansko prinesel ustrezne rezultate, odnosno dobiček. Imamo že danes pojave, da v podjetjih, vsaj v nekaterih oblikah upravnih organov, sodelujejo predstavniki banke, zlasti tam, kjer ima banka naložena svoja sredstva, pa je zato njen interes, kako se sredstva oplajajo in kako se problematika razrešuje. Verjetno ni več daleč dan, ko bomo imeli tudi pri nas predstavnike v upravnih organih nekaterih DO. Kot sedaj kaže, bo to kmalu v Novotoku. Zaenkrat gre le za primere, ko podjetja poslujejo z motnjami ali imajo sestavljene sanacijske programe. Ne gre pa več za stari način, se pravi povečevanja kreditnih razme-

rij, ampak kako iz pridobljenega denarja, iz likvidnih sredstev s čim boljšim obračunom: čim hitreje doseči večje učinke. Tega je danes v podjetjih še vse premalo.

• **Poslovnost je tudi odnos do stranke, skrb za njeno lagodnost. Je s tem v zvezi pri vas kaj novega?**

V Temeljni dolenjski banki že dlje časa poskušamo približati bančno poslovanje tako gospodarstvu kot prebivalstvu, zato delamo tudi določene poteze z izgradnjo novih prostorov. Tako v Črnomlju opuščamo stare prostore in gradimo nove, enako bomo naredili v Metliki, v Šentjernej smo pred leti kupili prostore predvsem z mislijo na lokacijo, na kateri bomo letos pričeli gradnjo, novo poslovalnico pa bomo odprli tudi na Drski, saj je tam v naselju vse več ljudi, ki so vezani na banko. Prihodnje leto bi morali biti vse to urejeno, potem nam preostajajo le še manjši posegi tam, kjer bi se širila stanovanjska ali proizvodna naseljenost.

• **Pri poslovanju z denarjem prihaja pri nas zadnje čase do vse večjih težav in zastojev. Tudi neprijetnih situacij. Kje vidite rešitve?**

Z naglo rastočo inflacijo smo prišli do tega, da denarja kratko in malo ni več. Tudi v fizičnem smislu, saj tiskanje zaostaja. Mi ga dobivamo preko SDK, vse večje težave pa so, kako priti do njega, zlasti do večjih enot. Situacija postaja nemogoča tudi v tem smislu, da naše blagajnske mize ne morejo sprejeti takšnih količin, pa tudi v tem smislu, da tam, kjer bi to želeli, ne prejemo zadostnih količin. Mi prevažamo denar z ene poslovne enote na drugo, ko se pokaže potreba, in tako še nekako rešujemo kritične situacije. Težave se bodo s povečanim turističnim prometom še povečale in nastali bodo premiki gotovine v kraje, kjer se prebivalstvo nenadoma poveča tudi po nekajkrat. Zato v bližnji bodočnosti ne vidim rešitve iz težav. Pa saj sami vidite, pred kratkim smo dobili bankovec za sto tisočakov, že sedaj pa bi morali razpolagati s takim z znatno večjo vrednostjo.

• **Seveda ostaja občanom še brezgotovinsko poslovanje. Vam naraščanje čekov ne bo povzročalo težav?**

Brezgotovinsko poslovanje s čeki smo zadnje čase propagirali in je zelo poraslo, vendar ne more povsem zamenjati denarja. Ljudje se vedno bolj zavajajo prednosti poslovanja s čeki. Pred kratkim smo imeli težave, saj nismo računali s tako hitro rastjo negotovinskega poslovanja, vendar sedaj zmagujemo, zato lahko zagotavljam, da v bodoče s tem ne bo večjih težav. Med drugim nabavljamo tudi večji računalnik, ne sicer nov, tako da bomo podvojili naše kapacitete, za tisti del poslovanja, ki ga imamo z Ljubljano, pa so zmogljivosti tam že sedaj zadostne.

PLAVALNI TEČAJ ZA PREDŠOLSKO OTROKE

KRŠKO — Plavalni klub Celozar je razpisal tečaje učenja plavanja za predšolske otroke, stare od 6 do 7 let (letnik 1982). Julijski uspešno poteka, avgustovski pa se bo pričel 1. in bo trajal vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, od 25. avgusta. Prijave sprejema PK Celozar, ali osebno Andrej Škafar na bazenu, vsak delavnik od 18. do 20. ure.

Tobak za zdravje

Zelo uporaben je za „živo tovarno“ kemikalij oz. zdravil

Genetiki ameriške družbe Biosources Genetics Corp. namenjajo vključiti tobačno rastlino v boj proti raku, torej v nasprotje tega, kar tobaku in kajenju sicer pripisujemo. To bodo skušali doseči s pomočjo genetskega inženiringa, nove tehnologije, ki omogoča neslutne možnosti. Dosedanji poskusi so obetavni, saj se je s pomočjo celic tobačne rastline raziskovalec že posredno izdelati encim, ki je potreben za nastanek melamina v koži, to je snovi, ki kot učinkovit filter varuje kožo pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki, povzročitelji kožnega raka.

Raziskave imajo za cilj, da bi tobačno rastlino spremenili tako rekoč v „živo tovarno“ z ceno velikoserijsko proizvodnjo industrijskih kemikalij, živil in kozmetičnih izdelkov. To bi bil nov razlog za pridelovanje tobaka, ki je ob znanih ugotovitvah zdravnikov, da kajenje povzroča pljučnega raka, vse bolj ogroženo. Če bo nov postopek tudi komercialno izvedljiv, kar raziskovalci verjamejo, bodo imeli gojitelji tobaka spet polne roke dela, ta kulturna rastlina, ki je k nam prišla iz Amerike, pa se utegne znebiti svojega dvomljivega slovesa. (Tehnične in tehnološke informacije).

TELEVIZIJSKI SPORED

TELEVIZIJA SI PRIDRŽUJE VSE PRAVICE DO MOREBITNIH SPREMENB PROGRAMA

PETEK, 21. VII.

16.10 — 1.50 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 SVET NENAVADNIH SIL ARTHURJA CLARKA, angl. dok. serija, 2/12
21.00 KRIMILANA ZGODBA, ameriš-

ka nanizanka, 6/20
21.45 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
MAMILO JE SMRT, ameriška nadaljevanja, 1/4
0.00 PISMA NEZNANEMU LJUBIMCU, angl.-franc. film
1.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.00 Ansambel Braneta Klavžerja — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Skupščinska kronika — 20.55 Furranski praznik Postojna 89 (ponovitev) — 22.30 DP v pletanju — 23.10 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Ljubo doma,

kdor ga ima — 9.00 Nedotakljivi (nanizanka) — 9.50 Risanka — 10.00 Sportnik Billy — 10.30 Mozaiki in freske rimskega cesarstva — 11.00 Sanson iz Zagreba — 11.30 Risanka — 11.35 Vo-

jaki (dok. serija, 7/11) — 12.30 Zgodbe iz starih mest: Travnik (glasbena oddaja) — 13.20 Glasbeni večeri v Donatu — 14.25 Ljubo doma, kdor ga ima — 14.55 Odkritje starega portreta — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna

glasba — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Vrnitev Sherlocka Holmesa (zadnji del nanizanke) — 20.55 Večer v klubu (zabavna-glasbena oddaja) — 21.40 Dnevnik 2 — 22.00 Evropski kulturni magazin — 22.50 Program plus — 1.20 Poročila

prireditev — 23.10 DP v pletanju

TV ZAGREB

7.55 TV koledar — 8.05 Vrnitev Sherlocka Holmesa (ponovitev zadnjega dela nanizanke) — 9.00 Ešalon prihodnosti — 10.30 Ferdi (risanka) — 10.55 Program plus (ponovitev) — 12.55 Risanka — 13.15 Beg brez konca (zadnji del nadaljevanke) — 14.15 TV razstava — 14.25 Zdravoteka — 14.30 Zlati rogovi (sovjetski mladinski film) — 16.05 Sedem TV dni — 16.50 Dnevnik 1 — 17.05 Ko zabrega, ne popusti (ponovitev TV drame) — 18.30 Švenk — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Ešalon prihodnosti — 20.45 Tarča (ameriški film) — 22.50 Dnevnik 3 — 23.05 Zabava vas Mišo Kovač — 23.55 Program plus — 2.25 Poročila

Športni pregled — 22.25 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalni program — 13.00 Quo vadis (1. del nadaljevanke) — 13.50 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.00 Balkanski špijon (jugosl. film) — 18.45 Risana serija — 19.08 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Proka (1. del nadaljevanke) — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik — 22.55 Program plus — 0.55 Poročila

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Miti in legende — 8.45 Najlepše antične pripovedke — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dramski program — 21.05 Resna glasba — 21.50 Dnevnik 3 — 22.15 Program plus — 0.15 Poročila

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Mali svet — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalni program — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Svetovni izizz — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Loto — 20.05 Giordano Bruno (italijanski film) — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kontaktni magazin — 23.05 Program plus — 1.05 Poročila

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroški program — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Znak nesreče (sovjetski film) — 22.35 Dnevnik 3 — 23.00 Program plus — 1.00 Poročila

ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodnozabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu.

Slovenija
Moja dežela.

Borci dopolnjujejo statut

Največ predlogov za skrajšanje in poenostavitev statuta — Se naprej po Titovi poti

LJUBLJANA — Konec lanskega leta je komisija za statut pri republiškem odboru ZZB NOV Slovenije pozvala vse občinske odbore ZZB NOV, naj sporočijo predloge za spremembo in dopolnitev njihovega statuta. Odzvalo se je 12 občinskih odborov.

Predsednik statutarne komisije Stane Markič je na nedavni seji republiškega odbora dejal, da se je največ predlogov nanašalo na poenostavitev in skrajšanje statuta in na ukinjanje borčevskih aktivov v delovnih organizacijah, ker je le še nekaj borcev v delovnem razmerju. Nekateri odbori so predlagali celo ukinitve medobčinskih svetov ZZB NOV, češ da niso učinkoviti, kajti v združenju je iz dneva v dan manj borcev. O članarini naj bi odločali občinski odbori ZZB, glede delegatskih razmerij pa so se spraševali, ali je res potrebno delegiranje delegatov v organe SZDL, SIS ipd. Skupnosti borcev, ki imajo domicil v občini, naj ne bi volile svojih delegatov za občinske skupščine ZZB, le-ti bi lahko bili kot delegati združenj borcev. Predlagali so tudi zmanjšanje števila organov v ZZB občin.

Novomeščani pa so šli še dlje, predlagali so občinsko konferenco, ki bi jo sestavljali fleksibilni delegati za vsako programsko in volilno konferenco, ter predsedstvo občinske konference, po potrebi pa bi imenovali posamezne organe in komisije za različna področja.

Statutarna komisija je po preučitvi predlogov občinskih odborov sklenila, da predlaga tako po vsebini kot po obliki ne odstopajo tako močno, da bi morali pripraviti nov statut, spremenili in dopolnili bodo le nekatere določbe sedanjega statuta. Komisija je ponudila skrajšan tekst za poglavje »Značaj in cilji organizacije«, ker pa so borci že stari in bolehnji, je komisija podprla tudi predlog občinskih odborov ZZB, da bi v prihodnje imeli borci neomejene mandate. Predlagali so črtanje določb v 20. in 42. členu statuta, ki omejuje mandat, in dopolnitev 30. člena, ki dopušča tudi ponovitev mandata za delegate.

Delovanje borčevskih aktivov v delovnih organizacijah naj bi se naprej dopustili, poleg tega so predlagali dopolnitev člena z možnostjo borčevskih aktivov v domovih za ostarele. Članstvo ZZB se iz leta v leto manjša, tako je delo v krajevni skupnosti vse težje, zato so predlagali, naj bi bila v statutu predvidena možnost povezovanja več borčevskih združenj. Podrobnosti o združevanju naj bi določili občinski odbori ZZB NOV s svojimi statutarnimi sklepi. Glede medobčinskih svetov ZZB NOV, njihovih organov v občini in članarine pa je komisija predlagala, naj bi se obdržale dosedanje določbe.

Borci na seji niso imeli pripomb na uvodno formulacijo v statutu, da bodo delovali z Zvezo komunistov na čelu, kar kaže, da vztrajajo na poti, ki jo je začrtal že tovarš Tito.

Osnutek sprememb in dopolnitev statuta ZZB NOV Slovenije bodo poslali v razpravo občinskim borčevskim organizacijam, dokončno pa bo potrjeno drugo leto junija. Sklenili so tudi, da bo letna skupščina ZZB NOV Slovenije novembra letos, medtem ko bo kongres ZZB NOV Jugoslavije drugo leto spomladi.

S. NIKOLIČ

»APOENI« PO SLOVENSKO

Vsi, ki se gnetejo v vrstah pred okni Ljubljanske banke v Brežicah, si imajo čas prebrati tudi naslednje obvestilo: »Vljudno prosimo vse varčevalce za razumevanje, ker pri izplačilih ne razpolagamo z ustreznimi apoeni bankovcev. Ustrezne institucije nam žal ne morejo zagotoviti ustreznih apoenske sestave bankovcev.« Ker nam besede »apoeni« ni uspelo najti niti v pravopisni niti v slovarju tujk, menimo, da je najbolje razpisati natečaj za najbolj pravilno razlago, ali še bolje — besedo izpustiti, saj bi šlo v sporočilu tudi brez nje.

TOREK, 25. VII.
16.10 — 1.25 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: DA NE BI BOLELO
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 KLAN, 5. del nadaljevanke
21.05 MEDNARODNA OBZORJA

SREDA, 26. VII.
16.10 — 1.25 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: ALPE-JADRAN
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: ČAKAJOČ NA KOČIJO, argentinski film

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitve Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna,

NS
21.00 OSMI DAN
21.40 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.10 Po brezkončnosti sveta: Azija — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Posledih napredka — 21.05 Obramba pred točo, da ali ne — 21.30 Jutri? (dok. oddaja) — 22.10 Satelitski programi

21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
MAMILO JE SMRT, 4., zadnji del nadaljevanke
NENAVADNE ZGODBE, 8. del. nanizanke
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Zrebanje lota — 20.50 Zabavni torek — 22.20 Satelitski programi

21.35 MALI KONCERT
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
TEŽKO BREME, avstralska nadaljevanja, 1/4
HOOPERMAN, nanizanka, 8/13
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Koncert slovenske baročne glasbe — 21.20 Svet poroča — 22.20 Satelitski programi

10.30 Novice, 11.00 Železi ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Železi ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica govosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastonj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:

8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strizemo zastonj —

Ples osvaja krško občino

Dušan Vodlan je ustanovil plesni studio Videm

KRŠKO — Po dveh letih negotovosti je Dušanu Vodlanu uspelo, da je letos februarja končno le ustanovil svoj plesni studio Videm, nad katerim je pokroviteljstvo prevzela TCP Videm. Čeprav se Vodlan že dolgo ukvarja s plesom in je pri tem dosegel tudi precejšnje uspehe, je njegovo delovanje dobilo pravi zamah in okvir šele z ustanovitvijo studia.

Seveda se je to takoj poznalo tako po številu tečajnikov, ki so šli skozi plesne tečaje, kot po številu prirediteljev. »V tej plesni sezoni smo imeli na plesnih tečajih preko 400 tečajnikov, od najmlajših štiriletnikov do odraslih, na zaključni prireditvi ob občinskem prazniku pa je sodelovalo 150 otrok. Zdaj imamo svojo plesno skupino 19 plesal in enega plesalca, ki je imela doslej že 10 nastopov. Plesalci so se udeležili tudi regijskega tekmovanja, imeli smo dva para v polfinalu ter šest v četrtfinalu. Plesno sezono pa smo zaključili z dvema velikima nastopoma: Mladi Krške občine v plesu in pesmi ter z elitno plesno prireditvijo Plesni cocktail, na kateri so se predstavile plesne skupine iz Slovenije, naša domača plesna skupina pa je odplesala 14-minutno plesno parado Bolero s kostumi, ki sta jih izdelala Lučka Rojec iz Brestanice in Jože Florjanc s Senovega.«

Ples je osvojil Krčane, ki so tako dobili priložnost, da so popestrili svoje družabno življenje, kdaj kasneje pa bo ples lahko postal tudi prava tekmovalna disciplina, čeprav v studiu za sedaj ne težijo k temu. »Mi negujemo predvsem družabni ples, čeprav se lahko pohvalimo, da je naš plesni par Katarina Ulčnik in Silvo Krošelj z Rake

na regijskem tekmovanju prišel v polfinale. Zato bi radi dobili priložnost za organizacijo čisto družabnih plesnih večerov vsaj enkrat na teden. Toda za to bomo morali dobiti stalne prostore; sedaj rešujemo prostorske zagate tako, da gostujemo na šolah in v dvoranh, kjer pa razmere za delo niso najboljše.« Seveda Dušan Vodlan vsega dela ne bi zmozel sam, zato mu pri vodenju tečajev pomagajo Tatjana Avsec, Barbara Požun in Renata Umek, ki vodi začetni tečaj plesa v jazz tehniki. Odločilna pa je tudi pomoč pokrovitelja ter občinske Zveze prijateljev mladine, izobraževalne skupnosti, občine, delovnih organizacij, kot so JE Krško, Lisca s Senovega, Inplet z Blance in drugi, ki imajo vsi veliko razumevanja za plesno dejavnost. Vodlan ima za jesen še precej načrtov, zdaj poleti pa se skupaj s skupino 8 plesalcev nahaja v Ljubljani, kjer so se udeležili poletne plesne šole.

J. SIMČIČ

Dušan Vodlan

DENARNE ZAGATE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

KRŠKO — V krajevnih skupnostih Senovo in Veliki Trn menijo, da bi kazalo spremeniti financiranje krajevnih skupnosti, ker zdaj manjše krajevne skupnosti, ki nimajo na svojem območju nobene tovarne, nimajo prav velikih možnosti, da bi dobile kak dinar za delo. Zato morajo krajevne skupnosti denar, ki ga dobijo iz občinskega proračuna za delegatski sistem, uporabiti za najnujnejše vzdrževanje cest. Pri vsem tem je zanimivo in lepo, da se tudi sozazerno močna KS Senovo pridružuje zahtevam manjših krajevnih skupnosti.

UČBENIKI ZOPET V ŠOLI?

ČRNOVELJ — V črnomaljski občini le še v semiški celodnevni osnovni šoli otroci dobijo knjige v šoli, povsod drugod si jih morajo sami nabaviti. To pa je v tej druginji za marsikatero starše tako velik strošek, da ga bodo s težavo zmogli. Zato so člani izvršnega sveta na nedavni seji zahtevali, naj tudi ostale šole nabavijo šolske knjige, kakor je bilo ponekod že dolgo let v navadi. Prav tako so zahtevali, naj bi vsebino učbenikov ne menjavali vsaki dve šolski leti. S to zahtevo pa se bodo morali najbrž obrniti nekoliko dlje kot le na občinski izvršni svet.

Rokovo cerkev bodo zaščitili

Brežice: Vlaga načenja pomemben kulturni spomenik

BREŽICE — Cerkev sv. Roka v Brežicah sodi med dvajset zaščiteneh slovenskih baročnih cerkev. V začetku 18. stoletja jo je kot zahvalno cerkev zgradila Marija Wurmb-Brandt, žena prvega lastnika brežiškega gradu Ignaca Marije Attemsa. Za ta kulturni spomenik je značilna čista baročna arhitektura z zanimivo baročno fresko v notranjosti.

Dragoceni hram načenja talna vlaga, zato so ga klenili zavarovati pred njo. Denar za zaščitna dela so zbrali občinska kulturna skupnost, kulturna skupnost Slovenije in župnijski urad v Brežicah. Zaščitna dela strokovno vodi Zavod za varstvo kulturne in naravne dediščine Novo mesto v dogovoru z odborom za spomeniško varstvo pri občinski kulturni skupnosti, ki mu predseduje prof. Marjan Gregorič. Delavci odkopavajo temelje in jih odpirajo, da bi meteorna voda lahko otekala v kanalizacijo. Če zunanja kineta ne bo zadoščala, bodo napravili še notranjo.

KOLESARSKI MARATON FRANJA

LJUBLJANA — 22. julija letos bo 8. kolesarski maraton Franja. Udeleženci bodo štartali tega dne ob 8. uri v Tacnu pod Šmarno goro, vozili skozi Ljubljano, Vrhniko, Logatec, Idrijo, Cerkno in Škofjo Loko ter po približno 8 urah prispeli nazaj v Tacen.

Vojaški orkester slavi

Pred 45 leti so se v Črnomlju zbrali borci — glasbeniki in ustanovili svoj orkester

LJUBLJANA — Ob 45-letnici obstoja in delovanja vojaškega orkestra so v Čankarjevem domu priredili 19. junija letos svečan koncert, Bojanu Adamiču pa so za prispevek k razvoju vojaške glasbe podelili plaketo JLA.

Poleti 1944 so borbene enote po Sloveniji prejele telegram, ki je pozival vse borce glasbenike v Črnomelj. V enotah, kot pravi tedanji referent za glasbo pri Glavnemu štabu Bojan Adamič, niso bili navdušeni nad tem pozivom, ker so menili, da so jim borci bolj potrebni za boj kot pa za glasbo. Zbral se je vendarle doberšen del glasbenikov, toda borci so bili brez instrumentov, dobili so jih

Kamere tečejo

Mali jubilej slovenskega filma — Proizvodnja teče

Letos mineva 40 let od nastanka prvega povojnega slovenskega celovečernega filma Na svoji zemlji. In čeprav je okoli slovenske filmske proizvodnje ta čas spletena mreža krize, za nekatere prosojna in pajčevinasta, za nekatere pa čvrsta, se proizvodnja ni zaustavila.

V dokončni dodelavi je film Filipa Robarja Veter v mreži in dokončuje se tonska obdelava filma Coprnica Zofka, stekle pa so tudi priprave za nov celovečerec Umetni raj, ki ga pripravlja režiser Karpo Godina in scenarist Branko Vučičević. Film se v svoji sicer povsem svobodno oblikovani fiktivni zgodbi naslanja na resnične zgodovinske osnove, na srečanje in znanstvo pionirja slovenskega filma Karla Grossmana in kasnejšega svetovno znanega filmskega režiserja Fritza Langa.

V Vibi pa se pripravljajo tudi za realizacijo dragega in nacionalno pomembnega projekta: pripravljajo snemanje prve slovenske celovečerne risanke, ki pa naj bi prišla na platna leta 1991.

BREZ LEPOREČJA V AKCIJO

KRŠKO — Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Krškem skuša v okviru nacionalnega programa akcije »minus 10« prispevati svoj delež v mozaiku, ki mu lahko rečemo tudi skrb za večjo prometno varnost vseh udeležencev v cestnem prometu. Zato upamo, da bo poslej manj leporočja in podeljevanja raznih priznanj, več ofenzivnosti pri uresničevanju že sprejete. Dokler bodo gradili ceste »na črno«, mimo veljavnih predpisov, pozabljali na že davno obljubljene pločnike, kot je denimo tisti ob regionalni skozi Staro vas, Libno, Dolenjo vas itd., bodo naše ceste le še bolj krvave. In ve se, koliko lahko k temu prispeva nek svet, koliko pa neprimerno bolj odgovorni neodgovorneži.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek je bilo moč dobiti krompir po 7 tisočakov, endivijo po 10, čebulo po 6, česen po 12, paradižnik po 8, hruške po 5, marelice po 10, breskve po 8 do 10, ringlo po 4, jabolka 6 do 8, kumarice pa po 18 tisočakov kilogram. Glava cvetače je stala 5 tisočakov, pušelj korenja ali pese tudi pet tisočakov, jajce 2 tisočaka, lonček skute 30 tisočakov, lonček smetane pa 50 tisoč dinarjev. Jurčkov v ponedeljek na trgu ni bilo moč dobiti, lisičke pa so stale 5 tisočakov kilogram, vendar so šle slabo v prodajo.

Priznavalnine za inflacijo

Število upravičencev do teh prejemkov upada

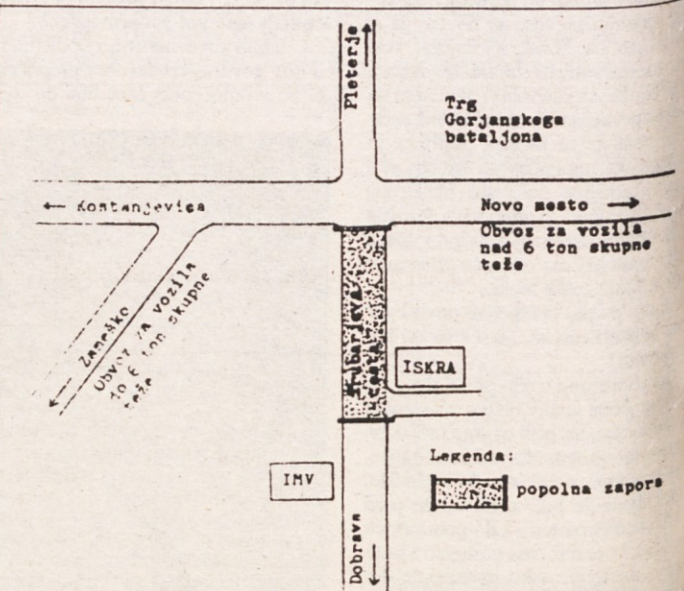
Uresničevanje politike dodeljevanja občinskih priznavalnin je bilo tema razprave na seji republiškega komiteja za borce in VVI. Na seji, ki jo je vodil Stane Kotnik, je v poročilu nanizala Stanka Tutta nekaj podatkov glede priznavalnin. V primerjavi z letom 1987 se je lani število upravičencev do teh prejemkov zmanjšalo za 220 oz. za odstotek od skupnega števila. Pričakovati je, da se bo zaradi naravnega procesa upadanje števila upravičencev nadaljevalo tudi v letošnjem letu.

Med prejemniki priznavalnin je več kot polovica kmečkih upravičencev. Povprečna priznavalnina v Sloveniji je v decembru 1988 znašala 105.615 din ali 28 odst. najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo v tem času. Podatki o lanskem uresničevanju dogovora gibanja priznavalnin kažejo, da so občine dosledno izvajale sklepe DD o medletnih uskladjitvah priznavalnin. Prva uskladitev v višini do 60 odst. je bila v tretjini občin opravljena do konca septembra. V vseh ostalih občinah so to storili v oktobru, razen v občini Novo mesto, kjer so jih prvič uskladjili šele v decembru.

S. NIKOLIČ

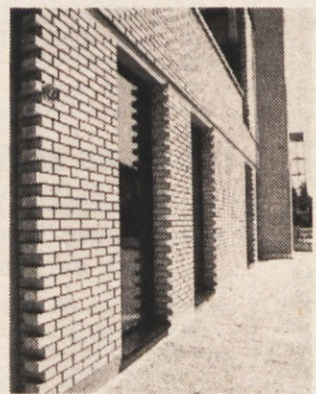
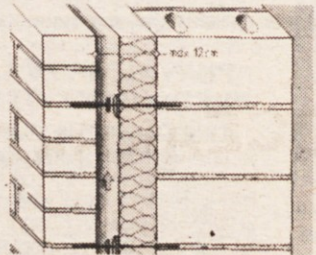
IZPITI ZA NARAVOSLOVNO SMER

BREŽICE — Srednja šola Brežice je razpisala vpis v devet oddelkov prvega letnika, tri za matematično-naravoslovno, in po enega v družboslovno in pedagoško usmeritev; za poslovnofinančno in trgovinsko dejavnost sta bila razpisana dva oddelka za smer ekonomski tehnik in dva oddelka za smer prodajalec. V naravoslovno matematično smer so bili sprejeti vsi kandidati. Bilo jih je 97. Za družboslovno usmeritev so organizirali sprejemne izpite. Prijav je bilo 47, sprejetih 36 učencev. V pedagoško smer so bili sprejeti vsi učenci (36), za smer ekonomski tehnik pa so od 76 prijavitelcev štiri odklonili. S starši in učenci so se dogovorili na svetu šole, da bo merilo uspeh v osmem razredu. Prodajalci so bili vsi sprejeti; prijavilo se jih je 68. Letos je v prvih letnikih en oddelk več kot lani, zato pa bo v tretjem letniku eden manj.

Komunala Novo mesto obvešča, da bo zaradi gradnje vodo-
voda za ves promet zaprta TRUBARJEVA CESTA v
Srednjejeju na odseku od uvoza v Iskro do centra
Srednjejeja.
Zapora bo v času od 24. 7. 1989 do 5. 8. 1989.
Obvoz za osebna vozila in tovorni promet do 6 ton skupne
teže bo po lokalni cesti skozi Zameško, za ostali tovorni
promet pa preko Novega mesta.
Prosimo za razumevanje.

OPEKARNA – RUDNIK BREŽICE INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

CENA DIN/KOS BREZ PROMETNEGA DAVKA			
SILIKATNI FASADNI BLOK 4/1			17.771
SILIKATNI FASADNI ZIDAK 1/1			4.825
BARVNI FASADNI ZIDAK 1/1			6.755
CEPLJEN ZIDAK V PLOŠČICE			
DOLŽINA — ŠIRINA — DEBELINA			CENA DIN/m ²
250 x 65 x 20 mm			95.079
250 x 65 x 30 mm			98.193
250 x 65 x 40 mm			127.336
250 x 65 x 60 mm			187.435
250 x 65 x 80 mm			254.644
250 x 120 x 33 mm			157.200
290 x 140 x 40 mm			189.566
190 x 140 x 36 mm			198.560

V ceni je zaračunana inštruktaža in dostava na dom do 150 km za minimalno naročilo 10 palet. Vse izdelke nudimo tudi v barvah!

Za gotovinsko in avansno plačilo odobravamo kupcem **25% popusta**. **Za virmanska plačila** pa **20% popusta**.

Zahtevajte informacije in prospekte v industrijski prodajalni tovarne po telefonu 0608/64-798, 64-222.

REZULTAT ZA GUINNESSOVO KNJIGO

KOČEVJE — Kočevska košarka se počasi vendarle znova postavlja na noge, nemara je k temu pripomoglo tudi svojevrstno odkritje, za katero mnogi zadržujejo, da bo svoje mesto našlo tudi v sloviti Guinnessovi knjigi rekordov. Ne tako davnega 1968. leta so mladinci Kočevja v prvenstveni tekmi premagali ekipo KK Meste z neverjetnim rezultatom 111:0. Tekma je bila odigrana v Ljubljani, kar daje rezultatu še dodatno težo, zato je nemara prav tudi, če naštejemo kočevske igralce: Papež, Siemberger, Dekleva, Sirle, Pongračič, Bižal, Vukelja, Zamida, Dejak in Simšič. Ob tem naj zapišemo, da so bili tistega leta prvaki igralci Olimpije, ki pa so imeli bojda s kočarkarji iz Most težavno delo. Nič čudnega potemtakem, da kočevski košarkarski delavci sedaj mrzlično iščejo zapisnik srečanja, s katerim želijo rezultat prijaviti v Guinnessovo knjigo rekordov.

M. G.

VIO OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO Delovna skupnost skupnih služb

RAZPISUJE DELA IN NALOGE

RAČUNOVODJE DO OŠ NOVO MESTO

za nedoločen čas

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj pri računovodskih delih in nalogah
- sposobnost organiziranja in vodenja
- znanje uporabe računalnika v praksi.

Kandidati morajo poslati prošnjo z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:
VIO OŠ NOVO MESTO, DSSS, Valantičevo 2.
O izbiri bomo kandidate obvestili v zakonitem roku.

414/29

MERCATOR-KZ KRKA n.sub.o.
TOZD OSKRBA n.sub.o. Novo mesto
CKS 10, Novo mesto

VABILO K SODELOVANJU STARŠI, UČENCI!

če se še niste odločili o nadaljnjem šolanju, vas vabimo, da se ogledate v naši organizaciji, ki razpisuje štipendije za poklic mesarja.

Nudimo štipendijo za deficitarne poklice, plačilo stroškov bivanja v internatu ter stroškov prevoza in šolskih potrebščin. Po končanem šolanju, ki traja tri leta, zagotavljamo zaposlitev in možnosti nadaljnega izobraževanja.

Natančnejše informacije dobite na sedežu TOZD v Novem mestu, na Cesti komandanta Staneta 10 ali po telefonu 21-256, 26-059, 22-542.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o.
TOZD Gozdarstvo Straža, n.sub.o.
komisija za medsebojna razmerja delavcev

objavlja prosta dela in naloge

— vodenje blagovnega knjigovodstva
in odpreme

Pogoji:

- strokovna izobrazba ekonomskega tehnika;
- eno leto delovnih izkušenj
- Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas in sicer, do vrnitve delavke s porodniškega dopusta.
- Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov Gozdno gospodarstvo Novo mesto, TOZD Gozdarstvo Straža, 68351 Straža, Pod Srobotnikom 21.
- Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

419/29

Gozdno gospodarstvo Novo mesto

skupščini
TOK Gozdarstvo Črnomelj
TOK Gozdarstvo Trebnje

razpisujeta

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. Vodje TOK Gozdarstvo Črnomelj
2. Vodje TOK Gozdarstvo Trebnje

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, morajo kandidati pod tč. 1. in tč. 2. izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo strokovno izobrazbo diplomiranega gozdarskega inženirja in najmanj 5 let delovnih izkušenj v gozdarstvu ali strokovno izobrazbo gozdarskega tehnika in 10 let delovnih izkušenj v gozdarstvu;
- da imajo strokovne in organizacijske sposobnosti;
- da imajo sposobnost za razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Izbrana kandidata bosta imenovana za štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:

Pod tč. 1:

Temeljna organizacija kooperantov Gozdarstvo Črnomelj, 68340 Črnomelj, Pod smreko 10 — s pripisom: za razpisno komisijo

Pod tč. 2:

Temeljna organizacija kooperantov Gozdarstvo Trebnje, 68210 Trebnje, Baragov trg 2, s pripisom: za razpisno komisijo
Kandidate bomo o izidu obvestili v 8 dneh po sklepu o izbiri.

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM NOVO MESTO

razpisuje po sklepu sveta

JAVNO LICITACIJO
za odprodajo osnovnega
sredstva

stanovanjska hiša, Breg 10

— stavbišče	61 m ²
— dvorišče	55 m ²
— vrt (njiva)	24 m ²

Hiša stoji v historičnem delu mesta, neposredno poleg restavracije Breg, in je primerna za drobno tiho obrt ali stanovanje. Licitacija bo 12. 8. 1989 ob 9. uri.

Izključna cena 146.000.000 din.

Varščina znaša 10% od izključne cene in jo interesenti nakažejo 5 dni pred pričetkom dražbe na žiro račun št. 52100-603-30297.

Varščina se vračuna v kupnino najugodnejšemu ponudniku, ostalim ponudnikom pa se vrne v 8 dneh po opravljeni javni dražbi.

Kupnino plača najugodnejši ponudnik najkasneje ob podpisu pogodbe.

Prometni davek in ostale stroške plača kupec.

Predkupno pravico ima najemnik oziroma stanovalec.

Objekt spada pod spomeniško varstvo.

Vse podatke o nepremičnini dobe interesenti na tel. št. 21-527, 24-287, 24-603 ali na upravi šole.

V skladu z 11. členom odloka o priznanjih občine Brežice (Uradni list SRS št. 22/80) in 2. členom odloka o spremembi odloka o priznanjih občine Brežice (Uradni list SRS št. 31/83)

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE BREŽICE

RAZPISUJE

OKTOBRŠKE NAGRADE, PRIZNANJA IN PLAKETE OBČINE BREŽICE ZA LETO 1989

1. Oktobrske nagrade se podeljujejo posameznikom in pravnim osebam za posebne dosežke na družbenoekonomskem, političnem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in napredek občine Brežice.
2. Priznanja se podeljujejo posameznikom in pravnim osebam za izredno uspešno delovanje na vseh področjih družbenega dela (na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in družbenooličnega dela).
3. Plakete občine Brežice se podeljujejo kot spominsko darilo posameznikom ali pravnim osebam ob praznikih, jubilejih in drugih posebnih priložnostih kot priznanje za zasluge na katerikoli področju družbenega dela.
4. Predloge lahko posredujejo organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, izvršni svet SO Brežice ter posamezniki.
5. Predloge je treba podati v pisni obliki komisiji za odlikovanja in priznanja skupščine občine Brežice na naslov: Skupščina občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, 68250 Brežice, najkasneje do 31. avgusta 1989. Predlogov, ki bodo prispeli po tem roku, komisija ne bo upoštevala.
6. Podelitev oktobrskih nagrad, priznanj in plaket občine Brežice za leto 1989 bo 28. oktobra 1989 ob prazniku občine na svečani seji zborov skupščine občine Brežice.

Komisija za odlikovanja in priznanja skupščine občine Brežice

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

DENARNO BLAGOVNA LOTERIJA

TRANSOCEANSKO REGATNO DRUŠTVO

1100
DOBITKOV

ŠTIRI
MILIJARDE
(400 STARIH MILIJARDE)

PRVI
DOBI TEK

- 1 dobitnik 3.000.000.000.—
- 18 dobitkov po 500.000.000.—
- 30 dobitkov po 300.000.000.—
- 8 dobitkov, avtomobil CBX 16 RS
- 2 dobitka, potovanje s turist. agenc.
- 100 dobitkov, barvni televizor
- 100 dobitkov, videorekorder
- 100 dobitkov, jadralna deska
- 60 dobitkov, pralni stroj
- 60 dobitkov, pomivalni stroj
- 60 dobitkov, hladilna omara
- 60 dobitkov, štedilnik
- 500 dobitkov, multipractic

CENA SREČKE : 50.000 din
ŽREBANJE 26. AVGUSTA 1989 V PORTOROŽU

SPONZORJI:

gorenje

CIMOS KOPER

INERGO

YACOMa

tedenski koledar

Četrtek, 20. julija — Marjeta Petek, 21. julija — Danijel Sobota, 22. julija — Dan vstaje Nedelja, 23. julija — Brigita Ponedeljek, 24. julija — Kristina Torek, 25. julija — Jakob Sreda, 26. julija — Ana

LUNINE MENE
25. julija ob 14.31 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 21. in 22. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film *Železna roka pravice*. 22. in 23. (ob 22. uri) nemški erotični film *Pohotna Marilyn*. 23. (ob 18. in 20. uri) in 24. (ob 20. uri) ameriški film *Policaj Manijak*. 25. 7. (ob 20. uri) ameriška drama *Noč in dan Makroja*.

CRNOMELJ: 20. 7. (ob 20. uri) italijanski erotični film *Ljubezen in strast*. 21. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film

Smrtonosni plen. 21. 7. (ob 22. uri) in 23. 7. (ob 20. uri) ameriški erotični film *Poper iz Miamijsa* — II. del. 23. 7. (ob 18. uri) ameriška komedija *Moja priljubljena leta*. 25. 7. (ob 20. uri) ameriški erotični film *Vragolije šolskih dni*. KRŠKO: 21. 7. (ob 22. uri) ameriški erotični film *Voyeur*. 23. 7. (ob 18. uri) ameriški akcijski film *Profesija komandos*.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 20. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški film *Kiklon*. 21. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški film *Ljubezen, seks in ostalo*. 22. in 23. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški grozljivi film *Demoni* — II. del. 24. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriška komedija *Transilvania*. 25. 7. (ob 20. in 22. uri) in 26. 7. (ob 22. uri) ameriški kriminalni film *Domiselnj ubijalec*. 26. 7. (ob 20. uri) ameriški risani film *Ameriška pravljica*.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 21. do 23. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film *Nevaren posel*. Od 24. do 26. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški film *Striptiz smrti*.

KARAMBOLIRANO Z 101, letnik 1985, ugodno prodam. Ogled od 17. ure dalje. Malinovič, Pot na Gorjance 44, Novo mesto. (P29-67MO)

JUGO 45 E, letnik 6/87, 22.500 km, prodam. Tel. (068) 51-492. (P29-54MO) OPEL KADET C 1200 KARAVAN 77 rdeče barve, pravkar registriran, prodam. Tel. (068) 22-669. (P29-55MO) LADO RIVO 1300, staro 14 mesecev, prodam. Okorn, Blato 22, Trebnje, tel. popoldne (068) 44-859, dopoldne (068) 44-211. (P29-15MO) BMW R-50/50, letnik 1972, v odličnem stanju, prodam. Tel. (068) 25-912, popoldne. Cena 350 DEM. (P29-17MO) JUGO 45, star dve leti, 15000 km, prodam, Ravbar, Dol. Toplice, tel. 65-247. (P29-18MO)

126 PGL, letnik 1987, prodam. Kermc, Nad mlino 41/20, Novo mesto. (P29-22MO)

GOLF JX, letnik 1987, in mercedes 200 D, letnik 1970, prodam. Tel. (068) 49-107, 49-137. (2803-MV-29)

126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 28-794. (2788-MV-29)

GOLF DIESEL, 8/1983, in audi 90 super prodam. Tel. 21-912. (P29-28MO) JAWO 350, športno opremljeno, registrirano do 1. 4. 1990, prodam. Tel. (068) 47-488. (P29-27MO)

LADO caravan 1200, letnik 1981, ter 3 mm³ suhega smrekovega ostrešja (že obdelanega) prodam. Cena po dogovoru. Ciril Beretič, Šmarjeta 32. (P29-26MO)

126 P, letnik 1984, registriran do maja 1990, prodam. Tel. (068) 43-571, popoldne. (P29-25MO)

126 PGL, letnik 1987, prodam. Roman Košale, Potočna vas 23 a, Novo mesto. (2783-MV-29)

LADO 1300 S, letnik 1983, prodam. Tel. 86-210. (2782-MV-29)

R 4 GTL, letnik 1987, rdeče barve zelo ugodno prodam. Tel. 26-741. (2785-MV-29)

GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. Tel. 27-029, dopoldne, 84-407, popoldne. (P29-29MO)

Z 101 GTL 55, letnik 1987, in tovorni avto Mercedes 11-13, letnik 1976, ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 52-282. (2784-MV-29)

UNO 45, prva registracija april 1984, prevoženih 67000 km, prodam. Telefon (0608) 60-094. (P29-24MO)

R 4, letnik 1978, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (0608) 61-437. (2786-MV-29)

GOLF diesel, letnik 1983, zelene barve, prodam. Franc Bevc, Dol. Kronovo 33, Šmarješke Toplice. (P29-12MO)

R 18 prodam. Tel. 22-648. (P29-14MO)

PRODAJ JUGO 45 A, letnik 86. Inf. na tel.: 28-022.

GOLF DIESEL, letnik 1986, prodam za 17 mil., šotor ter dve splani vreči, novi, pa za 3,5 M. Priselac, Drska 50, Novo mesto. (P29-49 MO)

ZASTAVO 750, november 1984, dobro ohranjen, prodam. Anton Štamcar, Gorenja vas 38, Šmarješke Toplice. (2807-MV-29)

OSEBNI AVTO JUGO 45 rdeče barve, letnik 1987, prodam. Tel. 58-254 od 13. do 19. ure. (2806-MV-29)

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Tel. 20-411. (čik-MV-29)

ZASTAVO 126, oktober 1986, 27.000 km, prodam. Tel. 28-343. (28P5-MV-29)

TOMOS APN 6 S, v garanciji, prodam za 1,1 M. Trščinar, Jurna vas 30, Novo mesto. (2804-MV-29)

RENAULT 4 GTL, letnik izdelave 1984, registriran do 1990, prodam. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško. (2799-MV-29)

ZASTAVO 101 GT, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 21-675. (2778-MV-29)

126 P, letnik 1980, registriran do aprila 1990, prodam za 1200 DEM. Tel. 24-567. (2781-MV-29)

126 P, letnik 1983, prodam. Milan Pergar, Nad mlino 17, Novo mesto, tel. (068) 22-780. (2780-MV-29)

PRODAJ tovorni avto TAM 5000 za prevoz kontejnerjev, letnik 1973, z novim motorjem, in kontejner. Vrtičič, Otočec, Nad Krko 12. (2777-MV-29)

Z 750, letnik 1982, registrirano do januarja 1990, prodam. Golobič, Dolž 7, Novo mesto. (2773-MV-29)

FIAT 126 PK, letnik 12/1983, prevoženih 48.000 km, odlično ohranjen, prodam. Tel. 42-346, Robert Lampe, Vrh 22, Šentjernej. (2789-MV-29)

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1984, registrirano do decembra, in traktorsko škroplilnico (200 l), še v garanciji, prodam. Tel. (068) 24-226. (2791-MV-29)

KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101 I-1 GX, letnik 1988, prodam. Tel. 49-673. (P29-65 MO)

PEUGEOT 305 SR za vrednost 7.400 DEM prodam. Tel. 27-782. (4935-MV-29)

KADETT D, model 80 (uvoz in ZRN), prodam. Tel. (0608) 70-039, popoldne. (P29-57 MO)

SAMARO, maj 1988, prodam. Trebnje, tel. 44-948. (P29-58 MO)

Z JUGO I, 1 GX, letnik 1987, in R 18, letnik 1984, prodam. Tel. 40-009 po 15. uri. (P29-59 MO)

126 P, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam. Tel. 42-466. (2826-MV-29)

GOLF JXD, letnik 1985, in 126 P, letnik 1977, obnovljen, registriran, ugodno prodam. Gor. Kamence 23, Novo mesto. (P29-69 MO)

prodam

PRODAJ hrasteno peč za centralno na ogelje, 2 kom. vrstnih vhodnih vrat in strešno okno. Vprašajte popoldne na tel. 21-292, Kuhar, Kettejev drevored 33, Novo mesto. (čik-PR-29)

STREŠNIK, grafitno siv, Dobruška vas, 2000 kom., poceni prodam. Tel. (0608) 61-846. (P29-11MO)

GLOBOK otroški voziček (uvožen), stajico in hojico prodam. Tel. 65-478. (P29-13MO)

STROJ za izdelavo betonskih zidakov, star 4 leta (štirje modeli), prodam. Tel. (0608) 33-887. (P29-19MO)

KOMPLETNO rabljeno ostrešje z letvami in opeko, velikost 5 x 6, prodam. Martin Brodarič, Rosalnice 14, Metlika. (P29-20MO)

KRAVO, staro 7 let, 8 mesecev brejo, prodam. Tel. 85-919. (2793-PR-29)

BARVNI TELEVIZOR Gorenje in črno-beli prenosni televizor Iskra prodam. Informacije popoldne na tel. 25-511. (2796-PR-29)

5 čebeljih družin na 10 AŽ satju prodam. Telefon 52-372. (2774-PR-29)

DVA VINSKA SODA (800 in 600 l), rabljena, prodam. Longar, Česnjevek, Trebnje. (2775-PR-29)

PO UGODNI CENI prodam dekliško posteljo z jogijem ter garderobni omari. Tel. 65-494. (2560-PR-29)

STROJ za izdelovanje lesenih žlic prodam za 2500 DEM. Tel. (061) 871-140. (P29-5 MO)

MIZO s stoli in jedilnim kotom ter otroški voziček prodam. Tel. 26-805. (čik-PR-29)

POROČNO OBLEKO št. 42 za noseče, rožnate barve, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 23-494, Cesar. (čik-PR-29)

MAESTRAL 9 S in jamabo 3,5 prodam. Drska 11, Novo mesto, tel. 22-935. (P29-3 MO)

PRODAJ 3 m³ suhih smrekovih plohov (8 cm), gašeno apno, vrtno kosilnico Panonija, novo, 1000 komadov rabljene strešne opeke ter ovce z mladiči. Tel. 26-883, popoldne, ali 24-480, dopoldne, Nagelj. (2771-PR-29)

SKORAJ NOVO SPALNICO zaradi selitve ugodno prodam. Tel. 65-645 v soboto in nedeljo. (P29-34MO)

MAESTRAL COLN 18 in tomos 4 prodam. Tel. 62-973. (P29-38MO)

BRAKO PRIKOLICO, staro 10 let, ugodno prodam. Tel. (068) 23-742. (2810-PR-29)

BARVNI TELEVIZOR Grundig prodam. Tel. 51-288 ali na naslov: Dušan Panjan, Vojna vas 27, Črnomelj. (P29-45MO)

ŠTEDILNIK Gorenje (2 plin, 2 električna), zelo dobro ohranjen, prodam. Tel. 20-345. (P29-48MO)

KOMPRESOR TRUDBENIK, tri glave, 1100 l/min, prodam. Tel. 40-070. (2802-PR-29)

TELEVIZOR GORENJE, barvni, ugodno prodam. Tel. 24-449. (P29-30MO)

OTROŠKI VOZIČEK PEG in stolček za hranjenje prodam. Tel. 23-342. (2912-PR-29)

DIGITAL SYNTHESIZER FARFISA z ritmi, midi sistemom, 32 zvokov, pet oktav, in pedal ter kovček prodam na dva obroka. Tel. (068) 21-229 Marjan. (2815-PR-29)

BREZHIBNI BARVNI TV Iskra prodam. Tel. (068) 25-625 po 15. uri. (P29-51MO)

OTROŠKO KOLO in posteljico prodam. Tel. 40-048. (P29-53MO)

JARČKE NESNICE, stare tri mesece in pol, prodam. Groblje 7, Novo mesto. (2824-PR-29)

SOTOR, nov, za 5 oseb, s predprostom, novo vetrobransko steklo za Z 101 in zadnji pokrov za Z 128 ter plohe ugodno prodam. Belokranjska 54 (Gotna vas), Novo mesto. (2825-PR-29)

ELEKTROMOTORJA 4 KW in 5,5 KW ter traktorski plug PTO-2 prodam. Staniša, Vinja vas 34, Novo mesto. (2834-PR-29)

posest

V BLIŽINI Semiča v vasi Osojnik prodam staro hišo s sadnim vrtom. Pokličite tel. (061) 218-624. Cena po dogovoru. (P29-16MO)

ZAZIDLJIVO PARCELO pri Šentjernejju prodam. Tel. (068) 28-750. (P29-23MO)

TRAVNIK na Golem pri Čadražah, k.o. Gradišče (28 a 66 m²), prodam. Staniko Kušljan, Na gmajno 3, Šentjernej. (2774-PO-29)

NOVO MESTO — HIŠO, vseljivo (147 m²), prodam. Juvanc, Mala Cikava 9. (2772-PO-29)

V Podturnu pri Dolenjskih Toplicah prodam dve gozdni parceli velikosti 2723 m² in 989 m². Tel. (068) 65-227. (P20-62MO)

PRODAJ začeto individualno gradnjo na Gačah. Tel. zvečer 22-783. (čik-PO-29)

HIŠO v Stranjah 7, pošta Vliki Gaber, prodam. Tel. (068) 46-564. (P20-47MO)

V NAJEM vzamem hišo ali stanovanje. Informacije na tel.: 28-022.

V lepem sončnem kraju, oddaljeno 5 km od Brežic, prodam takoj vseljivo visokopritlično hišo (7,5 x 12,5), staro 5 let, z manjšim gospodarskim poslopjem in 2 ha obdelovalne zemlje ali brez nje. Informacije dobite v Sloveniji po 19. uri na tel. (0608) 69-457 ali v ZRN 02173-54718. (P28-7 MO)

V centru Krškega prodam stanovanjsko hišo, primerno za manjšo obnovo. (0601) 81-749, zvečer. (P29-4 MO)

STARO HIŠO v Novem mestu prodam. Tel. (068) 21-145. (2770-PO-29)

kmetijski stroji

TRAKTOR TV, 30 KS, star 7 let, dobro ohranjen, prodam. Tel. 33-941, popoldne. (P29-7 MO)

TRAKTORSKI OBRAČALNIK za seno Sonce prodam. Andrej Jenžur, Drnovca 59, Leskovec pri Krškem, tel. (0608) 34-958. (P29-1 MO)

TRAKTOR Ferguson (35 KW) prodam. Martin Lenart, Smolenja vas 21 b. (2797-KS-29)

KULTIVATOR HONDA 600, rabljen 15 ur, z vsemi priključki, tudi originalno prikolico, prodam. Tel. 24-249. (2808-KS-29)

TRAKTORSKO PRIKOLICO-kiper Ljutomer, letnik 1985, prodam. Alojz Vizler, Pod goro 4 D, Krško. (P29-32 MO)

TRAKTORSKO prikolico, novo (ni kiper), prodam. Tel. (0608) 69-126. (P29-41 MO)

TRAKTOR IMT 533, 1800 delovnih ur, prodam. Tel. (0608) 82-361. (2830-KS-29)

IMT 540 in dva vozova (14, 15 col) prodam. Božnar, Slančji Vrh, Tržišče. (2832-KS-29)

KOSILNICO BCS 127 ugodno prodam. Žibert, Blanca, tel. 88-307. (2831-KS-29)

KOSILNICO BCS, telička simentalca in gumi voz 20 col železa, prodam. Žitnik,

Babnogiška 31, Lavrica, p. Škofljica, tel. (061) 666-420. (P29-65 MO)

TRAKTOR IMT 533 in smrekove plohe prodam. Vidmar, Dolenja vas 7, Otočec. (čik-KS-29)

IZKOPAC KROMPIRJA INEKS LIFAM in motorno nahrbtno škroplilnico Panonija prodam. Mohorčič, Zagorica 18, 68211 Dobrič. (P29-46 MO)

TRAKTOR UNIVERZAL 45 prodam. Stanislav Udovč, Črmošnjice 55, Stopiče. (2811-KS-29)

TRAKTOR URSUS 35, star 10 let, 2000 delovnih ur, prodam. Cveto Zornič, Šmarješke Toplice 14. (2801-KS-29)

TRAKTORSKO PRIKOLICO prodam. Edo Urekar, tel. (068) 67-233. (P29-52 MO)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starca očeta, strica in svaka

PAVLA GREGORIČA

iz Črnomlja

Ljubil si naravo, dom in zemljo, tria jokala bo, ko tebe v vinograd več ne bo.

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem ter sosedom z Dobličke Gore, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi HP Kolinski-TOZD BELSAD, Gorenju Črnomelj, Tonosi Adlešiči in ZB Črnomelj. Zahvala tudi govornikom za poslovljene besede, pevskemu zboru in godbi ter g. kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila draga mama, babica in prababica

MARIJA MAKOVEC

Podturn 46

Hvala vsem, ki ste ji v težkih trenutkih pomagali in jo pospremili na zadnji poti.

VSJ NJENI

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustila draga mama, stara mama, tašča in sestra

JOŽEFA KALIN

roj. Ovniček

z Malega Slatnika 17

Ljubila si polje, ljubila si dom, v tihem jutru odšla si v večni dom.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za pomoč, podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi OOS LABOD-TOZD Ločna, sodelavcem iz OOS, IMV REVOZ-proizvodnja III, preme R 4, in SCP, OOS OPEKARNA Zalog ter KUMPOVIM. Lepa hvala tov. AVSCU za poslovljene besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

V SPOMIN

24. julija mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dobri mož in oče

LOJZE ŠRIBAR

iz Podulc pri Raki

Žalujoča žena Zofi, sinova Slavko in Jože z družinama

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozdz Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.

ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.

UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 6.000 din, naročnina za 2. polletje 150.000 din; za delovne in družbene organizacije 320.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120.000 din, na prvi ali zadnji strani 240.000 din; za razpise, licitacije ipd. 130.000 din. Mali oglasi do deset besed 90.000 din, vsaka nadaljnja beseda 9.000 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništ

**IZOLACIJE, SERVIS ZAMR-
ZOVALNIKOV**
Viktor Pajek
Pujska cesta 89, Maribor
telefon 062-305-150 ali 413-606
nonstop

Generalno popravljamo in obna-
vljamo ohišja zamrzovalnih apa-
ratov. Če se je pri vašem zamrzo-
valniku pojavilo rosenje, če pozi-
mi od zunaj ledeni, poleti pri čepu
toči, mu bomo z obnovo izolacije
povrnili izolacijske sposobnosti.
Tudi če se pri vašem aparatu
življenjska doba že izteka, ga
bomo usposobili, da bo deloval
kakor nov. Prihranite 50% elektri-
ke!

Za storjeno delo dobite garancijo.

CENIK GORENJE — LTH:
345 l 990.000
300 l 990.000
220 l 890.000
410 l 890.000
310 l 890.000
210 l 830.000
50 l 720.000
345 l z dodatno steno 1.250.000
220 l z dodatno steno 1.115.000

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE OBČINE NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

POMOČNIKA DIREKTORJA IN VODJE ODSEKA ZA GOSPODARSKI IN SOCIALNI RAZVOJ

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa Zakon o sistemu državne
uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o repu-
bliških upravnih organih, se zahteva še izpolnjevanje pogojev,
in sicer:

- visoka izobrazba ekonoške smeri
 - 5 let delovnih izkušenj
 - opravljen strokovni izpit
 - aktivno znanje slovenskega jezika
- in pogojev, določenih v Družbenem dogovoru o uresničevanju
kadrovske politike v SR Sloveniji predvsem: moralno-etične vr-
line, zavzetost in družbena aktivnost pri uveljavljanju in razvija-
nju socialističnega samoupravnega sistema, sposobnost us-
klajevanja širših interesov na podlagi meril in pooblastil.
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polno de-
lovno obveznostjo.

Pomočnik direktorja in vodja odseka za gospodarski in socialni
razvoj je vodilni delavec. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo
4 let in bo po preteku te dobe lahko ponovno imenovan ali pa
razporejen k drugim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi
strokovni izobrazbi.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom
sprejema 8 dni po objavi Zavod za družbeno planiranje in urba-
nistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem
zbiranju prijav.

417/29

*Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
zdaj boš v preranem grobu spala.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 65. letu starosti za-
pustila draga mama, stara mama in babica

JUSTINA ŠPILER roj. Pleterski

iz Zdol 13 pri Krškem

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so
nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje in pokojno v tako le-
pem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Špraj-
cu in dr. Sunciću in patronažnima sestrama Nevenki Žiberni ter Milki,
gospodu župniku za lepo opravljeni obred in govor, Branku Šobi za lep
govor in zdolskim pevcem ter vsem, ki ste pokojno v času njene bolezni
obiskovali in ji lajšali bolečine. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*Življenje Tvoje je bilo
trpljenje, skrb in delo,
skrbi svoje si prestala,
zdaj mirno boš v grobu spala.*

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in
teta

BARBARA BARTOLJ

roj. Mravinc
iz Irče vasi 17, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, posebej še družini Gričar, Vovkovi teti, znancem in
prijateljem, ki so nam izrazili sožalje, podarili toliko cvetja in našo mamo v tako velikem številu pospremili na
zadnji poti. Hvala tudi osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnice za pomoč, gospodu kaplanu za lepo
opravljeni obred, vaščanu Tonetu Hrovatu za poslovilne besede in godbi za izrečeno sožalje ter zaigrane
žalostinke. Hvala vsem!

Žalujoci: sinovi Jože, Tone, Janez ter hčerki Cvetka in Elka z družinami

razno

HISO s telefonom v Novem mestu
vzajem v najem za več let. Roznjan,
Vnanje Gorice 200, 61357 Notranje Go-
rice. (P29-10MO)

TRAKTOR Pasquali, obnovljen, me-
njam za frezo Diesel. Prodaj mizarski
rezkar, manjšo frezo in moped na 4 pre-
stave. Lado Lavrič, Stare Žage, Dol. To-
plice. (2792-RA-29)

preklici

FANI GAZVODA, Smolenja vas 50,
Novo mesto, opozarjam vse, ki me žalijo
in obrekujejo, naj s tem prenehajo, sicer
jih bom sodno preganjala. (2759-PK-29)

čestitke

DRAGEMU očetu, staremu očetu in
dedku JOŽETU GAZVODI iz Šentjošta
vse najboljše za njegov visok življenjski
jubilej — 90-letnico, sinu JOŽETU pa
srečno vrnitev iz Kanade v rojstni kraj že-
le vsi domači, sinovi in hčere z družinami.
(2821-CS-29)

obvestila

GOSTILNA ROGELJ, Rdeči Kal,
vabi 22. julija ob 20. uri na vrtno veselico.
Igra ansambel BRODNIKI. (2793-
OB-29)

GOSTILNA ŽOLNIR v Kostanjevici
obvešča svoje goste, da bo zaradi letnega
dopusta lokal od 23. julija do 11. avgusta
zaprt. Se priporočamo! (P29-42MO)

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta,
starega očeta, brata in strica

VEKOSLAVA FABJANA

iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili z njim in z nami v času njegove
bolezni in smrti.

Žalujoci: vsi njegovi

*Skrb, tema, trpljenje — tvoje je bilo
življenje.
Bolečino in trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 59. letu
starosti zapustila draga žena, mama, sestra

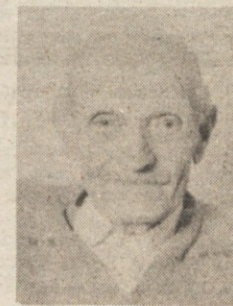
ELIZABETA GRACAR

roj. KOLENC

iz Praprotnice 7

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki
ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo dr.
Elgi Majdič in dr. Stanislavi Vilfan za nesebično pomoč, IMV Mirna in
Dani Mirna za podarjene vence in izrečeno sožalje. Vsem še enkrat is-
krena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*Ni več trpljenja, ni bolečine,
življenje je trudno končalo
svoj boj.*

(Gregorčič)

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče,
dedek in pradedek

JANEZ STARC

iz Predgrada 15

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vašča-
nom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in
cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji
poti. Posebej se zahvaljujemo družini Rače za nesebično pomoč, GD
Predgrad, sodelavcem DO Unior Stari trg, STOJNA Kočevje, ZD Ko-
čevje, Obrtno združenje Kočevje, Pevskemu zboru za lepo zapete žalo-
stinke, dr. Odorčiču in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem
in vsakemu posebej še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: žena Marija, sinovi Ivan, Stanislav, Lojze z družinami in
hčerki Anica in Mimica z družinami

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je mnogo prezgodaj
zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat,
stric in tast

JOŽE HOČEVAR

iz Regerče vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in so-
delavcem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter tako številno sprem-
stvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za nesebično
pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustila draga ses-
tra in teta

PEPCA PAVLIČ

z Ragovske 10

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz Orehovice,
ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih in nam izrazili sožalje,
podarili vence in cvetje. Hvala ZB NOVO MESTO za govor in podar-
jeno cvetje. Še posebej se zahvaljujemo pevskemu zboru Orehovica,
Alešu za prelepo zaigrano žalostinko in gospodu župniku iz Šentjerneja
za opravljeni obred. Hvala družini Luzar za pomoč.

Žalujoci: nečak Lojze z družino

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustila
naša mama, babica in prababica

TEREZIJA KNEZ

Pod Trško goro 96

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in VVO
enota Drska-Kandija za podarjeno cvetje in izraze sožalja, govorniku za
poslovilne besede, Društvu upokojencev Novo mesto in gospodu pro-
štu za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega in skrb-
nega očeta, starega očeta, tasta in svaka

ANTONA DRŽAJA

iz Bršljina 4

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem
za vso pomoč, ustno ali pisno izraženo sožalje ter podarjene vence in
cvetje. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom, sestram in strežnemu
osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za vso
skrb in nego. Hvala delavcem Železniške postaje Novo mesto za podar-
jeni venec in poslovilni govor, predsedniku KS Bršljin za besede siove-
sa, pevcem in p. Felicijanu za opravljeni obred. Vsem, ki ste pokojnega
pospremili na njegovo zadnjo pot, naša iskrena hvala!

Vsi njegovi

Novo mesto, 18. 7. 1989

*Sredi dela si se ustavil,
trpljenje si prestal,
v grobu zdaj boš mirno spal.
Nikdar te ne bomo pozabili,
ker smo te zares ljubili.*

ZAHVALA

V 58. letu je kruta smrt iztrgala iz naše srede dragega moža, očeta, starega očeta,
brata in strica

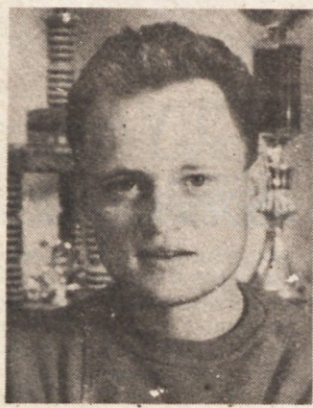
JOŽETA GRADIŠARJA

iz Dol. Sušic 8

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih
kakorkoli pomagali, darovali cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnjo pot. Posebno
se zahvaljujemo vsem vaščanom za nesebično pomoč, Francetu za poslovilne besede, cerkvenemu pevskemu
zboru, gospodu župniku, kaplanu in nečaku dr. Janezu Grilu za lepo opravljeni obred, DO Cestno podjetje,
delavcem kuhinje in strežbe zdravilišča Dolenjske Toplice, DO Pionir-TOZD MKI-SI ter DO Mercator-
TOZD Standard.

Žalujoci: žena Milena, sin Jože, hčerka Helenca z družino in ostalo sorodstvo

SREČKO GLIVAR

Moti se, kdor misli, da je Srečko Glivar z naslovom najboljšega jugoslovanskega kolesarja, ki ga je osvojil pred dnevi v Kobaridu, zacelil vse rane. Ena je, ki ga peče še danes. Vsi, ki jim kolesarstvo karkoli pomeni, se bodo spomnili Glivarjevega imenitnega dosežka iz leta 1986, ko je na eni najtežjih amaterskih dirk, Giro di Regione v Italiji, zasedel za jugoslovanske kolesarje doslej še neprekosljivo sedmo mesto v skupnem seštevku, hkrati pa pobral majico zmagovalca gorskih ciljev. Prek noči je Srečko postal medijska zvezda, v svoje vrste so ga vabili najznamenitejši profesionalni klubi. In najmanj, kar je Srečko po takšni dirki pričakoval, je bilo, da mu bo zagotovljen tudi dres z državnim grbom za nastop na larski olimpijadi v Seulu. Potem pa je prišlo razočaranje, ki ga še danes ne more razumeti; namesto letalske vozovnice za Seul ga je doma čakal poziv k vojakom.

»Kot da bi se podrl svet. Dve leti sem služenje vojaškega roka odlagal na račun olimpijskih iger, ko bi moral nanje odpotovati, sem moral v JLA. Težko je preboleli takšne udarce, še posebej, ker te potem v sivo zeleni uniformi vsi pozabijo. Spet sem bil Srečko Glivar, tisti, ki je leta 1980 kot štirinajstleten fant prvič sedel na dirkalno kolo. Nič me ni poznal, moral sem začeti znova.«

Srečko je pričel kasno, štirinajst let je bil star, hodil je v 8. razred osnovne šole, ko se je prvič udeležil šolskega prvenstva v Vavti vasi. Bil je tretji. To mu je dalo volje, nanj je postal pozoren tudi Brane Dular, ki je bil takrat med ustanovitelji kolesarske sekcije v Straži. Po nekaj rekreativnih maratonih je Glivar oblekel dres mlajših mladincev

novomeške Krke. Prva prava dirka zanj je bila na dirkališču v Kranju. »Takrat se nisem znal voziti, učil sem se. Toda imel sem se od koga, z menoj sta takrat v kolesarski svet vstopala Papež in Smole. Spominjam se, da smo bili ekipno tretji v državi, kakšnih posameznih rezultatov ni bilo.«

Zato pa je Srečko nase opozoril že naslednje leto med strejšimi mladinci. Bil je sedmi na izredno težki etapni dirki v ČSSR, enako sedmi na Dushica Jugend Touru v Avstriji, z ekipo je osvojil svoj prvi naslov državnih prvakov. Prehod v člansko konkurenco je bil nekoliko težji. Ker Novomeščani niso imeli članske vrste, saj sta bila Papež in Smole v JLA, je na dirki Alpe Adria vozil za kranjsko Savo, bil na tekmah po Italiji in Avstriji, a ga je prav tukaj ustavil grd padec. Toda Glivar se je hitro opbral, že leto kasneje si je s tretjimi mesti na dirki Alpe Adria, dirki po Jugoslaviji in na državnem prvenstvu priboril reprezentančni dres, z ekipo je bil na svetovnem prvenstvu v ameriškem Coloradu enajsti, prav tako je leto kasneje nastopil tudi na svetovnem prvenstvu v Avstriji.

»Če ne kakšne čudne igre, so me doslej ustavljali padci, kot je bil tisti letos v Italiji, ko sem izgubil mesec treninga in dirk. Naslov državnega prvaka mi je zato še tolikanj dragocnejši, čeprav to še zdaleč ni moj končni cilj. Sebi želim pokazati, koliko v resnici zmorem, najmanj, kar to pomeni, je prevoziti celo sezono v enaki formi, imeti rezultate, ki nekaj pomenijo ne le v jugoslovanskem, tudi v svetovnem kolesarstvu. Potem se bo lažje odločiti. Na profesionalne ponudbe še nisem pozabil, toda vem, da tam uspejo resnično le dobri. Ne maram biti med tistimi — in takih ni malo — ki med profesionalci vozijo zastoji. Meni profesionalne dirke ustrezajo, so težke in tam pridejo do besede specialisti.«

Srečko je eden od njih, njegova »specialiteta« so gorske, težke etape. Približno takšne, kot je proga na letošnjem svetovnem prvenstvu v Franciji. Glivarju, ki ima mesto v reprezentanci že zagotovljeno, je ta nastop pravzaprav prvi in edini letošnji cilj. 26. avgusta, prav na dan, ko bo dopolnil 23 let, želi sebi in klubu podariti največji uspeh: svoje ime zapisati vsaj med dvajsetico najboljših kolesarjev sveta.

BOJAN BUDJA

Spet je zacvetelo morje

Nevšečnosti ne povzročajo kremenčaste alge, ampak sluz, ki jo izločajo — Ne »na mokro«

Morje spet cvete, Italijani so priprani, da jim bodo alge uničile letošnjo turistično sezono, pri nas pa smo po stari navadi (bo že kako) manj pesimistični. Na alge smo se že tako navadili, da vsak otrok ve, da so vzrok težav kremenčaste alge; gre predvsem za dve vrsti kremenčastih alg Nitzschia closterium in Nitzschia delicatula.

Te alge živijo na morskem dnu, kjer se intenzivno razmnožujejo v zimskih in pomladanskih mesecih, torej veliko pred cvetenjem morja. Če je v morju veliko anorganskih spojin dušika in fosforja, vitaminov in antibiotikov, se kremenčaste alge razmnožujejo še bolj veselo in pride do prave populacijske eksplozije. Med razmnoževanjem izločajo veliko sluzi.

Z nastopom poletja oziroma z več svetlobe in povišano temperaturo vode nastanejo v morju pogoji, ki za svatovanje alg niso primerni. Nasprotno. Orjaške kolonije kremenčastih alg, ki so zrastle s pomočjo dušika, fosforja in drugih snovi, ki jih je v morje spustil človek, začno odmirati. Kot smo že rekli, izločajo kremenčaste alge veliko sluzi. Alge odmerjo, sluz ostane, v morju je veliko bakterij, ki razgrade vsako organsko snov. To se zgodi tudi s sluzjo; med razgradnjo (gnitjem) se v tkivu sluzi sproščajo plini, vidimo jih kot majhne mehurčke. Plini narede sluz specifično lažjo od morske vode, sluz se dvigne na površje, pravimo, da morje zacvete, čeprav je morje že odcvetelo, ko so zaradi preveč svetlobe in toplote odmrle kremenčaste alge.

Na svoji poti proti površini morja sluz kot nekakšna orjaška mreža lovi drobne morske organizme. Ko sluz doseže gladino morja, je že zelo obogatena. Pod mikroskopom lahko poleg brezlične sluzaste mase opazimo številne vrste kremenčastih alg in druge vrste planktona, rakce, bičkarje, enocelične alge nekremenčastega porekla, bakterije itd.

Sluz z omenjenimi in neomenjenimi dodatki se oklene obal in plaž, na pomolu je turistična katastrofa, da o škodi, ki jo sluz naredi med morskim življenjem niti ne govorimo. Med trošenjem sluzi se namreč porabi veliko kisika, manj kisika pogubno vpliva na v morju milijone let vzpostavljeno biološko ravnovesje. Pretrgajo se nekateri členi v prehranjevalni verigi, končna posledica je še bolj mrtvo morje.

Kremenčaste alge oziroma njihova sluz pa so nadloga tudi za kopalce. Čeprav uradni razlagalci pojave zaradi strahu pred praznimi hoteli in blagajni poudarjajo, da so kremenčaste alge za človeka sicer neprijetne, vendar

nenevarne, to ni vsa resnica. Sluz se na kopalca nalepi. Najbolje je počakati, da se posuši, nato jo odstranimo s previdnim drgnjenjem. Če se sluzi lotimo »na mokro«, lahko poškodujemo kožo; v sluzi je namreč veliko mikroskopskih hišic odmrlih kremenčastih alg, ostri robovi hišic lahko ranijo kožo in pripravijo pot za kakšno infekcijo. Ob obilnejšem cvetenju morja se zaradi sprememb na koži zateče k zdravniku precej več ljudi kot v sezonah ko alg ni.

Kremenčaste alge oziroma njihova sluz torej niso samo običajen naraven pojav, kot bi radi dokazali hotelirji in vodstvo Turistične zveze Jugoslavije. Smešen je tudi članek v Delu; uslužni novinar je zapisal, da so alge sicer nevšečne, vendar še zdaleč ne tako nevarne kot meduze, ki smo jih v velikih količinah »gostili« pred nekaj leti. Kaj bo novinar zapisal, če se bodo pojavile tudi meduze? Morda takole: meduze so res pekoče, vendar še zdaleč ne tako nevarne kot morski psi-ljudožerci.

M. B.

SVOJEVRSTNA OSLOVSKA NOČ

MOZELJ — Srečanje vseh oslov in oslic od Kolpe do Ljubljane bo v Mozlju na sam slovenski praznik, 22. julija, s pričetkom ob 20. uri. Letošnja oslovsko noč želijo organizatorji Kulturno-sportnega društva Ciril Dekval iz Mozlja razvedrilno obogatiti, zato so nanjo poklicali kar dva ansambla, Srebrna krila in domačo Fiasto. Za oslovsko vzdušje bo poskrbel tudi popularni Ale s svojo čudotvorno harmoniko. Poleg polnočnega žrebanja živega osla, bogatega srečelova, oslovске pojedine in brezplačnega prevoza iz Kočevja v Mozelj in nazaj želijo organizatorji prijetno presenetiti svoje goste tudi z nenavadnim pevskim duetom iz Ljubljane, katerega ime naj ostane zaenkrat še skrivnost. Priznana in tradicionalna oslovska veselica v Mozlju bo zanimiva toliko časa, dokler bo imela bogat program, raznovrstno hrano in pijačo ter brezhibno postrežbo. Tega se organizatorji dobro zavedajo.

I. STANIČ

SKRBITA ZA LAČNE ŽELODCE — Čeprav sta se za svoj konjiček odločila bolj za šalo, sta Jože Pezdirc (na levi) in Bojan Valenčič, oba tajnika metliških sisov, dobrodošla povsod tam, kjer je potrebno poskrbeti za lačne želodce. Svojo izposojeno »kuhinja« priključita kar na avto in jo pripeljeta na različna srečanja, ki jih poleti v Beli krajini ne manjka. V treh kotlih lahko hkrati skuha golaž ali podobne jedi kar za 250 ljudi. Na fotografiji: takole sta se, zadovoljna po opravljenem delu, postavila pred potujoči štedilnik na nedavnem srečanju invalidov na Grabrovcu. (foto: M. B.-J.)

PREDGRAJSKI TAMBURAŠI — Tamburaši iz Predgrada ne spremljajo folkloristov, pač pa radi zaigrajo tudi za ples. Na fotografiji z leve proti desno: Jože Kapš, Jože Štefanc, Pavel Žagar, Silvo Kastelic, Emil Šmalcelj in Slavko Majerle. (Foto: M. B.-J.)

Violinist med tamburaši

Emil Šmalcelj iz Predgrada že 43 let igra v tamburaški skupini violino, bas ali boharijo

PREDGRAD — Tukajšnja tamburaška skupina šteje danes 6 članov, po starosti pa je najstarejši med njimi Emil Šmalcelj. Tamburaš je že 43 let. Sicer pa gre pri Šmalceljevih sodelovanju v folklorni skupini že iz roda v rod. Že Emilov oče, sicer kapelnik godbe na pihala, je rad poprijel tudi za tamburico, sin Alojz pa danes celo vodi predgrajsko folklorno skupino.

Na nastopih, ki jih v Sloveniji in po Hrvaški ni manjkalo, zbujajo tukajšnji tamburaši pozornost predvsem z violino, ki je tudi za te kraje nekaj posebnega. Igra pa jo prav Emil. »Ta instrument je pri hiši že najmanj poldrugo stoletje, nanj pa sem se sam naučil igrati, oče mi je pokazal le osnovne prijeme,« pove

Slovenija
Moja dežela

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teletakta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

- (2) Heart of steel — SANDMEN
- (3) Cult of personality — LIVING COLOUR
- (5) Too soon to tell — BONNIE RAITT
- (6) Martha say — J. COUGAR MELLENCAMP
- (1) Batdance — PRINCE
- (8) Yellow moon — NEVILLE BROTHERS
- (10) Geared and primed — ROYAL COURT OF CHINA
- (4) Heigher Group — FEELIES
- (9) V ritmu lipovega lista — SOKOLI
- (—) Death of me — MARY Y HOPE

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil ANI FORŠEK iz Ledeče vasi pri Sentjernežu.

- Lestvica pa je ta teden takšna:
- (1) Sestavljena polka — KARLI GRADIŠNIK
 - (6) Prelada za ljubezen — NAGELJ
 - (2) Avtošola — Rž
 - (7) Če ženska krega te — SLOVENIJA
 - (4) Za ljubi mir — FANTJE Z VSEH VETROV
 - (3) Bodi z menoj do jutra — ANSAMBEL J. BURNIKA
 - (10) Več ne bom čakala — HENČEK
 - (5) Pri nas Belokranjcih — ANSAMBEL T. VERDERBEKJA
 - (—) Piši mi — SLOVENSKI MUZIKANTJE
 - (8) Sanjam spet — ANSAMBEL B. KOVACIČA

Predlog za prihodnji teden: Kadar si sam — TOPLAR

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

ZBOR VOZNIKOV IN AVTOMEHANIKOV

ČRNOMELJ — Preteklo soboto je bilo v Črnomlju regijsko srečanje članov združenj šoferjev in avtomehaničarjev (ZSAM), ki ga je pripravilo ZSAM Metlika-Crnomelj. Pozdravni govor je imel predsednik prirediteljev Anton Kramarčič, siviastni govornik pa je bil podpredsednik republiške zveze ŠAM Franc Rebec.

Udeleženci srečanja so se pomerili tudi v odstranjevanju napak na vozilih. Med avtomehanike je bil najboljši Stanko Cvejič iz Črnomljskega Integrala, med avtoelektrikarji pa njegov sodelavec Marjan Mrzljak. V spretostni vožnji je med vozniki tovornjakov zmagal Mirko Saje iz Novega mesta, med šoferji avtobusa pa sta si 1. mesto delila Marjan Štukelj iz Novega mesta in Viljem Kambič iz Črnomljskega Integrala. V streljanju zračno puško je bil najuspešnejši Franc Črnogelj iz Trebnjega. Uvrstitve najboljših: 1. ZSAM Črnomelj-Metlika, 2. Novo mesto, 3. tretje Trebnje.

ROPARSKI NAPAD

KOČEVJE — Do roparskega napada je prišlo 14. julija ob 23.20 na Trgu zbora odposlancev v Kočevju. 61-letni Jože Szarvas iz Kočevja je povedal miličnikom, da je napadel neznan moški in ga zbil po tleh. Med ruvanjem mu je vzel iz kavbojki denarnico s 300.000 din. Na podlagi opisa napadalca so miličniki prišli na stanovanju v Kolodvorski ulici 22-letnega Roma Ž. Š.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Poletna šola naravoslovja

Zadovoljni učenci iz Dolenjske in Posavja

NOVO MESTO — »Naša šola je po krivici deležna premalo priznanj, več pa je kritik, da ne omogoča mladim možganom svežega, ustvarjalnega znanja. Resnica je namreč, da se v poslednjih letih le trudi, da ne bi zanemarjala sposobnejših učencev. Če ne bi bilo to res, potem tudi do tega srečanja ne bi prišlo,« je med drugim dejal v zanimivem pozdravnem nagovoru mladim udeležencem poletne šole naravoslovja iz Dolenjske in Posavja in njihovim mentorjem vodja organizacijske enote Zavoda za šolstvo Slovenije prof. Jože Škufca.

Ko sta se pred meseci pedagoška svetovalec novomeške enote omenjenega zavoda, Vlado Čurin, kemik in biolog, ter Jože Antolovič, matematik in fizik, odločala za organiziranje šole in za program, ki in strokovnem smislu izpostavlja in hkrati povezuje biologijo, kemijo, fiziko, ekologijo, geologijo, pedologijo, matematiko in računalništvo z delom v naravi in opazovanjem tehnoloških procesov, so ugotovili, da nimajo na voljo niti enega dinarja. Zato so za pomoč zaprosili in jo tudi dobili od občinskih raziskovalnih skupnosti Brežice, Črnomlja, Krškega, Metlike, Novega mesta, Sevnice in Trebnjega ter od zavarovalne skupnosti Triglav v Novem mestu. Naravoslovno šolo, ki sta jo vodila Vlado Čurin in Jože Antolovič, so omogočili še ZS Triglav Krško, Komunala Novo mesto (laboratorij in reagenti za eksperimentalno delo pri čistilnih napravah), SŠTZU Novo mesto (laboratorij in reagenti), Celuloza Videm-Krško in SKŠ Grm Novo mesto, ki je dala na voljo specializirane učilnice in dom učencev, ter prostore za rekreacijo.

Povedati je treba, da je bil delovni dan 31 učencev 8. razredov iz vseh sedmih občin na poletni šoli od 26. do 30. junija zelo razgiban, pričeval se je ob

POLETNI ŠOV NA OTOČCU

OTOČEC — Tukajšnji grajski hotel bo skupaj z Nedeljskim dnevnikom in ljubljanskim radiom jutri v motelski restavraciji pripravil izjemno zanimivo prireditev: poletni šov, ki z domisljicami navdušuje poslušalce širom Slovenije, za izhodišče pa ima odkrivanje novih talentov. Če ste pevec, humorist, maneken, plesalec, imitator ipd., se lahko še vedno prijavite, nastopili boste v družbi Moped šova in ob spremljavi ljubljanskega ansambla Planja, ki bo na Otočcu igral še do konca julija.

Napada na vojaka ni bilo

Ali: komu v cerkelski garniziji je bilo do tega, da je na zatožno klop spravil štiri nedolžne mladeniče? — Kakšna je bila vloga KOS-a?

BREŽICE — 28. julija bo poteklo leto dni, kar je Dolenjski list v 30. številki objavil prispevek pod naslovom »Skupina mladih na cesti napadla vojaka«. V njem je bilo besedeno zapisano tole:

»Že pred časom, točneje 4. julija, je prišlo v križišču Ulice 21. maja in Vodnikovce ceste v Brežicah do neljubega dogodka, ko je skupina mladeničev napadla in fizično obračunala z vojakom garnizije iz Cerkelj Perico Jeličem. Uslužbencem krške UNZ je uspelo izslediti mlade nasilneže; gre za 21-letnega Božidarja Bogolina iz Brežic, enako starega Marka Levaka iz Brezine ter mladoletna M. G. iz Šentlenarta in E. V. iz Brežic. Mladeniči so se okoli 20. ure pod vplivom alkohola z diano peljali s Čateža proti centru Brežic, med vožnjo pa so na prehodu za pešce zagledali Jeliča. Bogolin je iz avtomobila zalučal vanj pivsko steklenico, vendar se Jelič za to ni zmenil, zato so fantje avtomobil ustavili in se spravili nad vojaka. Mladoletnik ga je celo skušal zabosti z nožem, vendar je Jeliču, ki je pri tem

skupil nekaj lažjih poškodb, le uspelo pobegeti. Zoper vročokrvne mlade glave, ki so se predtem na Čatežu izživljali skupino vojakov, bo podana kazenska ovadba.«

Postopek je resda stekel svojo pot, primer pa je našel še kako vidno mesto v tistih lanskis osemindesetdesetih primerih napadov na JLA, v SR Sloveniji, kolikor jih je našel in jugoslovanski javnosti posredoval Stane Brovet, namestnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo.

Vprašanje pa je, ali bo Brovet jugoslovanski javnosti sedaj povedal tudi to, kar je pokazalo majsko sojenje omenjenim štirim mladeničem. Da je bil napad docela izmišljen in da je na videz prepričljiva zgodba nastajala pod skrbnim nadzorom oficirjev KOS-a (KOS: kontraobveščalna služba) v cerkelski garniziji. Kako si drugače razlagati dejstvo, da je bil sprejem kazenske ovadbe na zapisnik izpolnjen v srbohrvaščini, čeprav je obrazec kazal, kot da bi bila sprejeta na postaji milice. Brez veljave za prejšnjo trditve ni tudi dejstvo, da so mo-

rali Jeličevo izjavo miličniki pisati v garnizonu, in to ob prisotnosti treh oficirjev KOS-a.

In kje iskati vzroke izmišljenega napada? Odgovora na to, žal, nimamo, pričakovali smo, da ga bomo našli v oprostilni sodbi štirim mladeničem. Predsednik Brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto nam je v telefoničnem razgovoru prijazno obljubil vpogled v sodbo, ki da je napisana (kar bi bilo seveda ob dejstvu, da je bila obravnava že 23. maja, tudi edino logično), vendar nas je ob prihodu v Brežice čakal hladen tuš, v obliki resda še zmeraj prijaznega pojasnila, da je spis spravljen pri sodnici, ki je obravnavo vodila, vendar je ta službeno odsotna, da pa tudi sodba še ni napisana. Tako na prenekatero vprašanje nismo dobili odgovora, vendar pa ostajajo nekatera dejstva, mimo katerih sodba — ta seveda še ni pravomočna — zanesljivo ne bo mogla.

Vsaj šest razlogov je, da sodišče ni moglo verjeti navedbam obtožnice, pač pa je mladeniče oprostilo. Prvi je v očitnem protislovju izjav vojaka Perice Jeliča, ki je zatrjeval, kako je bil po napadu preplašen, vendar se ni oglasil in dogodka prijavil niti v ne-kaj metrov oddaljenemu domu JLA ali na bližnji postaji milice, pač pa je odšel na železniško postajo, se odpeljal domov in šele tam po dveh dneh domnevni napad nanj prijavil pri

občinskem vojaškem oddelku. Drugi je v napačnem opisu oseb, ki osumnjenecem nikakor niso ustrezali; tretji, da v postopku prepoznave domnevnih napadalcev ni z gotovostjo pokazal na nobeno ob prisotnih osumljenec; četrti je v dejstvu, da je Jelič kraj napada pokazal šele v tretjem poskusu; peti v neverjetni okoliščini, da čeprav naj bi se dogodek odvijal ob bellem dnevu, ni bilo nobenega očitnega žesti v najdeni pivski steklenici, ki pa jo je ob rekonstrukciji dogodka vojaški oficir pognal iz nekega grmovja kar 30 metrov stran od kraja dogodka, za nameček pa še na nasprotni strani ulice, kjer naj bi prišlo do napada. Očitno je, da si je napad izmišljal Perica Jelič sam z namenom, da opraviči obisk doma, njegova zgodba pa je prišla dokaj prav tudi nekaterim v cerkelski garniziji. Na zatožno klop so namreč spravili štiri mladeniče, ki tistega dne niso počenjali ničesar drugega, kot da so se po Brežicah in okolici vozili v odprti diani, tu in tam pa kakšnemu novopečenemu vojaku — tistega dne je bila namreč 1. avgust — vzklik: »vziki! Cerkljahn svečana zaprisega« — vzklik, ki ga je bilo nekomu težko slišati. Slovenski pretepamo vojake, in tako s praktičnim primerom podpre tezo o številnih napadih na pripadnike JLA v Sloveniji! Resnica ga pri tem ni zanimala.

BOJAN BUDJA